C. Siegfried.

The Book of Job.

THE present edition of the Sacred Books of the Old Testament in Hebrew exhibits the reconstructed text on the basis of which the new translation of the Bible has been prepared by the learned contributors mentioned on the other page of the cover. It is, therefore, the exact counterpart of the English edition. Wherever the translation is based on a departure from the received text, the deviation appears here in the Hebrew text. Transpositions in the translation are also found here in the original.

Departures from the received text are indicated by diacritical marks, (*i. e.* V = *Versions*) marking a passage where a reading has been adopted on the authority of the Ancient Versions; (*i. e.* c = *conjecture*) being used for conjectural emendations; and (*i. e.* נ = נקוד) for changes involving merely a departure from the Masoretic points, or a different division of the consonantal text (*e. g.* זבוב ימות Eccl. **10**, 1). A פסק indicates transposition of the Masoretic :: points to cases where the *Qrê* has been adopted instead of the *Kthîb*. Doubtful words or passages are marked with notes of interrogation ( ). Hopelessly corrupt passages are indicated by . . . . . — Asterisks point to *lacunae* in the original. The text has been left unpointed except in ambiguous cases.

The Ancient Versions are referred to in the *Notes* under the following abbreviations: 𝕸 = Masoretic Text; 𝔊 = LXX, 𝕿 = Targum; 𝕾 = Peshita; 𝕵 (*i. e.* St. Jerome) = Vulgate; 𝔄 = Aquila, Σ = Symmachos, Θ = Theodotion. It has not been deemed necessary to classify all the divergences exhibited by the Ancient Versions. As a rule there have been recorded only those variations on the authority of which an emendation has been adopted by the editor of the text.

The heavy-faced figures in the margin of the notes (**1**, **2**, **3**^{r}, **3**^{l} &c.) refer to the pages, the numbers in ( ) to the lines of the Hebrew text; ^{r} & ^{l} mean *right* and *left*: **3**^{r} (10) *e. g.* refers to page 3, line 10 of the first column, *i. e.* chapter 4, verse 9. The footnotes are cited under their Greek reference marks α, β, γ &c., the lines being counted separately in each note. In some cases where the notes are more extensive, the number of the verse is given instead of the line.

As to the colors, **blue** indicates parallel compositions, **green** polemical interpolations directed against the tendency of the poem, and **red** correcting interpolations conforming the speeches of Job to the spirit of the orthodox doctrine of retribution. The arguments for these distinctions are given in the introductory remarks prefixed to the explanatory notes on the English translation of the book.

The Book of Job

SIEGFRIED

THE SACRED BOOKS

OF

A CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

PRINTED IN COLORS, WITH NOTES

EDITED BY

PAUL HAUPT

PROFESSOR IN THE JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

BALTIMORE MD.

PART 17

BY

C. SIEGFRIED

Leipzig

Baltimore

THE JOHNS HOPKINS PRESS

1893

The

CRITICAL EDITION OF THE HEBREW TEXT

WITH NOTES

BY

PROFESSOR IN THE UNIVERSITY OF JENA

English Translation of the Notes

BY

[illegible]

Leipzig

Baltimore
THE JOHNS HOPKINS PRESS
1893

4.ה כי עתה תבוא אליך ותלא
תגע עדיך ותבהל:
6 הלא יראתך כסלתך
ותם דרכיך תקותך:

7 זכר נא מי הוא נקי אבד
ואיפה ישרים נכחדו:
8 כאשר ראיתי חרשי און
וזרעי עמל יקצרהו:
9 מנשמת אלוה יאבדו
ומרוח אפו יכלו:›

12 ואלי דבר יגנב
ותקח אזני שמץ מנהו:
13 בשעפים מחזינות לילה
בנפל תרדמה על אנשים:
14 פחד קראני ורעדה
ורב עצמותי הפחיד:
ט״ו ורוח על פני יחלף
‹תסמר› שערת בשרי:
16 יעמד ולא אכיר
‹אראה ואין› תמונה לנגד עיני
דממה וקול אשמע:

17 האנוש מאלוה יצדק
אם מעשהו יטהר גבר:
18 הן בעבדיו לא יאמין
ובמלאכיו ישים ‹תפלה:
19 אף שכני בתי חמר
אשר בעפר יסודם
‹ידכאו כלפני› עש:
כ מבקר לערב יכתו
מבלי משים לנצח יאבדו:
21 הלא נסע יתרם ‹מהם›
ימותו ולא בחכמה:›
5.2 כי לאויל יהרג כעש
ופתה תמית קנאה:
3 אני ראיתי אויל משריש
‹ויקב› נוהו פתאם:

(י) 4,10 שאגת אריה וקול שחל
ושני כפירים נתעו:
11 ליש אבד מבלי טרף
ובני לביא יתפרדו:
*
(א) 5,1 קרא נא היש עונך
ואל מי מקדשים תפנה:

5.4 ירחקו בניו מישע
וידכאו בשער ואין מציל:
ה אשר ‹קצרו› רעב יאכל
..... יקחהו
ושאפו צמים› חילם:›

8 אולם אני אדרש אל אל
ואל אלהים אשים דברתי:
9 עשה גדלות ואין חקר
נפלאות עד אין מספר:
י הנתן מטר על פני ארץ
ושלח מים על פני חוצות:
11 לשום שפלים למרום
וקדרים שגבו ישע:
12 מפר מחשבות ערומים
ולא תעשינה ידיהם תושיה:
13 לכד חכמים בערמם
ועצת נפתלים נמהרה:
14 יומם יפגשו חשך
וכלילה ימששו בצהרים:
ט״ו וישע מחרב עני
ומיד חזק אביון:
16 ותהי לדל תקוה
ועלתה קפצה פיה:

17 ◦ אשרי אנוש יוכחנו אלוה
ומוסר שדי אל תמאס:
18 כי הוא יכאיב ויחבש
ימחץ וידו תרפינה:
19 בשש צרות יצילך
ובשבע לא יגע בך רע:
כ ברעב פדך ממות
ובמלחמה מידי חרב:
21 בשוט לשון תחבא
ולא תירא משד כי יבוא:
22 לשד ולכפן תשחק
ומחית הארץ אל תירא:
23 כי עם אבני השדה בריתך
וחית השדה השלמה לך:
24 וידעת כי שלום אהלך
ופקדת נוך ולא תחטא:

5 כי לא יצא מעפר און
ומאדמה לא יצמח עמל:
7 כי אדם לעמל יולד
ובני רשף יגביהו עוף:

2.6 עצמו ואל בשרו אם לא אל פניך יקללך: ויאמר יהוה אל השטן הנו בידך
אך את נפשו שמר:
7 ויצא השטן מאת פני יהוה ויך את איוב בשחין רע מכף רגלו ‹ו›עד
9.8 קדקדו: ויקח לו חרש להתגרד בו והוא ישב בתוך האפר: ותאמר לו אשתו
10 עדך מחזיק בתמתך ‹ק›לל אלהים ומת: ויאמר אליה כדבר אחת הנבלות
תדברי גם את את הטוב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל בכל זאת
לא חטא איוב בשפתיו:

11 וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה הזאת הבאה עליו ויבאו איש
ממקמו אליפז התימני ובלדד השוחי וצפר הנעמתי ויועדו יחדו לבוא לנוד
12 לו ולנחמו: וישאו את עיניהם מרחוק ולא הכירהו וישאו קולם ויבכו ויקרעו
13 איש מעלו ויזרקו עפר על ראשיהם השמימה: וישבו אתו לארץ שבעת ימים
ושבעת לילות ואין דבר אליו דבר כי ראו כי גדל הכאב מאד:

3.2.1 אחרי כן פתח איוב את פיהו ויקלל את יומו: ויען איוב ויאמר:

3 יאבד יום אולד בו
והלילה אמר הרה גבר:
4 היום ההוא יהי חשך
אל ידרשהו אלוה ממעל
ואל תופע עליו נהרה:
5 יגאלהו חשך וצלמות
תשכן עליו עננה
יבעתהו כמרירי יום:
6 הלילה ההוא יקחהו אפל
אל יחד בימי שנה
במספר ירחים אל יבא:
7 הנה הלילה ההוא יהי גלמוד
אל תבוא רננה בו:
8 יקבהו אררי יום
העתידים ערר לויתן:
9 יחשכו כוכבי נשפו
יקו לאור ואין
ואל יראה בעפעפי שחר:
10 כי לא סגר דלתי בטני
ויסתר עמל מעיני:

11 למה לא מרחם אמות
מבטן יצאתי ואגוע:
12 מדוע קדמוני ברכים
ומה שדים כי אינק:
13 כי עתה שכבתי ואשקוט
ישנתי אז ינוח לי:
14 עם מלכים ויעצי ארץ
הבנים חרבות למו:
15 או עם שרים זהב להם
הממלאים בתיהם כסף:

3,16 או כנפל טמון לא אהיה
כעללים לא ראו אור:
17 שם רשעים חדלו רגז
ושם ינוחו יגיעי כח:
18 יחד אסירים שאננו
לא שמעו קול נגש:
19 קטן וגדול שם הוא
ועבד חפשי מאדניו:

20 למה יתן לעמל אור
וחיים למרי נפש:
21 המחכים למות ואיננו
ויחפרהו ממטמונים:
22 השמחים אלי גיל
ישישו כי ימצאו קבר:
23 לגבר אשר דרכו נסתרה
ויסך אלוה בעדו:
24 כי לפני לחמי אנחתי תבא
ויתכו כמים שאגתי:
25 כי פחד פחדתי ויאתיני
ואשר יגרתי יבא לי:
26 לא שלותי ולא שקטתי
ולא נחתי ויבא רגז:

4.1 ויען אליפז התימני ויאמר:
2 הנסה דבר אליך תלאה
ועצר במלין מי יוכל:
3 הנה יסרת רבים
וידים רפות תחזק:
4 כושל יקימון מליך
וברכים כרעות תאמץ:

7 ולא יכירנו עוד מקומו:

11 גם אני לא אחשך פי
אדברה בצר רוחי
אשיחה במר נפשי:
12 הים אני אם תנין
כי תשים עלי משמר:
13 כי אמרתי תנחמני ערשי
ישא בשיחי משכבי:
14 וחתתני בחלמות
ומחזינות תבעתני:
טו ותבחר מחנק נפשי
מות מעצבות מאסתי:
16 לא לעלם אחיה
חדל ממני כי הבל ימי:
17 מה אנוש כי תגדלנו
וכי תשית אליו לבך:
18 ותפקדנו לבקרים
לרגעים תבחננו:
19 כמה לא תשעה ממני
לא תרפני עד בלעי רקי:
כ חטאתי מה אפעל לך נצר האדם
למה שמתני למפגע לך
‹ה›אהיה עלי‹ך› למשא:
21 ומה לא תשא פשעי
ותעביר את עוני
כי עתה לעפר אשכב
ושחרתני ואינני:

8,א ויען בלדד השחי ויאמר:
2 עד אן תמלל אלה
ורוח כביר אמרי פיך:
3 האל יעות משפט
ואם שדי יעות צדק:
4 אם בניך חטאו לו
וישלחם ביד פשעם:
ה אם אתה תשחר אל
ואל שדי תתחנן:
6 אם זך וישר אתה°
ושלם נות צדקך:
7 והיה ראשיתך מצער
ואחריתך ‹ישגה› מאד:

8,8 כי שאל נא לדור רישן
‹יבינך› לחקר אבות:
9 כי ‹מ›תמול אנחנו ולא נדע
כי צל ימינו עלי ארץ:
י הלא הם יורוך יאמרו לך
ומלבם יוצאו מלים:
11 היגאה גמא בלא בצה
ישגא אחו בלי מים:
12 עדנו באבו לא יקטף
ולפני כל חציר ייבש:
13 כן ‹אחרית› כל שכחי אל
ותקות חנף תאבד:
14 אשר ‹יקטה› כסלו
ובית עכביש מבטחו:
טו ישען על ביתו ולא יעמד
יחזיק בו ולא יקום:
16 רטב הוא לפני שמש
ועל גנתו ינקתו תצא:
17 על גל שרשיו יסבכו
‹בין› אבנים יח‹י›ה:
18 אם יבלענו ממקמו
וכחש בו לא ראיתיך:
19 הן הוא משׂאת דרכו
ומעפר אחר יצמח:

כ הן אל לא ימאס תם
ולא יחזיק ביד מרעים:
21 ‹עד› ימלה שחוק פיך
ושפתיך תרועה:
22 שנאיך ילבשו בשת
ואהל רשעים איננו:

9,א ויען איוב ויאמר:
2 אמנם ידעתי כי כן
ומה יצדק אנוש עם אל:
3 אם יחפץ לריב עמו
לא יעננו אחת מני אלף:
4 חכם לבב ואמיץ כח
מי הקשה אליו וישלם:
ה המעתיק הרים ולא ידעו
אשר הפכם באפו:
6 המרגיז ארץ ממקומה
ועמודיה יתפלצון:
7 האמר לחרס ולא יזרח
ובעד כוכבים יחתם:

(°) 8,6 כי עתה יעיר עליך

5,כה וידעת כי רב זרעך
וצאצאיך כעשב הארץ:
26 תבוא בכלח אלי קבר
כעלות גדיש בעתו:
27 הנה זאת חקרנוה כן היא
שמענה ואתה דע לך:

6,א ויען איוב ויאמר:
2 לו שקול ישקל כעשי
והותי במאזנים ישאו יחד:
3 כי עתה מחול ימים יכבד
על כן דברי לעו:
4 כי חצי שדי עמדי
אשר חמתם שתה רוחי
בעותי אלוה יערכוני:
ה הינהק פרא עלי דשא
אם יגעה שור על בלילו:
6 היאכל תפל מבלי מלח
אם יש טעם בריר חלמות:
7 מאנה לנגוע נפשי
המה . . . . .
8 מי יתן תבוא שאלתי
ותאותי יתן אלוה:
9 ויאל אלוה וידכאני
יתר ידו ויבצעני:
י ותהי עוד נחמתי
ואסלדה בחילה לא יחמול:
11 מה כחי כי איחל
ומה קצי כי אאריך נפשי:
12 אם כח אבנים כחי
אם בשרי נחוש:
13 האם אין עזרתי בי
ותשיה נדחה ממני:

14 מלעֵי מרעהו חסד
ויראת שדי יעזב:
טו אחי בגדו כמו נחל
כאפיק נחלים יעברו:
16 הקדרים מני קרח
עלימו יתעלם שלג:
17 בעת יזרבו נצמתו
בחמו נדעכו ממקומם:
18 ילפתו ארחות דרכם
6 יעלו בתהו ויאבדו:
19 הביטו ארחות תמא
הליכות שבא קוו למו:
כ בשו כי בטחו
באו עדיה ויחפרו:
21 כן עתה הייתם לי
תראו חתת ותיראו:
22 הכי אמרתי הבו לי
ומכחכם שחדו בעדי:
23 ומלטוני מיד צר
ומיד עריצים תפדוני:
24 הורוני ואני אחריש
ומה שגיתי הבינו לי:

כה מה נמרצו אמרי ישר
ומה יוכיח הוכח מכם:
26 הלהוכח מלים תחשבו
ולרוח אמרי נואש:
27 אף על יתום תפילו
ותכרו על ריעכם:
28 ועתה הואילו פנו בי
ועל פניכם אם אכזב:
29 שובו נא אל תהי עולה
ושבו עוד צדקי בי:
ל היש בלשוני עולה
אם חכי לא יבין הוות:
7,א הלא צבא לאנוש עלי ארץ
וכימי שכיר ימיו:
2 כעבד ישאף צל
וכשכיר יקוה פעלו:
3 כן הנחלתי . . ירחי שוא
ולילות עמל מנו לי:
4 אם שכבתי ואמרתי מתי אקום
ומדד ערב ושבעתי נדדים עדי נשף:
ה לבש בשרי רמה וגיש עפר
עורי רגע וימאס:
6 ימי קלו מני ארג
ויכלו באפס תקוה:
7 זכר כי רוח חיי
לא תשוב עיני לראות טוב:
8 לא תשורני עין ראי
עיניך בי ואינני:
9 כלה ענן וילך
כן יורד שאול לא יעלה:
י לא ישוב עוד לביתו

* 6 כי לא כחדתי אמרי קדוש:

10 ידעתי כי זאת עמך:
14 אם חטאתי שמרתני
ומעוני לא תנקני:
15 אם רשעתי אללי לי
וצדקתי לא אשא ראשי
שבע קלון וראה עניי:
16 ויגאה כשחל תצודני
ותשב תתפלא בי:
17 תחדש עדיך נגדי
ותרב כעשך עמדי:

18 ולמה מרחם הצאתני
למה לא אגוע ועין לא תראני:
19 כאשר לא הייתי אהיה
מבטן לקבר אובל:
20 הלא מעט ימי יחדל
ישית ממני ואבליגה מעט:
21 בטרם אלך ולא אשוב
אל ארץ חשך וצלמות:
22 ארץ עיפתה כמו אפל
צלמות ולא סדרים:

11,1 ויען צפר הנעמתי ויאמר:
2 הרב דברים לא יענה
ואם איש שפתים יצדק:
3 בדיך מתים יחרישו
ותלעג ואין מכלם:
4 ותאמר זך לקחי
ובר הייתי בעיני:

5 ואולם מי יתן אלוה דבר
ויפתח שפתיו עמך:
6 ויגד לך תעלמות חכמה
ודע כי ישה לך אלוה מעונך:

11,10 אם יחלף ויסגיר
ויקהיל ומי ישיבנו:
11 כי הוא ידע מתי שוא
וירא און ולא יתבונן:

13 אם אתה הכינות לבך
ופרשת אליו כפיך:
15 כי אז תשא פניך ממום
והיית מצק ולא תירא:
16 כי אתה עמל תשכח
כמים עברו תזכר:
17 ומצהרים יקום חלד לך
תעופה כבקר תהיה:
18 ובטחת כי יש תקוה
וחפרת לבטח תשכב:
19 ורבצת ואין מחריד
וחלו פניך רבים:
20 ועיני רשעים תכלינה
ומנוס אבד מנהם
ותקותם מפח נפש:

12,1 ויען איוב ויאמר:
2 אמנם כי אתם עם
ועמכם תמות חכמה:
3 גם לי לבב כמוכם
ואת מי אין כמו אלה:
4 שחק לרעהו אהיה
שחוק צדיק תמים:
5 . . . .
. . . .:
6 ישלו אהלים לשדדים
ובטחות למרגיזי אל:
7 ואולם שאל נא בהמות ותרך
ועוף השמים ויגד לך:
8 או שיח לארץ ותרך

10,17 חליפות וצבא עמי
•
22 ותופע כמו אפל:
•
11,6 כי כפלים לתושיה
•
7 החקר אלוה תמצא
אם עד תכלית שדי תמצא:
8 גבהי שמים מה תפעל
עמקה משאול מה תדע:
9 ארכה מארץ מדה ורחבה מני ים:

11,12 ואיש נבוב ילבב
ועיר פרא אדם יולד:
•
14 אם און בידך הרחיקהו
ואל תשכן באהליך עולה:
•
12,3 לא נפל אנכי מכם
•
4 קרא לאלוה ויענהו
•
לאשר הביא אלוה בידו:

9,8 נטה שמים לבדו
ודרך על במתי ים:
9 עשה עש כסיל
וכימה וחדרי תמן:
10 עשה גדלות עד אין חקר
ונפלאות עד אין מספר:
11 הן יעבר עלי ולא אראה
ויחלף ולא אבין לו:
12 הן יחתף ומי ישיבנו
מי יאמר אליו מה תעשה:
13 אלוה לא ישיב אפו
תחתיו שחחו עזרי רהב:
14 אף כי אנכי אעננו
אבחרה דברי עמו:
15 אשר אם צדקתי לא אענה
למשפטי אתחנן:
16 אם קראתי ויענני
לא אאמין כי יאזין קולי:
17 אשר בשערה ישופני
והרבה פצעי חנם:
18 לא יתנני השב רוחי
כי ישבעני ממררים:
19 אם לכח אמיץ הוא
ואם למשפט מי יועידני:
20 אם אצדק פי ירשיעני
תם אני ויעקשני:
21 תם אני
לא אדע נפשי

22 אחת היא על כן אמרתי
תם ורשע הוא מכלה:
23 אם שוט ימית פתאם
למסת נקים ילעג:
24 ארץ נתנה ביד רשע
פני שפטיה יכסה
אם לא אפוא מי הוא:

25 וימי קלו מני רץ
ברחו לא ראו טובה:
26 חלפו עם אניות אבה
כנשר יטוש עלי אכל:
27 אם אמרי אשכחה שיחי
אעזבה ואבליגה פני:

9,28 יגרתי כל עצבתי
ידעתי כי לא תנקני:
29 אנכי ארשע
למה זה הבל איגע:
30 אם התרחצתי במי שלג
והזכותי בבר כפי:
31 אז בשחת תטבלני
ותעבוני שלמותי:
32 כי לא כאיש כמוני אעננו
נביא יחדו במשפט:
33 לא יש בינינו מוכיח
ישת ידו על שנינו:
34 יסר מעלי שבטו
ואמתו אל תבעתני:
35 אדברה ולא איראנו
כי לא כן אנכי עמדי:
10,1 נקטה נפשי בחיי
אעזבה עלי שיחי
אדברה במר נפשי:
2 אמר אל אלוה אל תרשיעני
הודיעני על מה תריבני:
3 הטוב לך כי תמאס יגיע כפיך
ועל עצת רשעים הופעת:
4 העיני בשר לך
אם כראות אנוש תראה:
5 הכימי אנוש ימיך
אם שנותיך כימי גבר:
6 כי תבקש לעוני
ולחטאתי תדרוש:
7 על דעתך כי לא ארשע
ואין מידך מציל:

8 ידיך עצבוני ויעשוני
יחד סביב תבלעני:
9 זכר נא כי כחמר עשיתני
ואל עפר תשיבני:
10 הלא כחלב תתיכני
וכגבינה תקפיאני:
11 עור ובשר תלבישני
ובעצמות וגידים תסככני:
12 חיים וחסד עשית עמדי
ופקדתך שמרה רוחי:
13 ואלה צפנת בלבבך

9,21 אמאס חיי:

10,13 כי זאת עמך

13,27 ותשם בסד רגלי
ותשמור כל ארחתי
על שרשי רגלי תתחקה:
14,4 מי יתן טהור מטמא
לא אחד:
3 אף על זה פקחת עינך
ואתי תביא במשפט עמך:
6 שעה מעליו ◦ ‹ו›יחדל
עד ‹י›רצה כשכיר יומו:
13 מי יתן בשאול תצפנני
תסתירני עד שוב אפך
תשית לי חק ותזכרני:
15 תקרא ואנכי אענך
למעשה ידיך תכסף:
16 כי עתה צעדי ‹לא› תספור
לא תשמור על חטאתי:
17 חתם בצרור פשעי
ותטפל על עוני:
1 אדם ילוד אשה
קצר ימים ושבע־רגז:
2 כציץ יצא וימל
ויברח כצל ולא יעמוד:
13,28 ◦ כרקב יבלה
כבגד אכלו עש:
14,5 ◦ הרוצים ימיו מספר חדשיו אתך
חקו עשית ולא יעבר:
7 כי יש לעץ תקוה
אם יכרת ‹ו›חליף עוד
ויונקתו לא תחדל:
8 אם יזקין בארץ שרשו
ובעפר ימות גזעו:
9 מריח מים יפרח
ועשה קציר כמו נטע:
10 וגבר ימות ויחלש
ויגוע אדם ‹וא›יו:
11 אזלו מים מני ים
ונהר יחרב ויבש:
12 ואיש שכב ולא יקום
עד בלתי שמים לא יקיצו
ולא יערו משנתם:
14 אם ימות גבר היחיה
כל ימי צבאי איחל
עד בוא חליפתי:
18 ואולם הר נופל יבול
וצור יעתק ממקמו:
14,19 אבנים שחקו מים
תשטף ספיחיה עפר ארץ
ותקות אנוש האבדת:
20 תתקפהו לנצח ויהלך
משנה פניו ותשלחהו:
21 יכבדו בניו ולא ידע
ויצערו ולא יבין למו:
22 אך בשרו עליו יכאב
ונפשו עליו תאבל:

15,1 ויען אליפז התימני ויאמר:
2 החכם יענה דעת רוח
וימלא קדים בטנו:
3 הוכח בדבר לא יסכון
ומלים לא יועיל בם:
4 אף אתה תפר יראה
ותגרע שיחה לפני אל:
5 כי יאלף עונך פיך
ותבחר לשון ערומים:
6 ירשיעך פיך ולא אני
ושפתיך יענו בך:
7 הראישון אדם תולד
ולפני גבעות חוללת:
8 הבסוד אלוה תשמע
‹ותגע› אליך חכמה:
9 מה ידעת ולא נדע
תבין ולא עמנו הוא:
10 גם שב גם ישיש בנו
כביר מאביך ימים:
11 המעט ממך תנחומות אל
ודבר לאט עמך:
12 מה יקחך לבך
ומה ירזמון עיניך:
13 כי תשיב אל אל רוחך
והוצאת מפיך מלין:

14 מה אנוש כי יזכה
וכי יצדק ילוד אשה:
15 הן בקדשו לא יאמין
ושמים לא זכו בעיניו:
16 אף כי נתעב ונאלח
איש שתה כמים עולה:
17 אחוך שמע לי
וזה חזיתי אספרה:
18 אשר חכמים יגידו

12 ויספרו לך דגי הים:
9 מי לא ידע בכל אלה
כי יד יהוה עשתה זאת:
10 הלא בידו נפש כל חי
ורוח כל בשר איש:
13 עמו חכמה וגבורה
לו עצה ותבונה:
14 הן יהרס ולא יבנה
יסגר על איש ולא יפתח:
15 הן יעצר במים ויבשו
וישלחם ויהפכו ארץ:
16 עמו עז ותושיה
לו שגג ומשגה:
17 מוליך יועצים שולל
ושפטים יהולל:
18 מוסר ית· מלכים פתח
ויאסר אזור במתניהם:
19 מוליך כהנים שולל
ואיתנים יסלף:
20 מסיר שפה לנאמנים
וטעם זקנים יקח:
21 שופך בוז על נדיבים
ומכח ‹אבירים› רפה
22 מגלה עמוקות מני חשך
ויצא לאור צלמות:
23 משגה הגוים ויאבדם
שטח לגוים וינחם:
24 מסיר לב ראשי עם הארץ
ויתעם בתהו לא דרך:
25 ימששו חשך לא אור
ויתעם כשכור:
13,1 הן כל ראתה עיני
שמעה אזני ותבן לה:
2 כדעתכם ידעתי גם אני
לא נפל אנכי מכם:
3 אולם אני אל שדי אדבר
והוכח אל אל אחפץ:
4 אתם טפלי שקר
רפאי אלל כלכם:
5 מי יתן החרש תחרישון
ותהי לכם לחכמה:

12,11 הלא אזן מלין תבחן
וחך אכל יטעם לו:
12 בישישים חכמה
וארך ימים תבונה:

13,6 שמעו נא תוכחתי
ורבות שפתי הקשיבו:
7 הלאל תדברו עולה
ולו תדברו רמיה:
8 הפניו תשאון
אם לאל תריבון:
9 הטוב כי יחקר אתכם
אם כהתל באנוש תהתלו בו:
10 הוכח יוכיח אתכם
אם בסתר פניו תשאון:
11 הלא שאתו תבעת אתכם
ופחדו יפל עליכם:
12 זכרניכם משלי אפר
לגבי חמר גביכם:

13 החרישו ממני ואדברה אני
ויעבר עלי מה:
14 אשא בשרי בשני
ונפשי אשים בכפי:
15 הן יקטלני לא איחל
אך דרכי אל פניו אוכיח:
16 גם היא לי לישועה
כי לא לפניו חנף יבוא:
17 שמעו שמוע מלתי
ואחותי באזניכם:
18 הנה נא ערכתי משפט
ידעתי כי אני אצדק:
19 מי הוא יריב עמדי
כי עתה אחריש ואגוע:

20 אך שתים אל תעש עמדי
אז מפניך לא אסתר:
21 כפך מעלי הרחק
ואמתך אל תבעתני:
22 וקרא ואנכי אענה
או אדבר והשיבני:
23 כמה לי עונות וחטאות
פשעי וחטאתי הודיעני:

24 למה פניך תסתיר
ותחשבני לאויב לך:
25 העלה נדף תערוץ
ואת קש יבש תרדף:
26 כי תכתב עלי מררות
ותורישני עונות נעורי:

17,2 ואם לא התלים עמדי
ובהמרותם תלן עיני:
3 שימה נא ערבני עמך
מי היא לידי יתקע:
4 כי לבם צפנת משכל
על כן לא תרימם:
ה . . . .
ועיני בניו תכלנה
6 והציגני משל לעמים
וצחק לפניהם אהיה:
7 ותכה מכעש עיני
ויצרי כצל כלם:
8 ישמו ישרים על זאת
ונקי על חנף יתערר:
9 ויאחז צדיק דרכו
וטהר ידים יסיף אמץ:
י ואלם כלכם תשבו ובאו נא
ולא אמצא בכם חכם:

18,א ויען בלדד השחי ויאמר:
2 עד אנה תשימן קנץ למלין
תשך ואני נדבר:
3 מדוע נחשבנו כבהמה
נטמינו בעיניך!
טרף נפשו באפו:
4 הלמענך תעזב ארץ
ויעתק צור ממקמו:
ה גם אור רשעים ידעך
ולא יגה שביב אשו:

16,22(י) כי שנות מספר יאתיו
וארח לא אשוב אהלך:
17,א רוחי חבלה ימי נזעכו
קברים לי
.
(ה) 11 ימי עברו זמתי נתקו
. . . .:
12 לילה ליום ישימו
. . . .
13 אם אקוה שאול ביתי
בחשך רפדתי יצועי:
14 לשחת קראתי אבי אתה
אמי ואחתי לרמה:
15 ואיה אפו תקותי
ותקותי מי ישורנה:
16 עמי שאל תרדנה
אם יחד על עפר נחת:

18,6 אור חשך באהלו
ונרו עליו ידעך:
7 יצרו צעדי אונו
ותשליכהו עצתו:
8 כי שלח ברשת רגליו
ועל שבכה יתהלך:
9 יאחז בעקבו פח
יחזק עליו צמים:
י טמון בארץ חבלו
ומלכדתו עלי נתיב:
11 סביב בעתהו בלהות
. . . . . לרגליו:
12 יהי רעב אנו
ואיד נכון לצלעו:
13 יאכל בכור מות:
14 ינתק מאהלו . . . .
. . . .:
טו תשכון באהלו . . . .
יזרה על נוהו גפרית:
16 מתחת שרשיו יבשו
וממעל ימל קצירו:
17 זכרו אבד מני ארץ
ולא שם לו על פני חוץ:
18 יהדפהו מאור אל חשך
ומתבל ינדהו:
19 לא נין לו ולא נכד בעמו
ואין שריד במגוריו:
כ על יומו נשמו אחרנים
וקדמנים אחזו שער:
21 אך אלה משכנות עול
וזה מקום לא ידע אל:

19,א ויען איוב ויאמר:
2 עד אנה תוגיון נפשי
ותדכאונני במלים:
3 זה עשר פעמים תכלימוני
לא תבשו תהכרו לי:
4 ואף אמנם שגיתי
אתי תלין משוגתי:
ה אם אמנם עלי תגדילו
ותוכיחו עלי חרפתי:

6 דעו אפו כי אלוה עותני

18,13 יאכל בדי עורו

15 ולא כחדו מאבותם:[1]

כ כל ימי רשע הוא מתחולל
ומספר שנים נצפנו לעריץ:
21 קול פחדים באזניו
בשלום שודד יבואנו:
22 לא יאמין שוב מני חשך
וצפוי הוא אלי חרב:
23 נֹדֵד הוא ללחם אַיֵּה
ידע כי נכון בידו יום חשך:
24 יבעתהו צר ומצוקה
תתקפהו כמלך עתיד ....[2]
29 לא יֶעְשַׁר ולא יקום חילו
ולא יטה לארץ ....:[3]
ל ינקתו תיבש שלהבת
ויסור פִּרחו ציץ:
31 אל יאמן בשו נִתְעָה
כי שוא תהיה תמורתו:
32 ....
וכפתו לא רעננה:
33 יחמס כגפן בסרו
וישלך כזית נצתו:
34 כי עדת חנף גלמוד
ואש אכלה אהלי שחד:
לה הרה עמל וילד און
ובטנם תכין מרמה:

16.א ויען איוב ויאמר:
2 שמעתי כאלה רבות
מנחמי עמל כלכם:
3 הקץ לדברי רוח
או מה ימריצך כי תענה:

16.4 גם אנכי כָּכֶם אדברה
לו יש נפשכם תחת נפשי
אחבירה עליכם במלים
ואניעה עליכם במו ראשי:
ה אאמִצכם במו פי
וניד שפתי לא אחשך:

6 אם אדברה לא יֵחָשך כאבי
ואחדלה מה מני יהלך:
7 אך עתה הלאני
השמות כל עדתי:
8 ותקמטני לעד היה
ויקם בי כחשי:[4]
9 אפו טרף וישטמני
חרק עלי בשניו
צרי ילטש עיניו לי:
12 שלו הייתי ויפרפרני
ואחז בערפי ויפצפצני
ויקימני לו למַטָּרה:
13 [5]יפלח כליותי ולא יחמל
ישפך לארץ מררתי:
14 יפרצני פרץ על פני פרץ
ירץ עלי כגבור:
טו שק תפרתי עלי גלדי
ועללתי בעפר קרני:
16 פני חֳמַרְמְרוּ מני בכי
ועל עפעפי צלמות:
17 על לא חמס בכפי
ותפלתי זכה:
18 ארץ אל תכסי דמי
ואל יהי מקום לזעקתי:
19 גם עתה הנה בשמים עדי
ושָׂהדי במרומים:
כ תחנתי תבא אל אלוה
דלפה עיני לפניו:
21 ויוכח לגבר עם אלוה
ובין אדם לרעהו:

[1] 15,19 להם לבדם נתנה הארץ
ולא עבר זר בתוכם:

*

[2] 25 כי נטה אל אל ידו
ואל שדי יתגבר:
26 ירוץ אליו בצואר
בעבי גבי מגניו:
27 כי כסה פניו בחלבו
ויעש פימה עלי כסל:
28 וישכון ערים נכחדות
בתים לא ישבו למו
אשר התעתדו לגלים:

*

[3] ל לא יסור מני חשך

[4] 16,8 בפני יענה:

*

( ) 10 פערו עלי בפיהם
בחרפה הכו לחיי
יחד עלי יתמלאון:
11 יסגירני אֵל אל עויל ים
ועל ידי רשעים ירטני:

*

[5] 13 יסבו עלי רביו

20 ולא יגרמהו ולא יפלט

19 כי רצץ בתי דלים
בית גזל ולא יבנהו:
כ כי לא ידע שלוה בבטנו
בחמודו לא ימלט:
21 אין שריד לאכלו
על כן לא יחיל טובו:
22 במלאת שפקו יצר לו
כל יד עמל תבאנו:
23b וישלח בו חרון אפו
וימטר עליו הבלים:
24 לא ימלט מפני ברזל
תחלפהו קשת נחושה:
כה ויצא שלח מגוה יברק ממררתו
יהלך עליו אמים:
26 כל חשך טמון לו
תאכלהו אש לא נפח
ירע שריד באהלו:
27 יגלו שמים עונו
וארץ מתקוממה לו:
28 יגל יבול ביתו
נגרות ביום אפו:
29 זה חלק אדם רשע מאלהים
ונחלת אמרו מאל:

21,א ויען איוב ויאמר
2 שמעו שמוע מלתי
ואל תהי זאת תנחומתיכם:
3 שאוני ואנכי אדבר
ואז לא תלעיגו בי:
4 האמר לאדם שיחי
ואם מדוע לא תקצר רוחי:
ה פנו אלי והשמו
ושימו יד על פה:
6 ואם זכרתי ונבהלתי
ואחז בשרי פלצות:

7 מדוע רשעים יחיו
עתקו גם גברו חיל:
8 זרעם נכון עמם
וצאצאיהם לעיניהם:
11 ישלחו כצאן עויליהם
וילדיהם ירקדון:

21,י שורם עבר ולא יגעל
תפלט פרתם ולא תשכל:
9 בתיהם שלום מפחד
ולא שבט אלוה עליהם:
12 ישאו בתף וכנור
וישמחו לקול עוגב:
13 יבלו בטוב ימיהם
וברגע שאול ינחתו:
14 ויאמרו לאל סור ממנו
ודעת דרכיך לא חפצנו:
טו מה שדי כי נעבדנו
ומה נועיל כי נפגע בו:
16 הן לא בידם טובם
עצת רשעים רחקה מני:
17 כמה נר רשעים ידעך
ויבא עלימו אידם
חבלים יאחזם מאפו:
18 יהיו כתבן לפני רוח
וכמץ גנבתו סופה

19 אלוה יצפן לבניו אונו
ישלם אליו וידע:
כ יראו עיניו כידו
ומחמת שדי ישתה:
21 כי מה חפצו בביתו אחריו
ומספר חדשיו חצצו:

22 הלאל ילמד דעת
והוא רמים ישפוט:
23 זה ימות בעצם תמו
כלו שאנן ושליו:
24 עטיניו מלאו חלב
ומח עצמותיו ישקה:
כה וזה ימות בנפש מרה
ולא אכל בטובה:
26 יחד על עפר ישכבו
ורמה תכסה עליהם:

27 הן ידעתי מחשבותיכם
ומזמות עלי תחמסו:
28 כי תאמרו איה בית נדיב
ואיה אהל משכנות רשעים:
29 הלא שאלתם עוברי דרך
ואתתם לא תנכרו:
ל כי ביום איד יחשך רע

21,[illegible] לגו־ם

19 ומצודו עלי הקיף:
7 הן אצעק חמס ולא אענה
אשוע ואין משפט:
8 ארחי גדר ולא אעבור
ועל נתיבתי חשך ישים:
9 כבודי מעלי הפשיט
ויסר עטרת ראשי:
10 יתצני סביב ואלך
ויסע כעץ תקותי:
11 ויחר עלי אפו
ויחשבני לו כצריו:
12 יחד יבאו גדודיו
ויסלו עלי דרכם
ויחנו סביב לאהלי:

13 אחי מעלי ·הרחיק·
וידעי אך זרו ממני:
14 חדלו קרובי
ומידעי שכחוני:
15 גרי ביתי ואמהתי לזר תחשבני
נכרי הייתי בעיניהם:
16 לעבדי קראתי ולא יענה
במו פי אתחנן לו:
17 רוחי זרה לאשתי
וחנתי לבני בטני:
18 גם עוילים מאסו בי
אקומה וידברו בי:
19 תעבוני כל מתי סודי
וזה אהבתי נהפכו בי:
20 בעורי דבקה עצמי
. . . . :
21 חנני חנני אתם רעי
כי יד אלוה נגעה בי:
22 למה תרדפני כמו אל
ומבשרי לא תשבעו:

23 מי יתן אפו ויכתבון מלי
מי יתן ויחקו בספר:
24 בעט ברזל ועפרת
בצור יחצבון לעד:

¹) כה 19 ואני ידעתי גאלי —
ואחרי על עפרי יקום:
לכלות עורי מבלבלה ואת
ומאלוה נעשי לי אלה:

19,27 כלו כליתי בחקי |
28 כי תאמרו מה נרדף לו
ושרש דבר נמצא ·בי·:
29 גורו לכם מפני חרבה
כי חמה ·בעולים תבא·
למען תדעון ·כי שדין·:

20,1 ויען צפר הנעמתי ויאמר:
2 ·לא כן· שעפי ישיבוני
. . . . :
3 מוסר כלמתי אשמע
ורוח מבינתי יענני:

4 ·הלא· ידעת מני עד
מני שים אדם עלי ארץ:
5 כי רננת רשעים מקרוב
ושמחת חנף עדי רגע:
6 אם יעלה לשמים שיאו
וראשו לעב יגיע:
7 כגללו לנצח יאבד
ראיו יאמרו איו:
8 כחלום יעוף ולא ימצאהו
וידד כחזיון לילה:
9 עין שזפתו ולא תוסיף
ולא עוד תשורנו מקומו:
10 בניו ירצו דלים
וידיו תשבנה אונו:
11 עצמותיו מלאו ·עלומו·
ועמו על עפר תשכב:
12 אם תמתיק בפיו רעה
יכחידנה תחת לשונו:
13 יחמל עליה ולא יעזבנה
וימנענה בתוך חכו:
14 לחמו במעיו נהפך
מרורת פתנים בקרבו:
20.15a.23a חיל בלע ·יהי· למלא בטנו
15b ויקאנו מבטנו ירשנו אל:
16 ראש פתנים יינק
תהרגהו לשון אפעה:
17 אל ירא בפלגות
נחלי דבש וחמאה:
18 לריק יגע ולא יבלע ·החיל·

¹) 27 19 אליו אני אחזה לי
ועיני ראו ולא זר:

23,י כי ידע דרך עמדי
בחנני בזהב אצא:
11 באשרו אָחזה רגלי
דרכו שמרתי ולא אַט:
12 ‹מִמִּצְוֹת› שפתיו ‹לא› אמיש
‹בחֻקי› צפנתי אמרי פיו:

13 והוא ‹פעל› ימי וישיבני
ונפשו אִוְּתָה ויעש:
14 ‹כן› ישלים חקי
וכהנה רבות עמו:
טו על כן מפניו אֶבָּהל
אתבונן ואפחד ממנו:
16 ואל הרך לבי
ושדי הבהילני:
17 כי לא ‹נצמתי› מפני חשך
ומפני בסה אפל:
24,א מדוע משדי נצפנו עתים
וֹידְעָו לא חזו ימיו:
2 ‹רשעים› גבלות יַשיגו
עדר גזלו ‹וירעו›:
3 חמור יתומים ינהגו
יחבלו שור אלמנה:
4 יַטו אביונים מִדרך
יחד חבאו עֲנִי ארץ
ה ‹הֵן› פראים במדבר יצאו ‹לִפְעָלָם›
משחרי הטרף ערבה לו לחם לנערים:
6 בשדה ‹בְּלִילוֹ› יקצירו
וכרם רשע ילקשו:
7 ערום ילינו מבלי לבוש
ואין כסות בקרה:
8 מזרם הרים ירטבו
ומבלי מחסה חִבקו צור:
י ערום הִלכו בלי לבוש
ורעבים נשאו עמר:
11 בין שורתם יצהירו
יקבים דרכו ויצמאו:
12 מעיר ‹מְתים› ינאקו
ונפש חללים תשוע
ואלוה לא ישים תפלה:

24,13 המה היו במרדי אור
לא הכירו דרכיו
ולא ישבו בנתיבתיו:
14 ‹לא אור› יקום רוצח
יקטל עני ואביון
טו ובלילה ‹יהלך גנב›:
ועין נאֵף שמרה נשף
לאמר לא תשורני עין
וסתר פנים ישים:
16 חתר בחשך בתים
‹יוֹמָם› חִתְּמוּ למו
17 לא ידעו אור:
כי יחדו בקר למו צלמות
כי יכיר בלהות צלמות:
18 קַל הוא על פני מים
תקֻלל חלקתם בארץ
לא יראה פריהם בארץ צִיָּה:
19 . . . . :
כ ישכחהו רחם מתקו רמה
עוד לא יזכר ותשבר כעץ עולה:
21 רעה עקרה לא תלד
ואלמנה לא ייטיב:
22 . . . .
יקום ולא יאמין בחיין:
23 . . . .
ועיניהו על דרכיהם:
24 רמו מעט ואיננו
‹והם כבל הציר יִקְטְפוּן›
וכראש שבלת ימלו:
כה ואם לא אפו מי יכזיבני
וישם ‹לאין› מלתי:

25,א ויען בלדד השחי ויאמר:
2 המשל ופחד עמו
עשה שלום במרומיו:
3 היש מספר לגדודיו
ועל מי לא יקום ‹תורתו›
4 ומה יצדק אנוש עם אל
ומה יזכה ילוד אשה:
ה הן עד ירח ולא יאהיל
וכוכבים לא זכו בעיניו:
6 אף כי אנוש רמה
ובן אדם תולעה:
26,ה הרפאים יחוללו
מתחת מים ושכניהם:

23,ט) שמאול בעשתו ולא אֲחַז
יעטף ימין ולא אראהו:

24,[illegible]) יגזלו משד יתום
ועל עני יחבלו:

21 ביום עברות יובלו:
31 מי יגיד על פניו דרכו
והוא עשה מי ישלם לו:
32 והוא לקברות יובל
ועל גדיש ישקוד:
33 מתקו לו רגבי נחל
ואחריו כל אדם ימשוך
ולפניו אין מספר:
34 ואיך תנחמוני הבל
ותשובתיכם נשאר מעל:

22,1 ויען אליפז התמני ויאמר:
2 הלאל יסכן גבר
כי יסכן עלימו משכיל:
3 החפץ לשדי כי תצדק
ואם בצע כי תתם דרכיך:
4 המיראתך יכחך
יבוא עמך במשפט:

5 הלא רעתך רבה
ואין קץ לעונתיך:
6 כי תחבל אחיך חנם
ובגדי ערומים תפשיט:
7 לא מים עיף תשקה
ומרעב תמנע לחם:
9 אלמנות שלחת ריקם
וזרעות יתומים ‹תדכא›:
10 על כן סביבותיך פחים
ויבהלך פחד פתאם:
11 אורך חשך לא תראה
ושפעת מים תכסך:
12 הלא אלוה ‹גבה› שמים
וראה ראש כוכבים כי רמו:

13 ואמרת מה ידע אל
הבעד ערפל ישפוט:
14 עבים סתר לו ולא יראה
וחוג שמים יתהלך:
15 הארח עולם תשמר
אשר דרכו מתי און:
16 אשר קמטו ולא עת
נהר יוצק יסודם:
17 האמרים לאל סור ממנו
ומה יפעל שדי ‹לנו›:
19 יראו צדיקים וישמחו
ונקי ילעג למו:
20 אם לא נכחד קימנו
ויתרם אכלה אש:

21 הסכן נא עמו ושלם
בהם ‹תבואתך› טובה:
22 קח נא מפיו תורה
ושים אמריו בלבבך:
23 אם תשוב ‹ונגד› שדי ‹תכנע›
תרחיק עולה מאהלך:
24 ושית על עפר בצר
ובצור נחלים אופיר:
25 והיה שדי בצריך
. . . . :
26 כי אז על שדי תתענג
ותשא אל אלוה פניך:
27 תעתיר אליו וישמעך
ונדריך תשלם:
28 ותגזר אמר ויקם לך
ועל דרכיך נגה אור:
29 כי ‹השפילו› ותאמר גוה
ושח עינים יושע אל
30 ימלט ‹את› נקי
‹ונמלט› בבר כפיך:

23,1 ויען איוב ויאמר:
2 גם היום מרי שחי
ידו כבדה על אנחתי:
3 מי יתן ידעתיו ואמצאהו
אבוא עד תכונתו:
4 אערכה לפניו משפטי
ופי אמלא תוכחות:
5 אדעה מלים יענני
ואבינה מה יאמר לי:
6 הברב כח יריב עמדי
לא אך הוא ישם בי:
7 שם ישר נוכח עמו
ואפלטה לנצח משפטי:

22,8 ואיש זרוע לו הארץ
ונשוא פנים ישב בה:

22,18 והוא מלא בתיהם טוב
ועצת רשעים רחקה מני:

23,8-9 הן קדם אהלך ואיננו
ואחור ולא אבין לו:

28 לא עדה עליו שחל:
9 בחלמיש שלח ידו
הפך משרש הרים:
10 בצורות יארים בקע
וכל יקר ראתה עינו:
11 מבכי נהרות חבש
‹ותעלמה› יצא אור:
12 והחכמה מאין תמצא
ואי זה מקום בינה:
13 לא ידע אנוש ‹דרכה›
ולא תמצא בארץ החיים:
14 תהום אמר לא בי היא
וים אמר אין עמדי:
15 לא יתן ‹סגור› תחתיה
ולא ישקל כסף מחירה:
16 לא תסלה בכתם אופיר
בשהם יקר וספיר:
17 לא יערכנה זהב וזכוכית
ותמורתה כלי פז:
18 ראמות וגביש לא יזכר
ומשך חכמה מפנינים:
19 לא יערכנה פטדת כוש
בכתם טהור לא תסלה:
20 והחכמה מאין תבוא
ואי זה מקום בינה:
21 ונעלמה מעיני כל חי
ומעוף השמים נסתרה:
22 אבדון ומות אמרו
באזנינו שמענו שמעה:
23 אלהים הבין דרכה
והוא ידע את מקומה:
24 כי הוא לקצות הארץ יביט
תחת כל השמים יראה:
25 לעשות לרוח משקל
ומים תכן במדה:
26 בעשתו למטר חק
ודרך לחזיז קלות:
27 אז ‹ראה› ויספרה
הכינה וגם חקרה:
28 ויאמר לאדם
הן יראת אדני היא חכמה
וסור מרע בינה:

1 29 ויסף איוב שאת משלו ויאמר:
2 מי יתנני כירחי קדם
29 כימי אלוה ישמרני:
3 בהלו נרו עלי ראשי
לאורו אלך חשך:
4 כאשר הייתי בימי חרפי
בסוד אלוה עלי אהלי:
5 בעוד שדי עמדי
סביבותי נערי:
6 ברחץ הליכי בחמה
וצור יצוק עמדי פלגי שמן:
19 שרשי פתוח אלי מים
וטל ילין בקצירי:
20 כבודי חדש עמדי
וקשתי בידי תחליף:
7 בצאתי שער עלי קרת
ברחוב אכין מושבי:
8 ראוני נערים ונחבאו
וישישים קמו עמדו:
9 שרים עצרו במלים
וכף ישימו לפיהם:
10 קול נגידים נחבאו
ולשונם לחכם דבקה:
11 כי אזן שמעה ותאשרני
ועין ראתה ותעידני:
21 לי שמעו ויחלו
וידמו למו עצתי:
22 אחרי דברי לא ישנו
ועלימו תטף מלתי:
23 ויחלו כמטר לי
ופיהם פערו למלקוש:
12 כי אמלט עני משוע
ויתום ולא עזר לו:
13 ברכת אבד עלי תבא
ולב אלמנה ארנן:
15 עינים הייתי לעור
ורגלים לפסח אני:
16 אב אנכי לאביונים
ורב לא ידעתי אחקרהו:
17 ואשברה מתלעות עול
ומשניו אשליך טרף:
24 אשחק אלהם ולא יאמינו
ואור פני לא יפילון:
25 אבחר דרכם ואשב ראש
ואשכון כמלך בגדוד
כאשר אבלים ינחם:
14 צדק לבשתי וילבשני

26.6 ערום שאול נגדו
ואין כסות לאבדון:
7 נטה צפון על תהו
תלה ארץ על בלימה:
8 צרר מים בעביו
ולא נבקע ענן תחתם:
9 מאחז פני כסה
פרשז עליו עננו:
10 חק חג על פני מים
עד תכלית אור עם חשך:
11 עמודי שמים ירופפו
ויתמהו מגערתו:
12 בכחו רגע הים
ובתבונתו מחץ רהב:
13 ברוחו שמים שפרה
חללה ידו נחש ברח:
14 הן אלה קצות דרכו
ומה שמץ דבר נשמע בו
ורעם גבורתו מי יתבונן:

26.1 ויען איוב ויאמר:[1]
2 מה עזרת ללא כח
הושעת זרוע לא עז:
3 מה יעצת ללא חכמה
ותושיה לרב הודעת:
4 את מי הגדת מלין
ונשמת מי יצאה ממך:
27.2 חי אל הסיר משפטי
ושדי המר נפשי:
3 כי כל עוד נשמתי בי
ורוח אלוה באפי:
4 אם תדברנה שפתי עולה
ולשוני אם יהגה רמיה:
5 חלילה לי אם אצדיק אתכם עד אגוע
לא אסיר תמתי ממני:
6 בצדקתי החזקתי ולא ארפה
לא יחרף לבבי מימי:
7 יהי כרשע איבי ומתקוממי כעול:
8 כי מה תקות חנף כי יגוע
כי ישאל אלוה נפשו:
9 הצעקתו ישמע אל
כי תבוא עליו צרה:
10 אם על שדי יתענג
27 יקרא אלוה בכל עת:
11 אורה אתכם ביד אל
אשר עם שדי לא אכחד:
12 הן אתם כלכם חזיתם
ולמה זה הבל תהבלו:
13 זה חלק אדם רשע עם אל
ונחלת עריצים משדי יקחו:
14 אם ירבו בניו למו חרב
וצאצאיו לא ישבעו לחם:
15 שרידו במות לא יקברו
ואלמנתיו לא תבכינה:
16 אם יצבר כעפר כסף
וכחמר יכין מלבוש:
17 יכין וצדיק ילבש
וכסף נקי יחלק:
18 בנה ‹כעש› ביתו
וכסכה עשה נצר:
19 עשיר ישכב ולא יאסף
עיניו פקח ואיננו:
20 תשיגהו כמים בלהות
לילה גנבתו סופה:
21 ישאהו קדים וילך
וישערהו ממקומו:
22 וישלך עליו ולא יחמל
מידו ברוח יברח:
23 ישפק עליו כפימו
וישרק עליו ממקומו:
28.1 כי יש לכסף מוצא
ומקום לזהב יזקו:
2 ברזל מעפר יקח
ואבן יצוק נחושה:
3 קץ שם לחשך
ולכל תכלית הוא חוקר:
4 פרץ נחל ‹בעפר›
. . . .
דלו מאנוש נעו:
5 ארץ ממנה יצא לחם
ותחתיה נהפך כמו אש:
6 מקום ספיר אבניה
ועפרת זהב לו:
7 נתיב לא ידעו עיט
ולא שזפתו עין איה:
8 לא הדריכוהו בני שחץ

1) 27 ויסף איוב שאת משלו ויאמר:

3) 28 אבן אפל וצלמות

31 ועל פתח רעי ארבתי:
י תטחן לאחר אשתי
ועליה יכרעון אחרין:
11 כי היא זמה
והיא עון פלילים:
12 כי אש היא עד אבדון תאכל
ובכל תבואתי תשרש:

13 אם אמאס משפט עבדי ואמתי
ברבם עמדי:
14 ומה אעשה כי יקום אל
וכי יפקד מה אשיבנו:
טו הלא בבטן עשני עשהו
ויכננו ברחם אחד:

16 אם אמנע מחפץ דלים
ועיני אלמנה אכלה:
17 ואכל פתי לבדי
ולא אכל יתום ממנה:
18 כי מנעורי גדלתיהו כאב
ומבטן אמה אנחנה:

19 אם אראה אובד מבלי לבוש
ואין כסות לאביון:
כ אם לא ברכוני חלצו
ומגז כבשי יתחמם:
כה,30 אם לא בכיתי לקשה יום
עגמה נפשי לאביון:

31,21 אם הניפותי על יתום ידי
כי אראה בשער עזרתי:
22 כתפי משכמה תפול
ואזרעי מקנה תשבר:
23 כי פחד אלי איד אל
ומשאתו לא אוכל:

38 אם עלי אדמתי תזעק
ויחד תלמיה יבכיון:
39 אם כחה אכלתי בלי כסף
ונפש בעליה הפחתי:
מ תחת חטה יצא חוח
ותחת שערה באשה:

24 אם שמתי זהב כסלי
ולכתם אמרתי מבטחי:

כה,31 אם אשמח כי רב חילי
וכי כביר מצאה ידי:

26 אם אראה אור כי יהל
וירח יקר הלך:
27 ויפת בסתר לבי
ותשק ידי לפי:
28 גם היא עון פלילי
כי כחשתי לאל ממעל:

29 אם אשמח בפיד משנאי
והתעררתי כי מצאו רע:
ל ולא נתתי לחטא חכי
לשאל באלה נפשו:

31 אם לא אמרו מתי אהלי
מי יתן מבשרו לא נשבע:
32 בחוץ לא ילין גר
דלתי לארח אפתח:

33 אם כסיתי כאדם פשעי
לטמון בחבי עוני:
34 כי אערוץ המון רבה
ובוז משפחות יחתני
ואדם לא אצא פתח:

לה מי יתן לי שמע לי
הן תוי שדי יענני
וספר כתב איש ריבי:
36 אם לא על שכמי אשאנו
אענדנו עטרות לי:
37 מספר צעדי אגידנו
כמו נגיד אקרבנו:

מ תמו דברי איוב:

38,א ויען יהוה את איוב מני הסערה ויאמר:
2 מי זה מחשיך עצה
במלין בלי דעת:
3 אזר נא כגבר חלציך
ואשאלך והודיעני:

4 איפה היית ביסדי ארץ
הגד אם ידעת בינה:
ה מי שם ממדיה כי תדע

29 במעיל יצניף משפטי:
18 יאמר עם קני אזקן
ובחול ארבה ימים:

א 30 ועתה שחקו עלי צעירים
אשר מאסתי אבותם
לשית עם כלבי צאני:
2 גם כח ידיהם כמה לי
3 בחסר ובכפן גלמוד:
הערקים ציה ארץ שואה ומשואה:
4 הקטפים מלוח עלי שיח
ושרש רתמים לחמם:
5 מן גו יגרשו
יריעו עלימו כגנב:
6 בערץ נחלים לשכן
חרי עפר וכפים:
7 בין שיחים ינהקו
תחת חרול יספחו:
8 בני נבל גם בני בלי שם
נכאו מן הארץ:
9 ועתה נגינתם הייתי
ואהי להם למלה:
10 תעבוני רחקו מני
ומפני לא חשכו רק:
11 . . . .
. . . . :
12 על ימין פרחה יקומו . .
ויסלו עלי ארחות אידם:
13 נתסו נתיבתי
. . . .
. . . . :
14 כפרץ רחב יאתיו
תחת שאה התגלגלו:
15 נהפכו עלי בלהות
תרדף כרוח נדבתי
וכעב עברה ישעתי:
16 ועתה עלי תשתפך נפשי
יאחזוני ימי עני:
17 לילה עצמי נקר מעלי
ועֹרקי לא ישכבון:
18 ברב כח יתפש לבושי
כפי כתנתי יאזרני:

30,19 הֹרני לחמר
ואתמשל כעפר ואפר:
20 אשוע אליך ולא תענני
עמדתי ולא תתבונן בי:
21 תהפך לאכזר לי
בעצם ידך תשטמני:
22 תשאני אל רוח תרכיבני
ותמגגני מתשעה:
23 כי ידעתי מות תשיבני
ובית מועד לכל חי:
24 . . . .
. . . . :
26 כי טוב קויתי ויבא רע
ואיחלה לאור ויבא אפל:
27 מעי רתחו ולא דמו
קדמוני ימי עני:
28 קדר הלכתי בלא . . .
קמתי בקהל אשוע:
29 אח הייתי לתנים
ורע לבנות יענה:
30 עורי שחר עלי
ועצמי חרה מני חרב:
31 ויהי לאבל כנרי
ועֻגבי לקול בכים:

א 31 ברית כרתי לעיני
ומה אתבונן על בתולה:
2 ומה חלק אלוה ממעל
ונחלת שדי ממרומים:
3 הלא איד לעול
ונכר לפעלי און:
4 הלא הוא יראה דרכי
וכל צעדי יספור:

5 אם הלכתי עם שוא
ותחש על מרמה רגלי:
6 ישקלני במאזני צדק
וידע אלוה תמתי:

7 אם תטה אשרי מני הדרך
ואחר עיני הלך לבי
ובכפי דבק מאום:
8 אזרעה ואחר יאכל
וצאצאי ישרשו:

9 אם נפתה לבי על אשה

א 30 מצעירי לימים
15 עליותי כאת בלה

39,4 יחלמו בניהם ירבו בבר
יצאו ולא שבו למו:

ה מי שלח פרא חפשי
ומסרות ערוד מי פתח:
6 אשר שמתי ערבה ביתו
ומשכנותיו מלחה:
7 ישחק להמון קריה
תשאות נגש לא ישמע:
8 יתור הרים מרעהו
ואחר כל ירוק ידרוש:

9 היאבה רים עבדך
אם ילין על אבוסך:
י התקשר רים בתלם עבתו
אם ישדד עמקים אחריך:
11 התבטח בו כי רב כחו
ותעזב אליו יגיעך:
12 התאמין בו כי ישיב זרעך
וגרנך יאסף:

13 כנף רננים נעלסה
אם אברה חסידה ונצה:
14 כי תעזב לארץ בציה
ועל עפר תחמם:
טו ותשכח כי רגל תזורה
וחית השדה תדושה:
16 הקשיח בניה ללא לה
לריק יגיעה בלי פחד:
17 כי השה אלוה חכמה
ולא חלק לה בבינה:
18 כעת במרום תמריא
תשחק לסוס ולרכבו:

19 התתן לסוס גבורה
התלביש צוארו רעמה:
כ התרעישנו כארבה
הוד נחרו אימה:
21 יחפרו בעמק וישיש בכח
יצא לקראת נשק:
22 ישחק לפחד ולא יחת
ולא ישוב מפני חרב:
23 עליו תרנה אשפה
להב חנית וכידון:
24 ברעש ורגז יגמא ארץ

39 ולא יאמין כי קול שופר:
כה בדי שפר יאמר האח
ומרחוק יריח מלחמה(a)

26 המבינתך יאבר נץ
יפרש כנפו לתימן:
27 אם על פיך יגביה נשר
וכי ירים קנו:
28 סלע ישכן ויתלנן
על שן סלע ומצודה:
29 משם חפר אכל
למרחוק עיניו יביטו:
ל ואפרחו יעלעו דם
ובאשר חללים שם הוא:

40,8 ויען יהוה את איוב ויאמר:
2 הרב עם שדי יסור
מוכיח אלוה יעננה:

3 ויען איוב את יהוה ויאמר:
4 הן קלתי מה אשיבך
ידי שמתי למו פי:
ה אחת דברתי ולא אענה
ושתים ולא אוסיף:

6 ויען יהוה את איוב מן סערה ויאמר:
7 אזר נא כגבר חלציך
אשאלך והודיעני:
8 האף תפר משפטי
תרשיעני למען תצדק:
9 ואם זרוע כאל לך
ובקול כמהו תרעם:
י עדה נא גאון וגבה
והוד והדר תלבש:
11 הפץ עברות אפך
וראה כל גאה והשפילהו:
12 ראה כל גאה הכניעהו
והדך רשעים תחתם:
13 טמנם בעפר יחד
פניהם חבש בטמון:
14 וגם אני אודך
כי תושע לך ימינך:
טו הנה נא בהמות

(a) 39,כה: ורעם שרים ותרועה:

38 או מי נטה עליה קו:
6 על מה אדניה הטבעו
או מי ירה אבן פנתה:
7 ברן יחד כוכבי בקר
ויריעו כל בני אלהים:
8 ויסך בדלתים ים
בגיחו מרחם יצא:
9 בשומי ענן לבשו
וערפל חתלתו:
י ואשבר עליו חקי
ואשים בריח ודלתים:
11 ואמר עד פה תבוא ולא תסיף
ופא ישית בגאון גליך:

12 המימיך צוית בקר
ידעתה שחר מקמו:
13 לאחז בכנפות הארץ:
14 תתהפך כחמר חותם
ויתיצבו . . כמו לבוש:

16 הבאת עד נבכי ים
ובחקר תהום התהלכת:
17 הנגלו לך שערי מות
ושערי צלמות תראה:
18 התבננת עד רחבי ארץ
הגד אם ידעת כלה:

19 אי זה הדרך ישכן אור
וחשך אי זה מקמו:
כ כי תקחנו אל גבולו
וכי תבין נתיבות ביתו:
21 ידעת כי אז תולד
ומספר ימיך רבים:

22 הבאת אל אצרות שלג
ואצרות ברד תראה:
23 אשר חשכתי לעת צר
ליום קרב ומלחמה:

24 אי זה הדרך יחלק כפור
יפץ קדים עלי ארץ:

ו. 38 ויגעתי השחים ממנה:

טו. 38 וימנע מרשעים אורם
וזרוע רמה תשבר:

38.כה מי פלג לשטף תעלה
ודרך לחזיז קלות:
26 להמטיר על ארץ לא איש
מדבר לא אדם בו:
27 להשביע שאה ומשאה
ולהצמיח מצא דשא:

28 היש למטר אב
או מי הוליד אגלי טל:
29 מבטן מי יצא הקרח
וכפר שמים מי ילדו:
ל כאבן מים יתחבאו
ופני תהום יתלכדו:

31 התקשר מעדנות כימה
או משכות כסיל תפתח:
32 התציא מזרות בעתו
ועיש על בניה תנחם:
33 הידעת חקות שמים
אם תשים משטרו בארץ:
34 התרים לעב קולך
ושפעת מים תכסך:
לה התשלח ברקים וילכו
ויאמרו לך הננו:

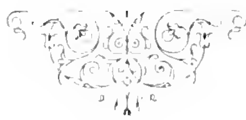
36 מי שת בטחות חכמה
או מי נתן לשכוי בינה:
37 מי יספר שחקים בחכמה
ונבלי שמים מי ישכיב:
38 בצקת עפר למוצק
ורגבים ידבקו:

39 התצוד ללביא טרף
וחית כפירים תמלא:
מ כי ישחו במעונות
ישבו בסכה למו ארב:
41 מי יכין לערב צידו
כי ילדו אל אל ישועו
יתעו לבלי אכל:
39.א הידעת עת לדת יעלי סלע
חלל אילות תשמר:
2 תספר ירחים תמלאנה
וידעת עת לדתנה:
3 תכרענה ילדיהן תפלחנה
חבליהם תשלחנה:

42,1 ויען איוב את יהוה ויאמר:
2 ידעת כי כל תוכל
ולא יבצר ממך מזמה:
3 מי זה מעלים עצת בלי ‹ידעתי›
לכן הגדתי ולא אבין
נפלאות ממני ולא אדע:

42,4 שמע נא ואנכי אדבר
אשאלך והודיעני:
5 לשמע אזן שמעתיך
ועתה עיני ראתך:
6 על כן ‹אשתק›
ונחמתי על עפר ואפר:

7 ויהי אחר דבר יהוה את הדברים האלה אל איוב ויאמר יהוה אל אליפז
התימני חרה אפי בך ובשני רעיך כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב:
8 ועתה קחו לכם שבעה פרים ושבעה אילים ולכו אל עבדי איוב והעליתם
עולה בעדכם ואיוב עבדי יתפלל עליכם כי אם פניו אשא לבלתי עשות עמכם
9 נבלה כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב: וילכו אליפז התימני ובלדד
השוחי ‹ו›צפר הנעמתי ויעשו כאשר דבר אלהם יהוה וישא יהוה את פני
10 איוב: ויהוה שב את שבי‹ו›ת איוב בהתפללו בעד רעהו ויסף יהוה את כל
11 אשר לאיוב למשנה: ויבאו אליו כל אחיו וכל אחתיו וכל ידעיו לפנים
ויאכלו עמו לחם בביתו וינדו לו וינחמו אתו על כל הרעה אשר הביא יהוה
12 עליו ויתנו לו איש קשיטה אחת ואיש נזם זהב אחד: ויהוה ברך את אחרית
איוב מראשתו ויהי לו ארבעה עשר אלף צאן וששת אלפים גמלים ואלף צמד
13.14 בקר ואלף אתונות: ויהי לו שבענה בנים ושלוש בנות: ויקרא שם האחת
15 ימימה ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך: ולא נמצא נשים יפות
16 כבנות איוב בכל הארץ ויתן להם אביהם נחלה בתוך אחיהם: ויחי איוב
אחרי זאת מאה וארבעים שנה ‹ויִרְא› את בניו ואת בני בניו ארבעה דרות:
17 וימת איוב זקן ושבע ימים:

40 [15] חציר כבקר יאכל:
16 הנה נא כחו במתניו
ואונו בשרירי בטנו:
17 יחפץ זנבו כמו ארז
גידי פחדו ישרגו:
18 עצמיו אפיקי נחשה
גרמיו כמטיל ברזל:
19 הוא ראשית דרכי אל
(עשו) יגש חרבו:
20 כי בול (נהרים) ישאו לו
וכל חית השדה ישחקו שם:
21 תחת צאלים ישכב
בסתר קנה ובצה:
22 יסכהו צאלים צללו
יסבוהו ערבי נחל:
23 הן יעשק נהר ולא יחפז
יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו:
24 בעיניו יקחנו
במוקשים ינקב אף:

25 תמשך לויתן בחכה
ובחבל תשקיע לשונו:
26 התשים אגמן באפו
ובחוח תקב לחיו:
27 הירבה אליך תחנונים
אם ידבר אליך רכות:
28 היכרת ברית עמך
תקחנו לעבד עולם:
29 התשחק בו כצפור
ותקשרנו לנערותיך:
30 יכרו עליו חברים
יחצוהו בין כנענים:
31 התמלא בשכות עורו
ובצלצל דגים ראשו:
32 שים עליו כפך
זכר מלחמה אל תוסף:

(א) 40.טו אשר עשיתי עמך

(ג) 41.א הן תוחלתו נכזבה
הגם אל מראיו יטל:
לא אכזר כי יעירנו
ומי הוא לפני יתיצב:
מי הקדימני ואשלם
תחת כל השמים לי הוא:
לא אחריש בדיו
ודבר גבורות וחין ערכו:

41.5 מי גלה פני לבושו
בכפל רסנו מי יבוא:
6 דלתי פניו מי פתח
סביבות שניו אימה:
7 גאוה אפיקי מגנים
(סגור) חותם צר:
8 אחד באחד יגשו
ורוח לא יבא ביניהם:
9 איש באחיהו ידבקו
יתלכדו ולא יתפרדו:
10 (עטישתיו) תהל אור
ועיניו כעפעפי שחר:
11 מפיו לפידים יהלכו
כידודי אש יתמלטו:
12 מנחיריו יצא עשן
כדוד נפוח ואגמן:
13 נפשו (גחלים) תלהט
ולהב מפיו יצא:
14 בצוארו ילין עז
ולפניו תדוץ דאבה:
15 מפלי בשרו דבקו
. . . .
יצוק עליו בל ימוט:
16 לבו יצוק כמו אבן
ויצוק כפלח תחתית:
17 משתו יגורו אלים
משברים יתחטאו:
18 משיגהו חרב בלי תקום
חנית מסע ושריה:
19 יחשב לתבן ברזל
לעץ רקבון נחושה:
20 לא יבריחנו בן קשת
לקש נהפכו לו אבני קלע:
21 כקש נחשבו תותח
וישחק לרעש כידון:
22 תחתיו חדודי חרש
ירפד חרוץ עלי טיט:
23 ירתיח כסיר מצולה
ים ישים כמרקחה:
24 אחריו יאיר נתיב
יחשב תהום לשבילו:
25 אין על עפר (משלו)
העשו לבלי חת:
26 את כל גבה יראה
הוא מלך על כל בני שחץ:

33,16 אז יגלה אזן אנשים
ובמסרם יחתם:
17 להסיר אדם ‹מַעֲשֵׂהוּ›
וגוה מגבר ‹יְכַסֶּה›:
18 יחשך נפשו מני שחת
וחיתו מעבר בשלח:
19 והוכח במכאוב על משכבו
‹וּכְאֵב› עצמיו אֵתָן:
20 .... חיתו לחם
ונפשו מאכל תאוה:
21 יכל בשרו מראי
‹וּשְׁפִי› עצמתיו לא רֻאוּ:
22 ותקרב לשחת נפשו
וחיתו לַממיתים:
23 אם יש עליו מלאך מליץ[a]
להגיד לאדם ישרו:
24 ויחננו ויאמר
‹פְּדֵהוּ› מרדת שחת
מצאתי כפר:
25 רטפש בשרו מנער
ישוב לימי עלומיו:
26 יעתר אל אלוה וירצהו
וירא פניו בתרועה
וישב לאנוש צדקתו:
27 ישר על אנשים ויאמר
חטאתי וישר העויתי
ולא ‹הֻשַׁב› לי:
28 פדה נפשו מעבר בשחת
וחיתו באור תראה:
29 הן כל אלה יפעל אל
פעמים שלש עם גבר:
30 להשיב נפשו מני שחת
לאור באור החיים:
31 הקשב איוב שמע לי
החרש ואנכי אדבר:
32 אם יש מלין השיבני
דבר כי חפצתי צדקך:
33 אם אין אתה שמע לי
החרש ואאלפך חכמה:

34,1 ויען אליהוא ויאמר:
2 שמעו חכמים מלי
וידעים האזינו לי:
34,3 כי אזן מלין תבחן
וחך יטעם ‹לֶאֱכֹל›:
4 משפט נבחרה לנו
נדעה בינינו מה טוב:
5 כי אמר איוב צדקתי
ואל הסיר משפטי:
6 על משפטי אכזב
אנוש חצי בלי פשע:
7 מי גבר כאיוב
ישתה לעג כמים:
8 וארח לחברה עם פעלי און
וללכת עם אנשי רשע:
9 כי אמר לא יסכן גבר
ברצתו עם אלהים:
10 לכן אנשי לבב שמעו לי
חללה לאל מרשע ושדי מעול:
11 כי פעל אדם ישלם לו
וכארח איש ימצאנו:
12 אף אמנם אל לא ירשיע
ושדי לא יעות משפט:
13 מי פקד עליו ארצה
ומי שם תבל כלה:
14 אם ישים אליו לבו
רוחו ונשמתו אליו יאסף:
15 יגוע כל בשר יחד
ואדם על עפר ישוב:
16 ואם בינה שמעה זאת
האזינה לקול מלי:
17 האף שונא משפט יחבוש
ואם צדיק ‹וְ›כביר תרשיע:[a]
19 אשר לא נשא פני שרים
ולא נכר שוע לפני דל
כי מעשה ידיו כלם:
20 רגע ימתו וחצות לילה יגעשו עם ויעברו
ויסירו אביר לא ביד:
21 כי עיניו על דרכי איש
וכל צעדיו יראה:
22 אין חשך ואין צלמות
להסתר שם פעלי און:
23 כי לא על איש ישים עוד
להלך ‹אֶת› אל במשפט:
24 ירע כבירים לא חקר

33,23 a) אחד מני אלף

34,18 a) האמר למלך בליעל
רשע אל נדיבים:

(דברי אליהוא)

א 32 וישבתו שלשת האנשים האלה מענות את איוב כי הוא צדיק בעיניו:
2 ויחר אף אליהוא בן ברכאל הבוזי ממשפחת רם באיוב חרה אפו על צדקו
3 נפשו מאלהים: ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וירשיעו
4–5 את איוב: ואליהו חכה את איוב בדברים כי זקנים המה ממנו לימים: וירא
6 אליהוא כי אין מענה בפי שלשת האנשים ויחר אפו: ויען אליהוא בן ברכאל
הבוזי ויאמר

צעיר אני לימים ואתם ישישים
על כן זחלתי ואירא
מחות דעי אתכם:
7 אמרתי ימים ידברו
ורב שנים ידיעו חכמה:
8 אכן רוח היא באנוש
ונשמת שדי תבינם:
9 לא רבים יחכמו
וזקנים יבינו משפט:
10 לכן אמרתי שמעה לי
אחוה דעי אף אני:
11 הן הוחלתי לדבריכם
אזין עד תבונתיכם
עד תחקרון מלין:
12 ועדיכם אתבונן
והנה אין לאיוב מוכיח
עונה אמריו מכם:
13 פן תאמרו מצאנו חכמה
אל ידפנו לא איש:
14 ולא ערך אלי מלין
ובאמריכם לא אשיבנו:
15 חתו לא ענו עוד
העתיקו מהם מלים:
16 והוחלתי כי לא ידברו
כי עמדו לא ענו עוד:
17 אענה אף אני חלקי
אחוה דעי אף אני:
18 כי מלתי מלים
הציקתני רוח בטני:
19 הנה בטני כיין לא יפתח
כאבות חדשים יבקע:
20 אדברה וירוח לי
אפתח שפתי ואענה:
21 אל נא אשא פני איש

32 ואל אדם לא אכנה:
22 כי לא ידעתי אכנה
כמעט ישאני עשני:
33.א ואולם שמע נא איוב מלי
וכל דברי האזינה:
2 הנה נא פתחתי פי
דברה לשוני בחכי:
3 ישר לבי אמרי
ודעת שפתי ברור מללו:
4 רוח אל עשתני
ונשמת שדי תחיני:
5 אם תוכל השיבני
ערכה לפני התיצבה:
6 הן אני כפיך לאל
מחמר קרצתי גם אני:
7 הנה אמתי לא תבעתך
‹וכפי› עליך לא יכבד:
8 אך אמרת באזני
וקול מלין אשמע:
9 זך אני בלי פשע
חף אנכי ולא עון לי:
10 הן תנואות עלי ימצא
יחשבני לאויב לו:
11 ישם בסד רגלי
ישמר כל ארחתי:
12 הן זאת לא צדקת אענך
כי ירבה אלוה מאנוש:
13 מדוע אליו ריבות
כי כל דבריך לא יענה:
14 כי באחת ידבר אל
ובשתים לא ‹תשורנה›:
15 בחלום חזיון לילה
בנפל תרדמה על אנשים
בתנומות עלי משכב:

36 יחיתם בקדשים:
15 יחלץ עני בעניו
ויגל בלחץ אזנם:
16 ואף הסיתך מפי צר
רחב לא מוצק תחתיה
.... שלחנך מלא דשן:
17 ודין רשע ‹מלאת›
דין ומשפט יתמכו:
18 כי חמה פן יסיתך בשפק
ורב כפר אל יטך:
19 . . . .
. . . . :
20 . . . .
. . . . :
21 השמר אל תפן אל און
כי על זה בחרת מעני:
22 הן אל ישגיב בכחו
מי כמהו מורה:
23 מי פקד עליו דרכו
ומי אמר פעלת עולה:
24 זכר כי תשגיא פעלו
אשר שררו אנשים:
25 כל אדם חזו בו
אנוש יביט מרחוק:
26 הן אל שגיא ולא נדע
מספר שניו ולא חקר:
27 כי יגרע נטפי מים
יזקו מטר לאדו:
28 אשר יזלו שחקים
ירעפו עלי אדם ‹רב›:
29 אף ‹מי› יבין מפרשי עב
תשאות סכתו:
30 הן פרש עליו אורו
ושרשי הים כסה:
31 כי בם ידין עמים
יתן אכל למכביר:
32 על כפים כסה אור
ויצו עלי‹ה› במפגיע:
33 . . . .
. . . . :
37,1 אף לזאת יחרד לבי
ויתר ממקומו:
2 שמעו שמוע ברגז קלו
והגה מפיו יצא:
3 תחת כל השמים ישרהו
ואורו על כנפות הארץ:
4 אחריו ישאג קול
ירעם בקול גאונו
ולא יעקבם כי ישמע קולו:
5 ירעם אל בקולו נפלאות
עשה גדלות ולא נדע:
6 כי לשלג יאמר ‹הוה› ארץ וגשם ‹המטר›
9 "מן החדר תבוא סופה
.... קרה:
10 מנשמת אל יתן קרח
ורחב מים במוצק:
11 אף ברי יטריח עב
יפיץ ענן אורו:
12 והוא מסבות מתהפך בתחבולתו לפעלם
13 אם לשבט ◦ לארצו
אם לחסד ימצאהו:
14 האזינה זאת איוב
עמד והתבונן נפלאות אל:
15 התדע בשום אלוה עליהם
והופיע אור עננו:
16 התדע על .... עב
‹מ›פלאות תמים דעים:
17 אשר בגדיך חמים
בהשקט ארץ מדרום:
18 תרקיע עמו לשחקים
חזקים כראי מוצק:
19 הודיענו מה נאמר לו
לא נערך מפני .....:
20 היספר לו כי אדבר
אם אמר איש כי יבלע:
21 ועתה לא ראו אור ‹בהירו› בשחקים
ורוח עברה ותטהרם:
22 מצפון ‹זהב› יאתה
על אלוה נורא הוד:
23 שדי לא מצאנהו
שגיא כח ומשפט ורב צדקה
24 לכן יראוהו אנשים
לא יראה כל חכמי לב:

37. וגשם מטרות עזו:
7 ביד כל אדם יחתום
לדעת כל אנשי מעשהו:
ותבוא חיה במו ארב
ובמעונתיה תשכן:

כל אשר יצום על פני תבל ארצה:

לא יענה:

34 ויעמד אחרים תחתם:
כה לכן יכיר מעבדיהם
והפכם› לילה וידכאו:
26 תחת רשעים ספקם
במקום ראים:
27 אשר על כן סרו מאחריו
וכל דרכיו לא השכילו:
28 להביא עליו צעקת דל
וצעקת עניים ישמע:
29 והיא ישקט ומי ירשע
ויסתר פנים ומי ישורנו
ועל גוי ועל אדם יחד:
ל ממלך אדם חנף
ממקשי עם:
31 . . . .
. . . .:
32 . . . . . אתה הרני
אם עול פעלתי לא אסיף:
33 המעמך «שלמים» כי מאסת
כי אתה תבחר ולא אני
ומה ידעת דבר:
34 אנשי לבב יאמרו לי
וגבר חכם שמע לי:
לה איוב לא בדעת ידבר
ודבריו לא בהשכיל:
36 ‹אולם› יבחן איוב עד נצח
על תשבת באנשי און:
37 כי יסיף על חטאתי פשע בינינו יספיק
וירב אמריו לאל:

35,א ויען אליהו ויאמר:
2 הזאת חשבת למשפט
אמרת צדקי מאל:
3 כי תאמר מה יסכן לך
מה ‹אועיל› מחטאתי:
4 אני אשיבך מלין
ואת רעיך עמך:
ה הבט שמים וראה
ושור שחקים גבהו ממך:
6 אם חטאת מה תפעל בו
ורבו פשעיך מה תעשה לו:
7 אם צדקת מה תתן לו
או מה מידך יקח:
8 לאיש כמוך רשעך
ולבן אדם צדקתך:

35 9 מרב עשוקים יזעקו
ישועו מזרוע רבים:
י ולא אמרו› איה אלוה עשי
נתן זמרות בלילה:
11 מלפני מבהמות ארץ
ומעוף השמים יחכמנו:
12 שם יצעקו ולא יענה
מפני גאון רעים:
13 אך שוא לא ישמע אל
ושדי לא ישורנה:
14 אף כי תאמר . . . .
דין לפניו ותחולל לו:
טו ועתה כי אין פקד› אפו
ולא ידע בפש מאד:
16 ואיוב הבל יפצה פיהו
בבלי דעת מלין יכבר:

36,א ויסף אליהוא ויאמר:
2 כתר לי זעיר ואחוך
כי עוד לאלוה מלים:
3 אשא דעי למרחוק
ולפעלי אתן צדק:
4 כי אמנם לא שקר מלי
תמים דעות עמך:
ה הן אל כביר ולא ימאס
כביר כח לב:
6 לא יחיה רשע
ומשפט עניים יתן:
7 לא יגרע מצדיק עיניו
ואת מלכים לכסא
וישיבם לנצח ויגבהו:
8 ואם אסורים בזקים
ילכדון בחבלי עני:
9 ויגד להם פעלם
ופשעיהם כי יתגברו:
י ויגל אזנם למוסר
ויאמר כי ישובון מאון:
11 אם ישמעו ויעבדו
יכלו ימיהם בטוב
ושניהם בנעימים:
12 ואם לא ישמעו בשלח יעברו
ויגועו בבלי דעת:
13 וחנפי לב ישימו אף
לא ישועו כי אסרם:
14 תמת בנער נפשם

31 (3) 𝔐 וָאֶקּוֹב. 𝔊, however, ἃ ἀνήγγειλαν. Field, p. 12ᵃ gives the reading ἐθέρισαν. Emend in accordance with this.

(4) 𝔐 'וְאֶל־מִצִּנִּים יִק. A hopelessly corrupt passage. The versions conjecture. 𝔗 [illegible] & 𝔄𝔖 πρὸς ἐνάντιον seem to have connected צִנִּים with צִנָּה. 𝔊 αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται, seems to have read לֹא מִמְּצִנִּים יִקָּחוּ. Merx reads אֵל God takes it out of the baskets, which is not a very suitable expression, when applied to God.

(5) 𝔐 צַמִּים וְשָׁאַף. 𝔄 διψῶντες, & so Ewald & Merx, who read צְמֵאִים = צְמֵאִים. Probably the verb also would then have to be in the plural.

(14) 𝔐 שָׂגְבוּ. *Are lifted up to safety* is not a natural expression. It is better to emend in accordance with the Syro-Hex. [illegible], see Field, p. 12ᵇ, n. 17.

(21) 𝔐 מִפִּיהֶם is retained by Ewald, who reads מָחֳרָב instead of מֵחֶרֶב. He translates *he rescueth the destroyed out of their mouth.* The destroyed are, however, already in their belly. Hitzig's מְחָרְבָם *their murderers* is too rash a conjecture. מִפִּיהֶם is evidently an explanatory gloss to מֵחֶרֶב, and crept into the text through a copyist, displacing an יָתוֹם which would correspond to the אֶבְיוֹן, cf. 5ᵇ.

(26) 𝔐 תָּבוֹא which is quite unallowable before כְּלָה.

(7, 3) 𝔐 הִנְחַלְתִּי. It is perhaps better to read נִחַלְתִּי. See König, *Lehrgeb.* p. 433 f.

(7, 4) 𝔐 בְּנֵי רֶשֶׁף, usually taken to mean *sparks* (of fire). The renderings of 𝔄 (υἱοὶ πτηνοῦ) & 𝔖 (τὰ τέκνα τῶν πετεινῶν) are better. Emend the text accordingly into בְּנֵי נֶשֶׁר, cf. Is. 40,31. Verses 6 & 7 are an interpolation, out of place here, and belonging rather to the range of thought of ch. 3. For in ch. 5 the subject under discussion is not the sorrowful lot of mankind, but the destruction of the ungodly.

4r (6) 𝔐 שְׁמַעְנוּהָ. But חֲקַרְנוּהָ in 27ᵃ requires the reading שְׁמַעֲנוּהָ; cf. 𝔊 ἃ ἀκηκόαμεν.

10 𝔐 Kethib [illegible].

15 𝔐 [illegible] gives but a forced sense, to be emended in accordance with 𝔊 κεντοῦσι.

21 𝔐 כִּדְוֵי לַחְמִי, corrupt reading, paraphrased by 𝔗: *as though a menstruating woman were seated at a meal.* Merx, following 𝔊 ὁρῶ τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴν λέοντος, emends ingeniously [illegible]; this, however, does not suit the context, which refers to something which one would be loath to touch.

22 In some MSS. [illegible], see Baer, p. 36.

23 𝔐 [illegible] is not in accordance with the parallelism.

(32) 𝔐 לוֹ, to be emended in accordance with 𝔊 ἐπ' αὐτῷ.

(35) 𝔐 Mich., Hahn [illegible], Baer, p. 36: [illegible]. Hitzig: *to the patient sufferer*. It is better to emend in accordance with 𝔗 [illegible] & 𝔍 *qui tollit.*

(43) 𝔐 [illegible]; but it is better to read with Olsh. [illegible] (Qal): *they bend, turn the rear.*

41 4 𝔐 [illegible], the plural is, however, intended, cf. 𝔗 & 𝔖.

6 𝔐 כִּי. J. D. Michaelis has the correct reading כֵּן. 𝔐 לֹא Kethib; לוֹ Qerê, cf. Baer, p. 37. לֹא is usually rendered: *for now ye are become as nothing*, which would, however, require לְאַיִן, cf. Is. 40,23. לִי is to be read with Merx: *for now ye have been against me.*

(7) The reading [illegible] given by Baer (cf. p. 37) is based upon a Masoretic interpretation, explaining v. 21ᵇ: *ye feared the terror, yea, ye were afraid.*

15 𝔐 [illegible]. 𝔄 λόγοι εὐθεῖς. 𝔊 ἀληθινοῦ ῥήματα — [illegible].

(19) 𝔐 [illegible], with the rather violent ellipsis of [illegible]. It is better to follow 𝔊 ἐπιπίπτετε ἐπ' ὀρφανῷ and to read [illegible]; cf. Josh. 11,7: *to fall upon anyone, attack.*

20 For [illegible] cf. ch. 40,30. Merx reads [illegible] in accordance with ch. 19,5. For [illegible] see Baer, p. 37.

(24) 𝔐 Kethib [illegible] is a clerical error. 𝔐 [illegible], the sense requires [illegible].

Critical Notes
On the Hebrew Text of the Book of Job.

1 5 M + [illegible], a later addition to the text which mars the construction. A correctly ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν. J harmonizing: *per domos, unusquisque in die suo*.

7 M וּבֵרֲכוּ, a correction due to religious reasons; cf. Geiger, *Urschrift*, p. 267 f. For יְקַלְלוּ cf. 3,1.

11 M עַל is a clerical error for אֶל. AΣΘ ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου cf. M 2,3.

(15) M יְבָרְכֶךָּ. For יְקַלֶּלְךָּ cf. Prov. 30,10.

(23) M עַד. Read עֹד = עוֹד, v. 16 f.

2 1 M יְבָרְכֶךָּ, cf. notes on p. 1, ll. 7 & 15, also Field p. 6b, n. 01: εἰς πρόσωπόν σου βλασφημήσει σε.

3 M עד Kethib.

5) M עוֹר, Σ ἔτι. Merx emends to אַךְ עַד, following G & S. קַלֵּל, M בָּרֵךְ; cf. notes on p. 1, ll. 7 & 15 and p. 2. l. 1.

(6) M אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר. Merx [illegible]. The pausal accent ought to be shifted to אֵת, and another אֵת inserted before הַטּוֹב; cf. [illegible] which follows.

2r 21 M [illegible]; cf., however, Stade § 231. Formed from the stem [illegible].

(35) Merx, following G ἐν κοιλίᾳ, emends to [illegible]. M is, however, to be preferred, cf. Jer. 20,17 and Graf, *Der Prophet Jeremia* (Leipzig 1862-3) *ad locum*.

3r 4 M [illegible]. So T & A.

20) M [illegible] would mean: *to cause to stand up*. Niph. is better.

22 M [illegible]. It is better to emend in accordance with G ὕδωρ καὶ οὐκ ἦν μορφή.

28 M [illegible]. A possible formation; cf. Dillm. *Lex. Aeth.* 552. Read, however, as in 24,12: [illegible].

(31) M [illegible] has no subject. It is better to read with J *consumuntur velut a tinea* and 5,4 [illegible].

(33) Merx follows G παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἑαυτοῖς βοηθῆσαι, & reads [illegible]. Cf., however, 9,5 וְלֹא יָדָעוּ. *To perish unawares* suits v. 19 *the houses eaten away by the moths* better.

34 M [illegible]. The passages cited by Ewald (*Lehrb.* p. 205) in favor of [illegible], 6,15; 20,2 are themselves suspicious. Nor can we do much with [illegible]. Olsh., Hitz. alter to [illegible]. In the translations of T [illegible] and J *in ... ligni faciunt auferuntur* (v. e.), which are evidently paraphrastic, there seems to be a trace of [illegible].

39) M [illegible]; so T [illegible] and A καὶ καταρασθήσῃ. This reading is, however, improbable. Why *suddenly*? How could man's curse bring about the effects stated in v. 4? G καὶ ἐξηράνθη. So Merx excellently [illegible].

(5) 5,1 is a gloss, intended to explain more fully [illegible] 4,21

6¹ (34) 𝔐 תְּטְבְּלֵנִי, ΑΣ ἅμα κύκλῳ κατεπόντισάς με *thou didst plunge me in altogether* (so that I am surrounded by waves of sorrow); to be emended accordingly.
(β) Is a gloss intended to explain הֲמַאֵם.

7ʳ (2) 𝔐 נַפְשִׁי. ־, being dittography (cf. the following אֶעֶזְבָה), is to be canceled.
(6) 𝔐 וּרְאֵה עָנְיִי. It is better to emend with LAG. *l. c. intoxicated with misery*, in accordance with שְׂבַע קָלוֹן.
12 Verses 18—22 form a parallel to ch. 3 and should, therefore, have been printed in blue; so, too, note β.
13 לָמָּה לֹּא is wanting in 𝔐, but is indispensable, cf. 3,11.
(16) 𝔐 Qerê: וַחֲדָל.
(17) 𝔐 Kethîb: יָשִׁית; Qerê: וְשִׁית as an imperative; שִׁית מִן in the sense of *to take away from anything*, is contrary to usage. Better שְׁעֵה scil. יָדְךָ. — LAG., *l. c.*, reads שְׁבֹת following Is. 24,8.
(α) Words without coherence, cf. 14,14.
(β) V. 22ᶜ is intended to explain עֵיפָתָה. The meaning of the glossator is, that it is a profound darkness, which can be placed on a par with אֹפֶל. עֵיפָתָה (MICH., HAHN) or עֵפָתָה (BAER, p. 40) is a clerical error for עֲיָפָתָה, from the stem עוּף II = עִיף II; cf. the transposition יָעֵף *exhausted*, from the stem יעף I = עיף I.
29 𝔐 בְעֵינֶיךָ. MERX following 𝔊 ἐναντίον αὐτοῦ reads בְּעֵינָיו. What Job complains of, is, however, that Jahveh regards him as an evil-doer. We emend בְּעֵינַי, since Job is in his own eyes a just man.
34 MERX (p. 48 f.) following 𝔊 alters יַשֶּׁה to יִשָּׂא (?).
(γ) A gloss, intended to define still more clearly the sublimity of divine as compared with human wisdom. — 𝔊 διπλοῦς, cf. *ad rem* 2 K 2,9. We would, therefore, reject the emendation proposed by MERX: כִּפְלַיִם = כִּפְלָאִים.
(δ) The verses 7—9 are evidently an interpolation; v. 10 joins with v. 6.
(δ 2) 𝔐 תִּמְצָא suspicious as being dittography of the end of v. 7ᵃ. LAG., *l. c.*, takes it as = תִּמְטָא, aram. *venies*. Can we, however, suppose that the poet would have used the word in the same verse in two different senses? תַּגִּיעַ seems to suit עַד best.
(δ 3) גָּבְהֵי שָׁמַיִם is not in keeping with the parallelism; cf. vv. 8ᵇ, 9ᵃ.
(δ 5) 𝔐 מִדָּה, BAER also; מִדָּהּ is more suited to the sense as an accusative of specification.

7¹ (8) 𝔐 + כִּי.
(9) MERX following 𝔊 ἐκδέοι ἀλλοῖον proposes [illegible].
10 𝔐 כִּי אַתָּה. There is no necessity here to emphasize the personal pronoun. We emend in accordance with 𝔖 כִּי עַתָּה.
12 לְךָ is necessary, and seems to have been omitted in the text.
13 𝔐 תָּעֻפָה usually translated *though it be dark*, but as חֶלֶד in v. 17ᵃ is masculine, the verb would have no subject. The reading of 𝔊 ἡ δὲ εὐχή σου ὥσπερ ἑωσφόρος points to תְּעוּפָתְךָ.
15 𝔐 וְחָפַרְתָּ. It is difficult to accept the usual explanation *and though thou hast been confounded* (from חָפֵר), *thou shalt dwell in peace*, even if the arbitrary interpolation of *once* (*on one particular occasion*) be made in the first clause. Others translate *if thou search* (from חָפַר *to dig, search after*), *thou shalt dwell in safety*. But since dwelling in safety is not a consequence of searching, the second clause is usually rendered *thou shalt lie down with thy heart at rest*, which would not only be contrary to the usual meaning of 'חפ, לָבֶטַח, שָׁכַב, תִּשְׁכָּב, but would also involve the arbitrary assumption that the passage meant *because thou hast not found anything in thy search to cause anxiety, thou shalt rest in peace.* For even a careful search would not be a guaranty that everything that could cause anxiety had been observed

4l (27) 𝔐 Kethib בַּל.
(31) 𝔐 [illegible] לֹא, repeated by mistake from v. 3b.
(34) The Masoretic division of the verse is wrong. The first hemistich ends with אֱלֹהִים.
(35) 𝔐 Kethib [illegible], Qerê [illegible].

5r 13 𝔐 [illegible] gives no sense. — Contrary to the reading of the Masora, [illegible] is to be joined to v. 15; v. 16 begins with [illegible] לֹא.
24 𝔐 [illegible]; the question, however, is continued. — 𝔐 עָלַי, but 𝔊 ἐπὶ σοι.
25 Merx reads נָשָׂא in accordance with 𝔊 ἐπαιρόμενος λήθην, following the orthography of Jer. 23,39. נשא is, however, so generally used in connection with words having the meaning of *sin*, that the rendering of 𝔊 must be regarded as being due to a misunderstanding.
34 [illegible] twice, cf. Σ μεταστρέψει, μεταστρέψεται.
37 𝔐 אֶל־בַּל, probably dittography, since [illegible] is elsewhere construed with the accus.
(42) 𝔐 in Mich., Hahn [illegible], Baer (p. 38) [illegible]. The Hiphil is preferable: *the latter end he shall greatly increase.*

5l 2 𝔐 [illegible]; [illegible] (Olsh.) is more in keeping with the parallelism [illegible]. — 𝔐 [illegible], the suffix gives no sense.
3 𝔐 [illegible] usually taken to mean *of yesterday*, which would be [illegible]. The simplest emendation is the one suggested by Lagarde, *Prophetae Chaldaice*, l.: [illegible].
11 𝔐 [illegible]. It is better to emend in accordance with 𝔊 τὰ ἔσχατα.
13 𝔐 [illegible], var. [illegible]. Usually rendered *to tear, break off.* The reading [illegible] is preferable.
20 𝔐 [illegible], 𝔗 [illegible] gives no sense. Stickel, Ewald: [illegible] *between stones it looks through = it bores its way through.* Merx: [illegible] *it looks upon a superabundance of offshoots.* We emend in accordance with 𝔊 ἐν μέσῳ χαλίκων ζήσεται. For [illegible] *to remain alive, to be preserved* cf. 21 7.
23 𝔐 [illegible] *the joy of his way*, is not in keeping with the description of the fall of the wicked; Merx, following 𝔊 καταστροφή, emends [illegible]. But [illegible] is *falling off, backsliding, apostasy.* Better [illegible].
(24) 𝔐 [illegible], the plural does not agree with the subject.
(28) 𝔐 [illegible] gives no sense. For [illegible] cf. Stade, §§ 143e, note 1; 402c, note.

6r 3 𝔐 [illegible], clerical error for [illegible] 38 32. Geo. Hoffmann in ZAT III 270 reads [illegible].
(15) 𝔐 [illegible]. The reading of 𝔊 οὐκ ἀποκριθήσεταί μοι is better; point accordingly.
(19) 𝔐 [illegible]. Better [illegible] = [illegible], according to Lagarde, l. c.
(23) 𝔐 [illegible], which would be impossible in this position.
24 𝔐 [illegible] (Mich., Hahn) or [illegible] (Baer) gives no sense, since the point is that Jahveh should be compelled to appear before the judgment-seat.
25 𝔐 פִּי 𝔊 τὸ στόμα μου is a dogmatic correction.
(40) Olshausen emends [illegible].
(42) 𝔐 [illegible] contrary to grammar.
(43) 𝔐 [illegible].

6l 5 𝔐 Kethib: [illegible], Qerê: [illegible].
(9) 𝔐 [illegible].
(11) 𝔐 לֹא. Read לוֹ = לוּ, cf. 2 S 18 12, in accordance with 𝔊 εἴθε.
(18) 𝔐 [illegible] is contrary to the sense of the passage, since Job does not cease in his complaint. On this account the reading of 𝔊 ἐπ' αὐτόν. Merx [illegible] for 𝔐 [illegible] is no improvement, since Job continues to direct his complaint against God also. It is better to emend in accordance with 10 42 5.

8r (16) M מוּסַר to be emended according to 39,5: מוֹסְרֵי *the chains fastened on by kings.* Cf. T מוֹסְרֵי מַלְכַיָּא מְשָׁרֵי.

(23) M וּמְזִיחַ אֲפִיקִים רִפָּה. Usually rendered: *he looseth the girdle of the strong.* But אָפִיק means elsewhere a *channel*, *wady*, never *a powerful man* &c., מְזִיחַ, which only occurs here, *girdle* being elsewhere מֵזַח (Is. 23,10; ψ 109,19), is suspicious; Hitzig's defence of the word (p. 94) is too subtle. 𝔊 ταπεινοὺς δὲ ἰάσατο shows (1) that אֲפִיקִים is a clerical error for אֶבְיוֹנִים; (2) that רפה is here to be taken as = רָפָא as in Jer. 3,22; ψ 60,4 and to be pointed רִפֵּא accordingly; (3) that 𝔊 has here, as elsewhere, given an abridged translation, since מְזִיחַ certainly represents some word which 𝔊 has omitted. We conjecture מַכַּת, comparing Is. 30,26, and translate accordingly: *and he healeth the wound of the poor.* Thus v. 21b is an antithesis to 21a.

(26) M מַשְׂגִּיא (vgl. Baer, p. 41) usually understood to mean: *he giveth increase unto the nations.* ΘA πλανῶν ἔθνη suggests מַשְׁגֶּה. M לַגּוֹיִם. The dative does not agree with the verb and has probably crept in from v. 22 (לָאוֹר). To be emended הַגּוֹיִם.

(30) M וְלֹא. וְ is to be canceled, cf. v. 24b.

(33) That the interpolation ends here, is evident from the fact that 13,2 connects directly with 12,3.

(38) M + וַאֲלֵיהֶם, dittography from v. 3.

(α) Verses 11.12 are interpolations. The subject here treated of is God's wisdom, not the wisdom of old age. V. 11 is a reminiscence of 6,30b, and v. 12 is a parallel to 8,8. V. 13 must be directly connected with v. 10.

8l (10) M בַּסֵּתֶר. The context demands בְּפֶנֶיךָ, cf. T אַפֵּיךְ. See also v. 8.

(18) M + סֶלָה, dittography from the end of v. 13.

(20) M + Qerê לוֹ is a dogmatic correction which has also crept into T and A.

(25) Lag. *l. c.* proposes the emendation ואחויתי or ותחויתי.

9r (8) M מֵעָלָיו וְיֶחְדָּל. The third person has crept in from v. 5 in consequence of v. 6 having been transposed.

(9) M יִרְצֶה. — There is no need to alter יוֹמוֹ. Translate: *that I may have enjoyment, as a hireling* (scil. *enjoyeth*) *his* (*completed*) *day's work.*

(15) לֹא is wanting in M, but is demanded by the sense of the passage, cf. v. 10b.

(23) M + וְהוּא to be canceled; merely interpolated in consequence of the transposition of the verse.

(25) M + אִם interpolated in order to connect vv. 4 and 5. The proper sequence having been restored, it is to be canceled.

(26) Qerê חֻקָּיו refers to the Mosaic laws. Σ ὅρον.

(28) M יָבִין תְּחִלָּתוֹ. — וְ is to be canceled as a dittography, and the two words are to be transposed.

(35) M וְאַיּוֹ. Evidently wrong, since ch. 3 leaves no doubt as to where man is after death. To be emended in accordance with 𝔊 οὐκ ἔτι ἐστί.

(44) M נוֹבֵל יִבּוֹל do not go together. נָבֵל means *to wither*, used of plants. We have adopted Lagarde's emendation (*l. c.*).

9l (3) V. 19c seems to be a fragment of a new verse.

(8) Lag. *l. c.* proposes יִכְאָב; but cf. Is. 66,24 for a description of the pains felt whilst the body is undergoing putrefaction. יכאב is also more in keeping with תאבל v. 22b.

(25) M וַתְּקָהֶם gives no sense. To be emended in accordance with 𝔊 ἀφίκετο.

(44) M אֲשֶׁר־זֶה. ו is a later addition, the relative force of זֶה not having been perceived.

10r (7) M לֹא; 𝔊 μὴ πιστευέτω allows us to infer אַל.

(8) M Qerê צְמָאִי, cf. Baer, p. 42.

7¹ and would not, therefore, give sufficient cause for being at rest. ℑ translates *defossus securus dormies*, and seems to have read חֻפַּרְתָּ *thou art interred, hidden*. In this case the sense would be *thou shalt lie in safety in thy hiding-place*. The rendering of 𝔊 ἐκ μερίμνης καὶ φροντίδος ἀναφανεῖταί σοι εἰρήνη is evidently very free and gives no assistance. We must read וְחָסִיתָ in accordance with the parallelism וּבָטַחְתָּ *and thou canst have the firm trust that thou shalt rest in safety*.

20 Merx following 𝔊 cod. A. παρ' αὐτοῦ γὰρ σοφία καὶ δύναμις proposes to add: כִּי־עִמּוֹ חָכְמָה וּגְבוּרָה. This would, however, not only mar the beauty of the three-membered parallelism of v. 20, but would also weaken the whole idea by a lame conclusion.

24 ℳ תָּמוּת, Θ ἀποθανεῖται. 𝔊 τελευτήσει, clever but scarcely the reading of the archetype. To be emended in accordance with A σὺν ὑμῖν τελειώματα σοφίας. Σ σ. ὑ. ἡ τελειότης τῆς σοφίας: תַּמּוֹת.

27 ℳ לְרֵעֵהוּ. Suspicious in every way: (1) to whom should the suffix refer? (2) a friend would not scoff. To be emended לָרָע, *a laughing-stock am I to the evil-doer*. Cf. *ad rem* ψ 22,7.

28 ℳ צַדִּיק תָּמִים, 𝔊 δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος. The asyndetic juxta-position of the two adjectives is improbable.

29 In 12,5 the text appears to be hopelessly corrupt. ℳ לַפִּיד בּוּז לְעַשְׁתּוּת שַׁאֲנָן נָכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל; 𝔊 εἰς χρόνον γὰρ τακτὸν ἡτοίμαστο πεσεῖν ὑπὸ ἄλλους, ℑ *lampas contempta apud cogitationes divitum parata ad tempus statutum*. The attempts at translation and explanation to be found in the commentaries only strengthen the impression that the text is corrupt.

31 ℳ יִשְׁלָיוּ. This pausal form at the beginning of a verse is very strange. Usually translated: *peacefully lie, peacefully rest* scil. the tents. In this case, however, the dative לְשֹׁדְדִים is very extraordinary; the parallelism would lead us to expect a substantive corresponding to בַּטֻּחוֹת. We propose שְׁלוֹם (cf. 5,24) which would bring the two hemistichs into complete harmony with each other: *Security of the tents* (שְׁלוֹם אֹהָלִים) *belongs to* (is enjoyed by) *the robbers, and safety to those that provoke God*.

35 ℳ שִׂיחַ לָאָרֶץ, 𝔗 מלול לארעא from which no satisfactory sense can be extracted. Hitzig's clever conjecture שֶׁרֶץ הָאָרֶץ (see *Das Buch Hiob*, p. 91), which we accept, has in its favor that with it the usual four divisions of the animal kingdom (Gen. 9,2, 1 K. 5,13) are represented.

2 V. 14 is an interpolation which disturbs the sequence of the clauses in vv. 13 & 15.

4 Explanatory gloss, derived from 13,2.

9 This gloss is contrary to the sense, since Job's complaint is that God does not hear him; it is a correction made from the point of view of the doctrine of retribution, according to which Gods helps the pious at once when they are in trouble.

6 ℳ לַאֲשֶׁר הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ is to be transposed in the manner indicated; the sense is: *he is secure* (*security belongs to him*) *who raises his hand against God*. We regard the whole clause as a gloss intended to explain the expression מַרְגִּיזֵי אֵל (v. 6b). They that provoke God are those that raise their hand against him, *i. e.* rebel against him (cf. 15,25).

8r 3 Instead of יַד־יְהוָה, which is open to suspicion, the name Jahveh being elsewhere avoided, some MSS. have יַד־אֱלוֹהַּ (see Baer, p. 41). This is, however, evidently a later correction.

4 ℳ אֲשֶׁר. Merx, following 𝔊 εἰ μή, reads הֲלֹא, which is more in keeping with the syntactical construction of vv. 9 and 11.

8, 9 Merx following 𝔊 and 𝔖 proposes to read יִבְנֶה מִי, יִפְתַּח מִי. There is, however, no reason to alter ℳ (cf. Is. 22,22: וּפָתַח וְאֵין סֹגֵר וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ).

10l (3) Lag., *Anm. z. Prov.* VI: אחבירה. Similarly Merx. 𝔊 ἐναλοῦμαι; Σ (ἑτέροις) προσεγενόμην ἐν (ὑμῖν λόγοις) shows by this paraphrase that אחבירה stood in the text.

(6) 𝔐 אחשכה. 𝔊 κινήσω δὲ χεῖλος οὐ φείσομαι in accordance with which Merx emends rightly לא אחשכה.

(11) Merx reads עדתי *my fame*. It is, however, evident from the several passages in the poem that the individuals who are here opposed to one another represent whole groups or tendencies of the חכמים whose opinions are here engaged in dispute with one another. ch. 5,27; 15,9. 10. 18. 19: the group of those who defend the old doctrine; in like manner Job represents a particular group of those who controvert the old doctrine of retribution in ch. 18,2. 3. It must be admitted, however, that the last passage is doubtful.

(12) For v. 8 *A καὶ ἐρρυτίδωσάς με εἰς τι γίνεται, καὶ ἐπανέστη μοι ἀρνησίς μου, ἐν προσώπῳ μου ἀποκριθήσεται* cf. Field, p. 31a, n. 14.

(13) כחשי is to be taken as the subject. The lie spread about me served as a witness and rose up against me. Instead of לעד Ew. read לאיד *misfortune*: *misfortune seizes me as a witness*.

(25) 𝔐 עללתי, usually translated: *I have horned, put in*. But עלל and its derivatives are never used this way. We emend עוללתי, cf. Lam. 3,20.

(26) So according to 𝔐 Qerê.

(34) 𝔐 מליצי רעי, usually translated *they who scoff at me are my friends*, which would be a rather strange way of expressing the idea *my friends are scoffing at me*. Besides *scoffer* is elsewhere לץ, and מליץ is *interpreter*. The whole idea is not in keeping either with the context or with the parallelisms which present in vv. 19 and 20 a variation of the idea of the divine witness. According to 𝔊 ἀφίκοιτό μου ἡ δέησις πρὸς κύριον, אל־אלוה should be inserted in the first hemistich; this gives a better syntactical construction than דלפה אל *to pour out tears to anyone*, which certainly no Hebrew would have said. We therefore emend as above; cf. ψ 119,170.

(35) 𝔐 without לנגדו. We emend in accordance with 𝔊 ἔναντι δὲ αὐτοῦ στάζοι μου ὁ ὀφθαλμός.

(37) In 𝔐 ובן־אדם the points are wrong. Read בן = בין.

(δ) Explanatory gloss to the preceding expression.

(ε) Verses 10. 11 are interpolated and describe the suffering undergone by Job through the scoffing of those about him. This, however, disturbs the continuity of the passage, since it relates to the one divine opponent only. The immediate connection of v. 12 and vv. 7—9 is evident.

(1,4) 𝔐 עויל, 𝔊 ἀδίκου. To be emended, therefore, with Merx: עולים.

(ζ) V. 13a is also an interpolation which properly belongs to vv. 10, 11; v. 13b joins on to v. 12. Instead of 𝔐 רביו read with Lag. *Proph. Chald.* L: חציו.

11r (6) 𝔐 תרמם (Mich., Hahn) or תרמם (Baer, p. 43). The object is wanting. Read תרוממם; cf. 𝔊 ὑψώσῃς αὐτούς.

(7) 𝔐 לחלק יגיד רעים. ΣΘ τῇ μερίδι ἀπαγγελεῖ κακίας(?). Text mutilated.

(9) 𝔐 והציגני למשל עמים. We emend in accordance with 𝔊 ἔθου δέ με θρύλλημα [AΣΘ παραβολήν] ἐν ἔθνεσι.

(10) 𝔐 ותפת לפנים אהיה. This is supposed to mean *an abomination to their face*. But תפתה is in the O. T. a name of a place, and designates the furnace (cf. אש) in the Valley of Hinnom near Jerusalem (2 K 23,10; Jer 7,31 &c.). The word has nothing to do with *abomination*. 𝔊 γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέβην indicates the true reading; The צחק (Gen. 21,6) corresponds to the משל of v. 6a. To be emended accordingly.

(17) 𝔐 כלם is a later paronomasia, caused by the pointing of אלם; as it it at variance with the construction it must either be canceled, or altered to כלכם.

(21) 𝔐 עד אנה תשימון קנצי למלין, cf. 𝔗 עד אימת תשוון סופא למליא. It is better to emend in accordance with 𝔊 μέχρι τίνος οὐ παύσῃ.

10r (9) 𝔐 נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה. Usually rendered *he wandereth about after bread, where it might be*, but the words cannot possibly have this meaning. Merx reads אַיָּה for אַיֵּה & translates *he roameth about to become a prey to the vultures*. The text is emended in accordance with 𝔊 *κατατέτακται δὲ εἰς σῖτα γυψίν*, and is to be translated *he hath been given over as meat for the vultures*.

(12) 𝔐 לַכִּידוֹר. Hupfeld emends כִּידוֹן, Geo. Hoffmann ZAT III 107: לַכִּידוֹר *ready to attack*.

(14) 𝔐 מִנְלָם. 𝔗 שׁוּפְרֵיהוֹן. Hupf. emends מִכְלָתָם, Olsh. מִלָּלָם, Hitz. מְלִילָם (*their ear of corn*), Dillm. מִשְׁבֹּלָם. Merx following 𝔊 *βάλῃ ἐπὶ γῆν σκιάν* emends v. 29b לֹא יַטֶּה לָאָרֶץ צִלָּם *he casteth no shadow upon the land*. How is that to be explained? We cannot find any probable substitute for this utterly corrupt word.

(16) 𝔐 בְּרוּחַ פִּיו. Although this could be taken to mean the blast of God's wrath, the reference to God (v. 25) would be too remote. Merx following 𝔊 *ἄνθος* emends פִּרְחוֹ: *its blossoms drop off through the wind*. We should in this case, however, have to read בְּרוּחַ. It seems more probable that פִּיו is a mistake for צִיץ, cf. 14,2 and especially Is. 40,7. We therefore read בְּרוּחַ צִיץ instead of בְּרוּחַ פִּיו.

(17) 𝔐 בַּשָּׁו is evidently a mutilation of the original word. 𝔊 *μὴ πιστευέτω ὅτι ὑπομενεῖ* merely paraphrases what it does not understand. Merx proposes to read נִתְעָה; בּוֹשׁ *he is put to shame, deceived*, but this leaves the object of his trust unspecified; cf. אֱלֹהֵי־מַגֵּן. We emend בַּבֹּשֶׁת *he puts his trust in the idols of shame*, which would suitably refer to the apostates in the time of the Maccabees, who had fallen off to אֱלֹהַּ מָעֻזִּים (Dan. 11,38), the family-god of the Seleucidae, to *Baalsamêm* or to *Ζεὺς Πολιεύς* (see Geo. Hoffmann, *Phönik. Inschriften* 29); cf. ψ 16,4.
𝔐 נִתְעָה usually translated: *he shall be led astray, deluded*. תָּעָה Niph., however, means *to reel, stagger about* (Is. 19,14). We emend in accordance with v. 16 נִתְעָב, which would go well with the emendation of the preceding word, since the person referred to has to do with something that is תּוֹעֵבָה. [I have to state by way of supplement that Olsh. also proposes this emendation. We have, therefore, two independent witnesses].

18 It is only when the two foregoing emendations have been made, that v. 31b acquires a satisfactory sense: *Let not him that giveth himself up to the abomination of idolatry put his trust in his shameful idols, for vanity shall be his exchange* scil. the exchange he makes for Jahveh; cf. ψ 16,4: אַחֵר מָהָרוּ.

19 𝔐 בְּלֹא־יוֹמוֹ תִּמָּלֵא. Usually translated: *before his day (doom) hath come, it shall be fulfilled* (i. e. his doom). Involves a contradiction and too great an ellipsis in the apodosis. 𝔊 *ἡ τομὴ αὐτοῦ πρὸ ὥρας φθαρήσεται*. In accordance with this Merx emends: זְמוֹרוֹ בְּלֹא־יוֹמוֹ יִמַּל *his stem shall be trimmed out of season*. That would, of course, not be accordance with the fitness of things, but would hardly destroy the stem. We cannot offer any suggestion.

(21) Hirzel reads נִצָּתָם.

(23) 𝔐 גַּלְמוּד being masc. does not agree with עֲדַת and presents an inconceivable image. How can a community be hard as stone? (3,7). 𝔊 *θάνατος* points to גָּוַע.

(α) V. 19 is a gloss of a reader who attached great importance to the idea of לְבַדָּם נִתְּנָה (cf. Nu. 23,9) with which the passage has nothing to do.

(β) Verses 25—28 are a later interpolation in which the battle is more fully described, v. 29 evidently joins well with v. 24. v. 28b Merx, following 𝔊 *ἐκεῖνοι*, inserts יֵצְאוּ before בָּתִּים. This is probably, however, merely one of the many protuberances of 𝔊.

(γ) V. 30a is a gloss attempting to explain the difficult v. 29b. 𝔐 יָסוּר, which seems to have crept in from v. 30c, does not agree with the context, as this refers to flight, not to voluntary avoidance. To be emended in accordance with 𝔊 *οὐδὲ μὴ ἐκφύγῃ τὸ σκότος* יִמָּלֵט.

11l (16) 𝔐 מִבְטַחוֹ usually explained *that in which he trusted*, possibly his *terafim*. But מִבְטַחוֹ is doubtful. 𝔊 ἴασις (?), *A* καὶ ἐπιβήσεται αὐτῷ τοῦ βασιλέως ἀναγκαία (?).

(17) 𝔐 וְתַצְעִדֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת (Hahn: וְתַצְעִדֵהוּ), but cf. Mich. & Baer, p. 44. Corrupt text.

(18) The fem. תִּשְׁכּוֹן refers to the same substantive in 14b, with which the fem. וְתַצְעִדֵהוּ is in agreement. — 𝔐 מִבְּלִי לוֹ (cf. Baer, p. 44) usually taken to mean *something of that which does not belong to him = an entire stranger*. But this would be an improbable way of expressing the idea of זָר. 𝔊 ἐν νυκτὶ αὐτοῦ points to בְּלֵילוֹ, which would not be any clearer. 𝔖 ܒܠܠܝܐ [illegible].

(25) 𝔐 יְנִדֻּהוּ. Better יְנִידֻהוּ *they make him to be unsettled, drive him out of the land like Cain.*

(29) 𝔐 אָחֲזוּ, 𝔊 ἔσχε, in accordance with which Merx emends אָחַז.

(37) 𝔐 תַּהְכְּרוּ the verb is usually rendered *to ill-treat, dishonor*. Ges. reads תַּהְכְּרוּ לִי *ye treat me unjustly*; Olsh. תַּהְתְּלוּ לִי *ye abuse, revile me*. Merx: תַחְבְּרוּ לִי (*sic*! probably intended for תִּתְחַבְּרוּ). 𝔊 ἐπίκεισθέ μοι. We propose: תִּתְחַבְּרוּ לִי *ye are leagued against me.*

(γ) Gloss to 𝔐 אַךְ זָרוּ v. 13b, which was unintelligible. The gloss was not added until v. 13b had become corrupt.

12r (16) 𝔐 הִרְחִיק, 𝔊 *A* ἀπέστησαν. We adopt the emendation of Merx, הִרְחִיקוּ, which is in accordance with the usage Gen. 44,4. Σ πόῤῥω ἐποίησαν read the plural, but misunderstood the verb-form.

(17) Merx [illegible], which is opposed to the parallelism of verses 13a and 14a.b.

(25) 𝔐 וְחַנֹּתִי (Baer; Mich., Hahn: וְחַנּוֹתִי; 𝔊 προσεκαλούμην κολακεύων; usually translated *I pray for mercy*; but חָנַן means *to be merciful, to show mercy, favor*. We conjecture וְנִתְעַבְתִּי *I am become an abomination*, cf. 15,16 and 19,19.

(30) 𝔐 (בְּעוֹרִי) וּבִבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי (בְּעוֹרִי). *A* ἐν δέρματί μου καὶ ἐν χροΐ μου (ΣΘ καὶ τῇ σαρκί μου) ἐκολλήθη τὸ ὀστοῦν μου (ΣΘ τὰ ὀστᾶ μου) 𝔗 במשכי ובבסרי דבקו גרמי. That the skin and flesh are attached to the bones is no symptom of disease, but on the contrary something quite natural. The reading is a hybrid one, formed by the fusion of ψ 102,6 דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי und Lam. 4,8 צָפַד עוֹרָם עַל עַצְמָם. Evidently the meaning of the original was that the skin hangs on the bones as a sign of the utmost emaciation. We, therefore, emend בְּעוֹרִי דָּבְקָה עַצְמִי. In ψ 102,6 also לִבְשָׂרִי is unquestionably wrong, since it denotes the healthy condition, the absence of which would be a misfortune. 𝔊 ἐν δέρματί μου ἐσάπησαν αἱ σάρκες μου read בְּעוֹרִי רָקַב בְּשָׂרִי.

(31) 𝔐 וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי, 𝔗 ואשתיזבית במשך ככאי, *A* καὶ ἐσώθην ἐν δέρματι τῶν ὀδόντων μου, ἐγκατελείφθην ἀπὸ δέρματος τ. ο. μ.; Hitz. וְאֶ' בְּשִׁנַּי עוֹרִי; Merx, following 𝔊, τὰ δὲ ὀστᾶ μου ἐν ὀδοῦσιν ἔχεται, 'וְא' בְּשִׁנַּי עַצְמִי. Σ καὶ ἐξέτιλλον τὸ δέρμα μου ὀδοῦσιν ἐμοῖς, seems to have thought of מָרַט: *I plucked at my skin with my teeth*, a proceeding for which no reason could be assigned.

(38) In our opinion the words are transposed, cf. v. 23a, and since the verb no longer stands *in pausa* we must read יֻחְקוּ instead of 𝔐 יֻחָקוּ (see Baer, p. 44). Merx, following 𝔊 ἐν βιβλίῳ, reads בַּסֵּפֶר. בַּסֵּפֶר is, however, to be taken in the sense of *the usual writ of accusation*, like הַמְּגִלָּה &c.

(40) In 𝔐 the words are transposed, since לָעַד usually stands at the end of a verse or sentence, cf. Am. 1,11, ψ 9,19 &c. Merx reads בצור לְעֵד *may they be engraven upon a rock as a witness*, following Θ εἰς μαρτύριον.

(α,2) Since the *Goel* avenges his murdered relation (Num. 35,19 sqq.; 2 S 14,6 sqq.) he may be regarded as his descendant, *i. e.*, as his survivor, and may, therefore, be termed אַחֲרוֹן, whereas the murdered man would be קָדְמוֹן (cf 18,20). גֹּאֲלִי v. 25a (Θ ὁ ἀγχιστεύς μου) corresponds, therefore, to אַחֲרוֹן in v. 25b. — 𝔐 עַל־עָפָר, 𝔗 על עפרא. The sense, however, requires עֲפָרִי, in the sense of *dust of the grave, grave*, in late Hebrew = קֶבֶר. The meaning of the passage is, therefore: *at that time my surviving relation shall stand upon my grave as my avenger.*

11r (22) 𝔐 תָּבִינוּ וְאַחַר נְדַבֵּר is a case of *lectio hybrida*, formed by the fusion of the two readings חָבִין וְאַחַר תְּדַבֵּר *first be sensible and then speak* and חֲשֹׂךְ אַתְּ וּנְדַבֵּר 𝔊 *παύσαι ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν*. MERX reads חֲשׂוּ. *παύσαι* seems to point to expressions like Prov. 17,27 חוֹשֵׂךְ אֲמָרָיו, 10,19 חֹשֵׂךְ שְׂפָתָיו, Job 7 11 אֶחְשָׂךְ פִּי. That חָשַׂךְ is also used in an elliptical sense *to hold back, stop, pause*, is shewn by Is. 14 6.

(24) 𝔐 בְּעֵינֵיכֶם, 𝔊 *ἐναντίον σου*. To be emended, therefore, בְּעֵינֶיךָ.

(25) This is evidently the end of verse 3; 4b and 4a form a strictly tautological parallelism, and 4b clearly makes a new beginning. The טֹרֵף נַפְשׁוֹ is, therefore, to be placed after בְּאַפּוֹ. — MERX emends הֲבְמוֹתְךָ. But 𝔊 has *τί γάρ*, and the words *ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς* are an explanatory paraphrase of this expression.

(α) Verses 16,22 and 17,1 are interpolated and mar the sense of the passage, since they treat of the shortness of life, which has no connection with the subject of the context in which Job defends his cause against God. LAGARDE's emendation שְׁנוֹת מִסְפֵּד (*Proph. Chald.* L) is plausible, but has this objection that the lamentation for the dead would have to last for years.

(α, 4) V. 1b is evidently mutilated, cf. 𝔊 *δέομαι δέ*.

(β, 2) 𝔐 מוֹרָשֵׁי לְבָבִי usually taken to mean: *ea quae cor meum occupaverant*. V. 11b is evidently mutilated. 𝔊 *ἐρράγη δὲ τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας*.

(β, 4) This hemistich is entirely without sense or coherence. 𝔐 אוֹר קָרוֹב מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ: Syro-hex. ܢܘܗܪܐ ܡܢܣܝܢܐ ܠܘܬ ܩܘܪܒܐ ܥܠ ܦܪܨܘܦܐ ܕܚܫܘܟܐ seems to interpret: *Light is nearer to him that hath been tested than darkness.*

(β, 10) 𝔐 תִּקְוָתִי, Θ *τὴν ἐλπίδα μου*, dittography. 𝔊 *τὰ ἀγαθά μου*. In accordance with this to be emended with MERX: טוֹבָתִי. HITZIG emends תּוֹחַלְתִּי.

(β, 11) 𝔐 בַּדֵּי usually translated *to the bars (bolts) of the lower world*. MERX reads בַּדַּי *my members*, HITZIG בְּדַי *in sufficientiam*(?) It is best to emend עִמִּי in accordance with 𝔊 *μετ' ἐμοῦ*, giving the sense *Hope and joy go down with me to the lower world.*

(β, 12) 𝔐 אִם clerical error; emend שָׁם. — 𝔐 נַחַת clerical error, to be emended יַחַד: *There do they rest together in the dust.*

11l 5 𝔐 (כִּי שֻׁלַּח בְּרֶשֶׁת) בְּרַגְלָיו. This reading seems to have originated under the influence of Jud. 5,15 (שֻׁלַּח בְּרַגְלָיו). 𝔊 *ἐμβέβληται δὲ ὁ πούς αὐτοῦ ἐν παγίδι* points to שֻׁלְּחָה בְּרֶשֶׁת רַגְלוֹ *his foot shall be driven into the net*. MERX reads שָׁלַח בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו *he puts his feet into the net*. But why should he do this?

(7) 𝔐 בַּעֲצָתוֹ. Better 𝔖 ܒܥܩܒܬܗ.

(12) 𝔐 וֶהֱפִיצֻהוּ לְרַגְלָיו, 𝔗 ויבדרון יתיה לרגלוי, ΑΘ *διεσκόρπισαν αὐτὸν ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ* *they scatter him about to his feet* is without sense. MERX emends הֱבִיאֻהוּ *they apply it* (i. e. the things just mentioned: cord and trap) *to his feet*. 𝔊 *πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν* points to another reading, which was, however, entirely unintelligible to the translator.

(13) 𝔐 רָעֵב. To be pointed רָעָב, as MERX proposes.

(14) 𝔐 לְצַלְעוֹ usually translated *at his side*. The לְ, however, refers to those for whom destruction is prepared. Emend לְאַבְדָנוֹ in accordance with 𝔖 ܠܡܬܒܪܢܘܬܗ.

(15) 𝔐 יֹאכַל בַּדֵּי בְּכוֹר מָוֶת. Corrupt text. Usually explained: *the first-born of death* (= בֶּן־מָוֶת *he who has incurred death*) shall devour pieces of his own body (cf. Is. 9,19). He is supposed to this, because the famine has become as great as that described in 2 K. 18,27. But we can hardly believe that the poet would have put such difficulties in the way of his readers' comprehension. 𝔊 has *κατέδεται δὲ αὐτοῦ τὰ ὡραῖα θάνατος*. [*πρώϊμος* in ΣΘ is a later addition, see FIELD, p. 33.] We, therefore, imagine the original text to have read somewhat as follows: *death gnaws at his splendor*, יֹאכַל בְּהָדְרוֹ מָוֶת; cf. ψ 49,15 & 21. 𝔊 Al. *ὤμια* seems to be a correction which was made on the strength of 𝔐 בַּדֵּי. The second hemistich is lost.

13r (5) M מִקָּרוֹב. The plural מִקְּרוֹבִים = Σ ἄρτι ἐπεθήμει, is better. — M עֲדֵי. It is better to point in accordance with G σωθήσεται.

(10) M יְרַצּוּ and תָּשֵׁבְנָה (l. 11) are to be pointed as futures, since they denote acts, and not wishes.

(11) M עֲלוּמָיו מָלְאוּ. G ἐπ' αὐτὸν ὠδῖνες following which Merx rightly emends חֲבָלִים מְלֵאִים.

(12) M יִבְרַח מִנֶּשֶׁק בַּרְזֶל. Usually translated: *he fleeth from the iron armor*. But why should he flee from the armor? G καὶ οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς σιδήρου which suggests לֹא יִמָּלֵט מִכַּף 'ב.

(14) M שָׁלַף וַיֵּצֵא מִגֵּוָה וּבָרָק מִמְּרֹרָתוֹ. Usually translated: *he draweth it* (the missile mentioned in v. 24) *out, and it cometh out of his body* (which no one would be inclined to doubt), *and the steel* (scil. of the missile) or according to others: *a stream* (of blood &c. cometh) *out of his gall*. In spite of the corrupt text and obscurity of G, we can still see that the poet was innocent of any such nonsense. We conclude from the words διεξέλθοι δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέλος that the original reading was: וְיֵצֵא שֶׁלַח מִגֵּוָה *and the missile* (which went through him according to v. 24) *cometh out of his back*. — M וּבָרָק (cf. note on 13r,12), G ἄστρα δὲ ἐν διαίταις αὐτοῦ, probably a blunder for ἀστραπή. *AΘ* ἐν διαίταις αὐτοῦ points to some reading like בִּמְגוּרָיו. G gives, therefore, no assistance. Perhaps we should read וּבָרַק מִמְּרֹרָתוֹ *and it flasheth out from his gall*, cf. 16,13.

(15) M יַהֲלֹךְ; we must, however, point it as a plural on account of אֵמִים.

(16) M לִצְפוּנָיו. *AΘ* τοῖς ἐγκεκρυμμένοις αὐτοῦ *his secret things*, usually taken to mean *his treasures* (on the strength of the very doubtful passage Ps 17,14), but one cannot see how these could be injured by darkness. G has πᾶν δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομείναι, and we must emend accordingly לוֹ; the reading of the text is due to a gloss צָפוּן by which טָמוּן was explained. The darkness described here is the storm-cloud, out of which according to v. 26b the fire of God shoots forth.

(21) Merx points יִגַּל *may it be rolled away*. But גָּלָה is beyond all question also used in the sense of *he is gone, has disappeared*, cf. 1 S 4,21 sq., Is. 24,11 &c.

(22) M נִגָּרוֹת בְּיוֹם אַפּוֹ usually taken to mean *things gathered together*, everything which he had brought together by robbery, *scil.* goes away, is lost. נגר in Niph., however, means *to be poured out*, and נִגָּרוֹת would be, therefore, = *things which melt away*. G ἡμέρα ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ seems to point to יָבֹא יוֹם אַפּוֹ.

(28) M & T וּתְהִי, Σ καὶ γενέσθω, but G ἵνα μὴ ᾖ. Read accordingly אַל־תְּהִי.

(30) M וְאַחַר דַּבְּרִי תַלְעִיג, cf. T וּבָתַר דְּמַלֵּילְנָא תְּחוּךְ, usually translated: *and after I have spoken, thou mayst mock*. But (1) this would require תַּלְעִיגוּ; (2) an exhortation to mock would be irreligious; and (3) it would be entirely superfluous for Job to speak at all, if at the outset such an expectation were held. G has εἶτ' οὐ καταγελάσετέ μου. Job's idea is that when they have quietly listened to him, their scoffing will cease of itself. We emend, therefore, in accordance with G: וְאַז לֹא תַלְעִיגוּ בִי. Olsh. makes at least the correction תַּלְעִיגוּ.

31 M הֶאָנֹכִי seems to be a dittography from v. 3a. No reasonable ground can be assigned for emphasizing the personal pronoun. Nor is it admissible to translate: *is my complaint against man*, since שִׂיחַ does not mean *accusation*. To be emended הַאֶשָּׂא, in accordance with S ܐܫܩܘܠ, *shall I address my complaint to man?* His meaning is, of what use is it if I accuse man, since God himself is the object of my complaint; but He does not hear me. This agrees well with v. 4b: is it not natural under these circumstances, when justice can be had neither from God nor man, that one should become impatient?

(6) M לִפְנֵיהֶם explanatory gloss to עִמָּם.

131 1 M שׁוֹרוֹ G ἡ βοῦς αὐτῶν, to be emended accordingly שׁוֹרָם.

2 M פָּרָתוֹ. G αὐτῶν ἐν γαστρὶ ἔχουσα.

3 M שָׁלוֹם transposed from שַׁלְוֵי.

12r (α,3) 𝔐 [illegible]. 𝔊 *ἀναστήσει τὸ δέρμα μου τὸ ἀνατλοῦν ταῦτα* probably points to: [illegible]. Similarly 𝔗 [illegible] *after my skin had become swollen*. With regard to [illegible] *to maintain, continue in* cf. Prov. 18,14. The sense would, therefore, be: *he shall arise upon my dust, in order that he may renew my skin, which must endure this*, i.e. *leprosy* (cf. 2 K. 5,14).

(ζ,4) 𝔐 [illegible], 𝔗 [illegible]. 𝔊, however, *παρὰ γὰρ κυρίου ταῦτά μοι συνετελέσθη*, suggests [illegible]. How easily the words for flesh and bones could creep into a passage in which skin is mentioned, we have seen in the note on 12r,30. The substitution of [illegible] for [illegible] is explained by the influence of v. 27a. These attempts at emendation, which are supported by 𝔊, at least give sense and coherence to vv. 25–27a,b. We therefore interpret *I know that my avenger liveth, and that a surviving kinsman shall rise upon my grave as my defender. He will infuse new life into my skin, which had to suffer leprosy, and will by this give an actual proof of my rectitude* (cf. 42,10). *And it is God himself who shall avenge me, he shall be the God that raiseth me up out of the grave and maketh me whole again.* We look upon the whole passage as a later gloss in which the resurrection of the just is regarded as a possibility (cf. Dan. 12,13; 2 Macc. 7,9. 11), contrary to the opinion put forth in the book of Job with regard to Sheol (ch. 3 &c.).

12l (1) Different division of verses from that in the text; vv. 27b and 28a belong together.
(3) 𝔐 [illegible]. The sense, however, requires the third person, in accordance with 𝔊 *ἐν αὐτῷ*, 𝔗 [illegible].
(4) 𝔐 [illegible]. Σ *μέχρι* [illegible]. 𝔊 *ἀπὸ* [illegible] Perhaps to be emended [illegible] *destruction, ruin*.
5 𝔐 [illegible]. To be emended in accordance with 𝔊 *θυμὸς γὰρ ἐπ' ἀνόμοις ἐκλείπεται*.
6 𝔐 Kethib [illegible], Qerê [illegible]. *A ὅτι κρίσις.* Σ*Θ* *ὅτι ἔστι κρίσις.* 𝔗 [illegible]. 𝔊 *ποῦ ἐστιν αὐτῶν ἡ ἰσχύς* is quite incomprehensible. Ewald makes a wild emendation, as usual: [illegible] *what your pleasure is like*. Hitzig emends [illegible]. Merx [illegible]. We emend [illegible], assuming that our emendation [illegible] in v. 29 is right.
9 𝔐 [illegible]. Better with 𝔊 *οὐχ οὕτως*.
(10) 𝔐 [illegible]. Probably a fragment of a verse.
14 𝔐 [illegible]. Merx, following 𝔖 and Σ, [illegible]. But 𝔊 has *μὴ τεῖχε* [illegible].
28 𝔐 [illegible]. But [illegible] in v. 11b requires the fem. sing. Emend accordingly.
36 𝔐 [illegible] v. 23a is to be placed after v. 15a. In consequence of the word having been misplaced, [illegible] was made to conform with [illegible] in v. 23b, the [illegible] being elided.
41) 𝔐 [illegible] is to be canceled, cf. Σ *ῥεῖθρα μέλιτος*.
42 𝔐 [illegible]. Usually translated: *he must give back the earnings*. But [illegible] is not *what is earned*, but the *labor* by which something is *earned*. Besides, the sequence of the tenses [illegible], then [illegible] would be strange. It is better to emend with 𝔊 *εἰς κενὰ καὶ μάταια ἐκοπίασεν* [illegible] (cf. Is. 49,4 *in vain has he labored*). 𝔐 [illegible] gives no sense with the context: *like the wealth of his exchange (what he has received in exchange)*. We must, therefore, emend [illegible] = *for he shall not devour the property of others*.
(β,1 𝔐 [illegible] does not relate to anything.

13r (1 𝔐 [illegible] gives no sense. We would read [illegible], basing our emendation upon 𝔊 *ὥσπερ στρύφνος ἐμέσητος, ἐκπέπτωκας*, where property belonging to others is compared with hard meat which can be neither chewed nor swallowed.
(2) 𝔐 [illegible]. To be emended in accordance with 𝔊 *οἴκους ἀδυνάτων*.
(14 𝔐 [illegible]. To be emended in accordance with 𝔊 *οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία*. 𝔐 [illegible]. It is better to emend in accordance with 𝔊 *ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν*.

14l (21) v. 28a seems to be an imitation of Is. 8,10. Concerning the reading of 𝔊 see MERX, p. 119, n. 11.

(23) 𝔐 כִּי־הִשְׁפִּילוּ. — 𝔊θ ἐταπείνωσας σεαυτόν; to be emended accordingly. Σ ἐὰν ταπεινοφρονήσῃ τις.

(24) In 𝔐 the subject is wanting. We supply אֵל.

(25) 𝔐 יְמַלֵּט ... אִי is a later and artificial correction, made in order to bring in the idea that even the guilty are sometimes saved through the intercession of the just. But the context only admits of the idea that God saves the innocent. We therefore emend in accordance with 𝔊 ῥύσεται ἀθῷον καὶ διασώθητι ἐν καθαραῖς χερσί σου.

(29) 𝔐 גַּם־הַיּוֹם מְרִי שִׂחִי. *Even to-day?* But what would be the antithesis? We propose to read הִנֵּה as in 16,19. — מְרִי *refractoriness* would involve a self-excusing on the part of Job; ־ִי is due to שִׂחִי. To be emended מַר שִׂחִי *Yea, bitter is my complaint.*

(30) 𝔐 יָדִי. To be emended in accordance with 𝔊 ἡ χεὶρ αὐτοῦ, so also OLSHAUSEN, EWALD.

(31) 𝔐 יָדַעְתִּי. To be emended וְיָדַעְתִּי, ו having been overlooked by the copyist on account of the following ְ.

(33) 𝔐 מִשְׁפָּט. 𝔊 ἐμαυτοῦ κρίμα. To be emended accordingly.

(40) Verses 8 and 9 (see p. 15r, l 42) are an interpolation.

15r (5) 𝔐 מִצְוַת שְׂפָתָיו וְלֹא אָמִישׁ. The ו in וְלֹא is a repetition of the ו in שְׂפָתָיו; מ, on the other hand, in ממצות was by mistake written but once. To be emended in accordance with 𝔊 ἀπὸ ἐντολῶν αὐτοῦ οὐ μὴ παρέλθω: מִמִּצְוֹת שׂ' לֹא אָמִישׁ. Cf. for the construction of מִישׁ Is. 46,7; Prov. 17,13 &c.

(6) 𝔐 מֵחֻקִּי. To be emended with OLSH. in accordance with 𝔊 ἐν δὲ κόλπῳ μου: בְּחֻקִּי; with regard to this orthography cf. 19,27.

(8) 𝔐 וְהוּא בְאֶחָד. Usually translated: *if he intends doing something*, but אֶחָד cannot be used in this manner. DILLM. *he is one and the same; who can turn him from it?* How is it possible to turn anyone from the fact of his being one and the same? 𝔊 εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἔκρινεν οὕτως is a mere guess. We emend in accordance with Is. 43,13: וְהוּא פָּעַל.

(10) 𝔐 כִּי. To be emended after the analogy of v. 14b (וְכָהֵנָּה). כֵּן refers to what goes before.

(16) 𝔐 כִּי־לֹא נִצְמַתִּי מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ. Usually translated: *I do not perish because of the darkness.* But we should expect the contrary from the context. 𝔊 οὐ γὰρ ᾔδειν, ὅτι ἐπελεύσεταί μοι σκότος, in accordance with which MERX emends כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי בָאנִי חֹשֶׁךְ. We would conjecture נִצַּרְתִּי *I was not preserved from the darkness.*

(18) 𝔐 + לֹא is at variance with the sense of the passage; dittography from v. 1b.

(20) רְשָׁעִים is wanting in 𝔐; to be supplied in accordance with 𝔊 ἀσεβεῖς. According to OLSH. the word should also be inserted in v. 1.

(21) וַיִּרְעוּ *and pastured them.* Naturally! but why should this be told? To be emended with MERX in accordance with 𝔊 σὺν ποιμένι: וְרֹעֶה.

(24) 𝔐 מִדָּרֶךְ. In modern Europe it is possible to push a man down from an asphalt side-walk; but in the ancient East the roads were not of such a nature as to make anyone feel his being pushed down from them to be an aggravation of his condition. Nor would the אֶבְיוֹנִים have put themselves in anybody's way. 𝔊 ἐξ ὁδοῦ δικαίας makes a figurative interpretation. We consider דֶּרֶךְ to be a clerical error, and emend מִדִּין in accordance with Is. 10,2. — Σ attempts to improve (παρέτρεψαν γὰρ πενήτων ὁδόν).

(26) 𝔐 הֵן, 𝔊 ὥσπερ. To be emended accordingly with MERX: הֵנָּה — הִנֵּה = אֵת — אֵיכָה. — 𝔐 בְּפָעֳלָם to be emended לְפ' in accordance with ψ 104,23, cf. Σ προέρχονται εἰς ἐργασίαν αὐτῶν.

(27) 𝔐 לַטָּרֶף, to be emended טֶרֶף; שִׁחֵר being invariably construed with the acc., cf. *ad* 8,5.

13¹ (5) 𝔐 according to Baer [illegible], but [illegible] (Mich., Hahn) is preferable, as being more in conformity with usage (cf. ψ 49,5; Is. 30,20).

(7) 𝔐 Kethib יְבַלּוּ, the Qerê is, however, preferable, cf. Baer, p. 46.

(8) 𝔐 וּבְרֶגַע שְׁאוֹל יֵחָתּוּ is a dogmatic correction. That the wicked should spend their days in happiness (v. 13a) did not seem admissible from the dogmatic point of view, unless they were punished by a sudden and premature death (cf. ψ 49,15. 21; 90,7; 102,25). 𝔐, therefore, made the correction *but in a moment they are scared into the lower-world.* The usual explanation that an easy, quick death is meant is without foundation, the word יֵחָתּוּ being entirely at variance with it. 𝔊 ἐν δὲ ἀναπαύσει ᾅδου ἐκοιμήθησαν has preserved the original reading. This is in keeping with the opinion elsewhere advanced by Job, that the peace of the lower-world is to be preferred to the sufferings endured on earth (3,13. 20). To be emended therefore וּבְרְוָחַת שְׁאוֹל יָנוּחוּ *and in the freedom of the lower-world they have rest.*

(17) 𝔐 חֲבָלִים יְחַלֵּק בְּאַפּוֹ usually translated *God distributes destinies in his anger.* But according to ψ 16,6 He does not do this in his anger at all. Others translate *snares* instead of *destinies*; but snares are not usually distributed to those whom it is intended to catch with them. Merx, following 𝔊 ὠδῖνες δὲ αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπὸ ὀργῆς, emends rightly חֲבָלִים אֹחֲזוּם בְּאַפּוֹ, cf. Is. 13,8; Jer. 13,21.

(26) 𝔐 [illegible], Ew. emends [illegible], and refers to 14,5 [illegible].

(29) 𝔐 [illegible], Σ ὑψηλοῖς; 𝔊 φόνους = [illegible], which is by no means an improvement. For other readings see Merx, p. 110.

(31) 𝔐 [illegible] (Mich., Hahn), or [illegible] (Baer) is a clerical error; see Stade, § 243,8 a and cf. Olshausen *ad locum*.

(32) 𝔊 τὰ ἔγκατα αὐτοῦ; but if this be the right meaning, we should have to read [illegible] with Ew. as [illegible], which would bring about a stricter parallelism with v. 24b.

(45) 𝔐 לְיוֹם in v. 30a and b seems to be a dogmatic correction according to which the passage was to read: *the evil-doer was reserved to the day of destruction, and led forth to the day of divine wrath*, instead of = *in that day the evil-doer was spared and safely guided to it*, which alone suits the context.

14r (14) 𝔐 [illegible], transposed from [illegible] in which [illegible] is merely a dittography of the [illegible] in [illegible]; [illegible] is, therefore, to be restored.

(27) 𝔐 [illegible], clerical error. 𝔊 ἐπάκουσαι: to be emended, therefore, [illegible].

(30) 𝔐 אוֹ חֹשֶׁךְ לֹא תִרְאֶה *or dost thou not see the darkness?* is void of sense. 𝔊 τὸ φῶς σου σκότος ἀπέβη, in accordance with which we emend ... [illegible] (= *thou shalt not see thy light because of the darkness.*

(32) 𝔐 גֹּבַהּ שָׁמַיִם. 𝔊 ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων points to [illegible] *is not God in the height of heaven?*

(33) 𝔐 [illegible]. In 𝔊 τοὺς δὲ ὕβρει φερομένους ἐταπείνωσε a slight trace of the true conception of the meaning has been preserved. God looks with wrath upon everything that is exalted in order to humble it (cf. 40,11. 12).

14¹ (1) 𝔐 [illegible], clerical error for [illegible], 𝔊 ἡμῖν.

(4) 𝔐 [illegible] to be emended [illegible] *our opponents have disappeared.*

8 Mich. & Baer [illegible]; for the reasons why such a form is impossible see Olsh. *ad locum*. 𝔊 κακοῖς points to [illegible].

(11) 𝔐 [illegible], 𝔊 ἔναντι — 𝔐 [illegible], 𝔊 ταπεινώσῃς σεαυτόν. Merx emends [illegible], Ew. [illegible], Lag. *l. c.* [illegible], Hitzig [illegible]. We would propose [illegible] ... [illegible].

(13) So 𝔐, also 𝔊 θήρας. Otherwise [illegible] would seem to be more suitable.

14 Merx, following 𝔊 ὡς πέτρα, emends [illegible]; Σ, however, ἐν τῷ ἀκροτόμῳ, and the parallel phrase [illegible] speak in favor of the reading of 𝔐.

(16) 𝔐 [illegible].

16r (13) 𝔐 רָגַע. Usually explained according to Is. 51,15. The parallelism, however, shows that here a sudden starting back of the raging sea is meant. We therefore emend in accordance with 𝔊 κατέπαυσεν, 𝔖 ܫܠܝ: רִגַּע.

14 In 𝔐 Kethib גבורתו the letters are transposed.

(17) Qerê גְּבוּרֹתָיו.

(19) So following the Kethib. Σ δυναστείας αὐτοῦ follows the Qerê.

(33) Merx תְּהִלָּה according to some MSS.

39 𝔐 יִבְצָע. ΑΣ πλεονεκτεῖ, cf. Field, p. 48, n 7. Usually explained: *when he overreaches, cheats, when he is a* בֹּצֵעַ בָּצַע Prov. 1,19. But the בצע is not only in this, but in every case without בָּצַע. Since the point of the passage evidently is to show that God brings all happiness of the wicked to an end with death, as in ψ 49,7—15, we propose the emendation: יִגְוַע = *when he dies*, cf. v. 8b.

(40 𝔐 כִּי יֵשֶׁל אֱלוֹהַּ נַפְשׁוֹ. Usually translated: *when God draws his soul out of his body*, which is a rather comical conception. Better, therefore: כִּי יִשְׁאַל אלוה *when God demands back his soul*. Lag. and Wellh. emend similarly.

16l (7) 𝔐 יִקָּחוּ, ΣΘ καὶ κληρονομία ἣν οἱ δυνάσται παρὰ τοῦ ἱκανοῦ κομίζονται. To be emended accordingly יִקָּחֵהוּ *scil.* אִישׁ

(10) 𝔐 without לֹא, which is to be inserted with Olsh. in accordance with v. 15b.

(16) 𝔐 כָּעָשׁ due to the parallel word וּכְסֻכָּה. But as moths do not build houses, 𝔊 translates ὥσπερ ἀράχνη (together with ὥσπερ σῆτες), in accordance with which Merx emends כְּעַכָּבִישׁ. We prefer כָּעָשׁ. He only builds his house for the termites, cf. 4,19.

(18) 𝔐 יֵאָסֵף is opposed to the sense of the passage. Read יֹאסִף (some MSS. of 𝔊 προσθήσει; 𝔖 ܠܐ ܢܘܣܦ) *he does not do it again*, because in the meantime the catastrophe has taken place. With regard to the dittography cf. 1 S 18,29.

(20) Merx emends כַּמַּיִם on account of סוּפָה in v. 20b. But *terror* and *whirlwind* would be a bad parallelism. Besides 𝔊 has ὥσπερ ὕδωρ, 𝔖 أمو صما. The reason Merx gives for his emendation (*water is here not in its place as a parallel expression to wind*) is a rather strange one. See on the contrary Math. 7,27.

(24) Merx points יֻשְׁלַךְ *it dashes itself*. But can the Hophal have a reflexive meaning? 𝔊 ἐπιρρίψει agrees with 𝔐.

(26) 𝔐 יִשְׂפֹּק עָלֵימוֹ. כַּפֵּימוֹ owes its origin to עָלֵימוֹ, and the latter requires a plural verb. To be emended therefore: עָלָיו יִשְׂפְּקוּ: cf. Θ ἐπ' αὐτόν.

(27) 𝔐 וְיִשְׁרֹק, 𝔊 καὶ συριεῖ. Σ καὶ ἐκσυριοῦσι. — The plural is better, cf. the preceding note.

(34) 𝔐 מֵעִם־גָּר is generally translated: *far from those that dwell there*. But גּוּר is not גָּר; 𝔖 ܡܢ ܥܡܐ ܕܝܢ read עָפָר, 𝔊Θ ἀπὸ κονίας, in accordance with which Merx: מֵעָפָר *from out of the ground*. The shaft, however, does not go away from the עָפָר, but on the contrary into it. We may perhaps, therefore, emend בְּעָפָר. cf. ΑΣ ὅπου κονία.

35 𝔐 הַנִּשְׁכָּחִים מִנִּי־רָגֶל is entirely without sense.

38 אֹפֶל וְצַלְמָוֶת. With regard to the suppression of בְּ after בְּ cf. 29,1; Is. 9,3 and in general E. Schwabe, ב *nach seinem Wesen* &c. (1883) p. 20 sq.

β Explanatory gloss to v. 3b: *he searches to the farthest ends*, viz. v. 3c: *after the stones that lie there in profound darkness*. Σ λίθος ζόφος καὶ σκιὰ θανάτου. *There is nothing else there but rocks, darkness and gloom.*

17r 4 Lag. *l. c.* refers to وبار. Freytag IV 427. ΑΣ ἄπιθρα.

(10) 𝔐 עֶרְכָּהּ. Α τάξιν αὐτῆς, Σ τίμημα αὐτῆς, Θ αὐτοῦ: but this is not the meaning of the passage. According to v. 12 what is sought after is the *way* to wisdom. 𝔊 ὁδὸν αὐτῆς. To be emended accordingly: דַּרְכָּהּ.

14 𝔐 סְגוֹר is hardly the true reading; perhaps we should read סָגוּר. cf. זָהָב סָגוּר 1 K 6,20. Cf. Α ἀπόκλειστον.

15r 28. בְּלִילוֹ *his mashy mixed fodder*. But this cannot be reaped in the fields, since it has to be prepared by hand. ⅁ πρὸ ὥρας, in accordance with which Merx makes the extremely clever emendation בְּלִילָה. Kethîb יקצירו, Qerê יקצורו.
38. ⅏ מְתִים, read מֵתִים *dying men* in accordance with the parallelism חֲלָלִים, which here *wounded to death*. So also some MSS and 𝔖.

15l 4. ⅏ לָאוֹר. Usually translated: *towards dawn*. But it is difficult to see why the murderer should choose a time when he would be most exposed to the danger of being surprised by the approach of day-light. Better to emend with Hommel, *Hermathena* (1892) p. 17: לֹא אוֹר. Cf. T. K. Abbott, *Essays chiefly on the Original Texts of the Old and New Testaments* (London 1891) p. 210.
6. ⅏ כַגַּנָּב יְהִי hardly the true reading, in spite of ⅁ ἔσται ὡς κλέπτης. Merx emend יִתְהַלֵּךְ ג׳ *the thief slinks, stalks along*.
11. ⅏ חִתְּמוּ. Variously explained. According to some, the thieves are supposed to have marked, during the day-time, those houses they intended to break into with a seal, which would, however, have been difficult to find again at night. According to others, the thieves lock up their houses in the day-time, because they dread the light. But locking up a house does not make it darker inside. Besides חָתַם is never used in connection with houses instead of סָגַר. ⅁ ἡμέραις ἐσφράγισαν ἑαυτούς (?) shows that this hemistich contains an idea corresponding to לֹא יָדְעוּ אוֹר *they seal up the days unto themselves, the days are for them a time that is closed up*. To be emended therefore: יָמִים.
17. ⅏ לֹא־יִפְנֶה דֶּרֶךְ כְּרָמִים. *Aθ οὐκ ἔκλινεν*, Σ ἐπιστραφείη εἰς ὁδὸν ἀμπελώνων (wanting in ⅁Σ) τῶν ἀμπελώνων, which is usually rendered: *he doth not turn (any more) towards the way to the vineyards*, as meaning that he cannot visit his vineyards any more because he has lost all his property. Hardly a cogent reason! Other causes might have prevented equally well, and the poet would have left rather too much to be guessed by the reader. ⅁ ἀναφανείη δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά takes in צִיָּה from v. 19. We conjecture that ἐπὶ γῆς ξηρᾶς originally read ἐπὶ γῇ ξηρᾷ, since צִיָּה never means *heat, drought*, which would be the only admissible sense if it belonged to v. 19, but always *arid, drought-land*. We therefore propose the emendation לֹא יֵרָאֶה כְּרָמִים בְּאֶרֶץ צִיָּה, the verse ending with צִיָּה.
18. ⅏ צִיָּה גַם־חֹם יִגְזְלוּ מֵימֵי־שֶׁלֶג שְׁאוֹל חָטָאוּ *drought and heat carry off the snow waters*. But cf. the preceding note. ⅁ ἀγκάλην γὰρ ὀρφανῶν ἥρπασαν would seem to point to יְתוֹם חֹם יִגְזְלוּ. Θ καὶ γὰρ αὐτοὶ σκύλου seems to have read גם חם יגזלו. Verse 19 contains fragments of several verses.
23. ⅏ וּמָשַׁךְ אַבִּירִים בְּכֹחוֹ. ⅁ θυμῷ δὲ κατέστρεψεν ἀδυνάτους. Too corrupt for emendation.
24. ⅏ יָקוּם וְלֹא־יַאֲמִין בַּחַיִּין, ⅁ ἀναστὰς τοιγαροῦν οὐ μὴ πιστεύσῃ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς. Although this is unintelligible, the context being wanting, it appears to be the reading of the original.
25. ⅏ יִתֶּן־לוֹ לָבֶטַח וְיִשָּׁעֵן. Unintelligible.
28. ⅏ וְהֻמְּכוּ כַּכֹּל יִקָּפְצוּן, ⅁ ἐμαράνθη δὲ ὥσπερ μολόχη (mallow), or (?) ὡς χλόη ἐν καύματι. We have emended conjecturally on the strength of 8,12 וּלְפְנֵי כָל־חָצִיר יִיבָשׁ. Olsh. emends the last word, יִקָּמְלוּ.
31. ⅏ לָאֵל, ⅁ εἰς οὐδέν. But 𝔍 *ante Deum* לָאֵל. Similarly 𝔖 and Σ παρὰ τῷ θεῷ. We emend לְאַיִן, cf. Is. 40,23 לְאַיִן הַנּוֹתֵן.
37. Σ ἐπιτάγματα seems to have read מִצְוֹתָיו.
40. וְאָהֳלוֹ – וְאֹהֶל 31,20. ⅁ ἐπιφαύσκει. Α διαγνωσθήσεται.

16r 7. אַחֵז, cf. Merx ad loc. Hitzig reads כֶּסֶא – כֶּסֶה *the face of the full moon he covers*. Θ ἐκπετάζων.

18r (α) 𝔐 מִמֶּנִּי לְיָמִים is a gloss which has crept in from 32,6, according to which the צְעִירִים in v. 1a are erroneously taken to be young people, whereas they are really people of the Horite rabble; cf. ψ 119,141. — 𝔊 ἐλάχιστοι.

(β) An interpolation by which the connection between v. 2a and v. 3a is disturbed. Join v. 2a *to what purpose could I have used the strength of their hands* with v. 3a *for it was dried up by want and famine.* 𝔐 אָבַד כָּלַח. The strength which these people never possessed, could not be lost by them. Olsh. emends כֹּלָה instead of כָּלַח. 𝔊 ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλετο συντέλεια. This last word seems to point to כָּלָה: *upon them misfortune is come.*

18l (4) 𝔐 without לֹא. Usually translated: *thou didst regard me with attention.* But this is precisely what a petitioner would wish. To us the insertion of לֹא seems absolutely necessary: *I stood still in entreaty, but thou didst not heed me.*

(7) 𝔐 תִּשָּׂאֵנִי אֶל־רוּחַ תַּרְכִּיבֵנִי *thou didst lift me up to the wind and didst make me ride on.* 𝔊 ἔταξας δέ με ἐν ὀδύναις?

(8) 𝔐 וּתְמֹגְגֵנִי תְּשֻׁוָּה. Qerê תּוּשִׁיָּה. — Kethîb according to Ewald = תְּשֻׁאָה, Dillmann reads תְּשֻׁאָה = תְּשֻׁאוֹת 36,29, *thou hast caused me to melt away in the roar of the storm,* [the wind has, however, rather the effect of drying-up]. Stade, *Lehrb.* § 548a reads תְּשֻׁוָּה (but without giving a translation), Hitzig: תְּשַׁוֶּה *thou makest me to be level = thou dost lay me prostrate.* Merx emends תְּשֹׁדְדֵנִי *thou dost destroy me.* König, *Lehrgeb.* I 592 sq. תְּשֻׁוָּה *agitation, restlessness.* — 𝔊 καὶ ἀπέρριψάς με ἀπὸ σωτηρίας seems to point to מִתְּשׁוּעָה *thou dost cause me to melt away far from help.*

(11.12) 𝔐 אַךְ לֹא־בְעִי יִשְׁלַח־יָד אִם־בְּפִידוֹ לָהֶן שׁוּעַ seems here as well as in the Versions to be entirely void of sense.

(17) 𝔐 בְּלֹא חַמָּה, 𝔊 ἄνευ φιμοῦ, Σ ἀθυμῶν. Unintelligible.

(21) 𝔐 מֵעָלָי, מ seems to be dittography of מ in מִנִּי v. 30b.

(41) Cf. Baer, p. 51.

19r (2) Ew. תֵּחָלֵק misunderstands the sense.

(4) Kethîb הוא.

(5) Kethîb ותהא. 𝔐 קָץ, cf. v. 28; hybrid pointing.

(14) 𝔐 in Hahn וַיְכֻנֶנּוּ, in Mich. וַיְכֻנֶּנּוּ, in Baer, p. 51 וַיְכֻנֶּנּוּ, clerical error for וַיְכֹנְנֵנוּ, cf. Olsh. *ad* 31,15; Stade, § 484c, note. König, *Lehrg.*, p. 490.

(20) 𝔐 מִנְּעוּרַי גְּדֵלַנִי, Olsh. emends גִּדְּלַנִי. *The orphan honored me from my childhood as a father.* But that is improbable. The sense requires: *I have brought him up from his childhood like a father.* To be emended accordingly.

(21) 𝔐 מִבֶּטֶן אִמִּי. The sense requires אִמּוֹ.

(25) Qerê הֲלָכַי.

(27) 30,25 is to be placed after 31,20, cf. אִם לֹא 31,20a; 30,25a.

(42) Verses 38—40a b are best inserted here, since v. 21 sqq. also treats of the oppression of the poor. V. 37 evidently forms the conclusion.

19l (19) 𝔐 לְאֵיתָה. Better to emend in accordance with 𝔊 παντὶ ἐλθόντι, Α ὁδοιπόρῳ, 𝔗 לאבדנא.

(37) 𝔐 כם, Qerê כֵּן.

20r (4) Merx, following 𝔊 and 𝔖 emends בִּינָה; וַיָּרִיעוּ v. 7b, however, speaks in favor of 𝔐.

(9) Σ εἴλημα αὐτῷ; ΑΘ σπάργανον αὐτοῖ read חֲתֻלָּתִי or possibly חֲתֻלָּתוֹ; cf. 17,2.

(10) Merx, following 𝔊 and 𝔖, emends וָאָשִׂים; Hitzig: וָאֲבַשֵּׂר *I announced (to him my law)?* 𝔐 חֻקִּי is a dogmatic correction, introducing the Mosaic law. To be emended in accordance with 𝔊 ὅρια.

(13) Qerê פֹּה. — Ew., Merx following 𝔊 emend יִשָּׁבֵר גְּאוֹן גַּ'. — Σ ἕως ὧδε πετάχθω κτλ. *here shall there be set a limit to the rising of thy waves*, had the same reading as 𝔐

17r (18) ΘΣ ὕαλος: Field, p. 50b has χρύσταλλος διαφανής.

(19) לֹא is to be supplied from 17a; therefore [illegible] לֹא.

17l (2) Olsh. read [illegible], Ew. [illegible] (?); cf. Hitzig, p. 211.

(5) 𝔐 בְּסוֹד. But a confidential meeting cannot take place upon a tent (v. 4b). To be emended in accordance with Σ ὁπότε περιέφραξεν ὁ θεὸς τὴν σκηνήν μου: בְּסֹךְ *when God wove a fence about my tent* (cf. 1,10 שַׂכְתָּ). Verbs which denote *covering, protecting* are construed with עַל.

(8) [illegible] = [illegible].

(14) Merx following 𝔊 ἄρθμιος emends [illegible]. The reading of 𝔐 is more natural.

(17) Merx following 𝔊 πάντως emends [illegible]. But 𝔖 has also [illegible].

(20) Text corrupt. 𝔐 [illegible] seems to be a variant reading to [illegible] in v. 8a. 𝔊 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπεκάλεσάν με has gone to v. 11 for aid. Perhaps to be emended [illegible]. Olsh. emends [illegible], but this is less in keeping with [illegible].

(41) 𝔐 יַפִּילוּן. To be emended in accordance with 𝔊 ἀπέπιπτεν. The Hiphil was caused by the last word in v. 24a.

18r (2) 𝔐 עִם־קִנִּי אֶגְוָע. According to Merx the word *nest* is a later correction which was made because כַּחוֹל in v. 18b was not taken with 𝔊 ὥσπερ στέλεχος φοίνικος to mean the stem of the date-palm, but the Phoenix. See Merx, *Archiv für wissenschaftliche Erforschung des Alten Testaments*, vol. II, pp. 104—107. Merx emends עִם קָנֶה = (I shall die) *with the reed* (i. e. *at an advanced age*). But does the wavering (1 K. 14,15) brittle (Is. 42,3; cf 36,6) reed really become so old? It is usually cut down every year, and the stump burned for manuring purposes; cf. V. Hehn, *Culturpflanzen*, p. 211–214 (5th ed. 1887, p. 248). Besides a *nest* does not necessarily involve a *phoenix*. 𝔊 εἶπα δὲ ἡ ἡλικία μου γηράσει, Σ ἔλεγον δὲ μετὰ τῆς νοσσιᾶς μου γηράσειν, 𝔗 [illegible]. We imagine the original reading to have been: *and I thought I would become old* אֶזְקַן *with my brood*, which would agree well with v. 18b: *and that I would make my days numerous as the sand.*

(3) According to Qimchi: *secundum Nehardeenses*, [illegible] cf. Mich. *ad loc.*

(4) That 30,1 connects directly with 29,18 seems evident.

(8) In v. 3a [illegible] is to be placed after [illegible], whereas in 𝔐 v. 2 ends with [illegible].

(10) 𝔐 [illegible], 𝔊 ἰχθύς. To be emended with Olshausen [illegible].

(12) 𝔐 [illegible]. Geo. Hoffmann, *Phönik. Inschriften* (1890) p. 8 refers to aram. [illegible] = *community*.

(24) 𝔐 [illegible] (Qerê [illegible]). 𝔊 ἀνοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέ με. Merx emends [illegible].

(25) 𝔐 [illegible], 𝔊 καὶ χαλινὸν τοῦ προσώπου μου ἐξαπέστειλαν. Unintelligible.

(26) 𝔐 + [illegible] seems to be partly dittography from v. 11b. 𝔊 πόδα αὐτῶν, in accordance with which Ewald: [illegible].

(29) 𝔐 Baer, p. 58: [illegible]; Mich., Hahn: Kethib [illegible].

(30) 𝔐 [illegible] לֹא. The text is here quite unintelligible.

(31) 𝔐 [illegible]. Better [illegible].

(33) 𝔐 [illegible], 𝔊 ἐπιστρέφονται. To be emended accordingly [illegible].

(34) 𝔐 [illegible] does not relate to anything. 𝔊 ᾤχετο points to [illegible].

(40) 𝔐 יִתְחַפֵּשׂ *my garment has become changed, is disfigured.* But how can it have become so through the *fulness of strength?* And if we explain it: *by the stroke of the divine power have I been compelled to put on a mourning-garment*, the sense would be rather too forced. Merx: *my garment is distorted by the swelling of my limbs* (= בְּרֹב כֹּחַ)? 𝔊 ἐπελάβετό μου τῆς στολῆς points to יִתְפֹּשׂ. The underlying image is that of pursuit by an enemy; the pursuer seizes him by his garment, in which he is closely enveloped, and throws him down (v. 10

22ˡ (6) 𝔐 צָר read צֹר as in Hos. 13,8. — 𝔊 σύνδεσμος *the fast bond.*
(11) 𝔐 עֲטִישֹׁתָיו. Better singular.
(17) 𝔐 גֶּחָלִים. Usually translated: *kindleth coals*; but לִהֵט in Piel has not this meaning. Better כג' *his breath is lambent like glowing coals.*
(22) Here a line has fallen out. One cannot say דָּבֵק עַל of the soft lower portions of the body.
(41) 𝔐 לְשֵׂיבָה. Usually translated: *he takes the ocean to be grey hair.* But a crocodile is not likely to indulge in such speculations. — We emend in accordance with Θ ἐλογίσατο ἄβυσσον ὡς περίπατον.
(42) 𝔐 הֶעָשׂוּ.

23ʳ (2) 𝔐 So Kethîb, Qerê יָדַעְתִּי, 𝔊 οἶδα.

23ˡ (5) 𝔐 אֶמְאַס. To be emended in accordance with 𝔖 ܐܬܡܣܝ.
(13) 𝔐 without וְ.
(14) 𝔐 Qerê שְׁבוּת.
(22) 𝔐 Qerê וַיִּרְאֶה contrary to all rules of grammar; cf. STADE, p. 355, Ez. 18,28.

24ʳ (19) See STADE, *Lehrbuch der hebräischen Grammatik*, § 112ᵃ.

24ˡ (23) 𝔐 אַכְפִּי is a clerical error, cf. 𝔊 ἡ χείρ μου.
(35) 𝔐 דְּבָרָיו. דְּבָרֶיךָ (DILLMANN) is better.
(37) יְשׁוּרֶנָּה; the sense requires the second person: *thou didst not heed it.*

25ʳ (3) 𝔐 מַעֲשֶׂה gives no sense. To be emended מֵעַוְלָה (OLSH.); cf. 𝔊 ἀπὸ ἀδικίας.
(4) 𝔐 וְגֵוָה מִגֶּבֶר יְכַסֶּה. 𝔊 τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ πτώματος ἐρρύσατο presupposes a different text. — יְכַסֶּה can hardly be the true reading, since the idea is not that pride should be concealed (cf. הַמְכַסֶּה אֲנִי Gen. 18,17) but that it should be done away with. We would emend יְכַלֶּה, in accordance with the analogy of לְהָסִיר. For the construction see 24,4.
(8) 𝔐 Kethîb וְרִיב, Qerê וְרֹב. The Qerê is adopted, according to BAER, p. 58, by the *Babylonii* and also by the Versions. DILLM. translates accordingly: *whilst the multitude of his bones are still endowed with good strength.* But the condition described in v. 19ᵇ renders this improbable in the highest degree. We would rather suppose that רִיב is a clerical error for כְּאֵב.
(9) 𝔐 וְזִהֲמַתּוּ. That voracity should cause disgust with food, is opposed to all probability; on the contrary, any feeling of disgust is usually overcome by it.
(12) 𝔐 Qerê וְשֻׁפּוּ. Usually translated: *his bones are abraded, decayed*, or *his members are bald, emaciated.* The Kethîb וּשְׁפִי *baldness, emaciation* would be without any verb. — For רֻאּוּ cf. GESENIUS-KAUTZSCH § 14,1, n. 2.
(18) 𝔐 לַמְמִתִים probably corruption of the text.
(27) 𝔐 יָשֹׁר only here in an impersonal sense. Perhaps to be emended יָשִׁיר.
(α) Verse 23ᵇ is a later addition; cf. 5,1ᵃ.

25ˡ (30) 𝔐 בְּאוֹר הַחַיִּים. Probably ל has been omitted.
(41) 𝔐 עוֹד. But the chief point here is to show that Jahveh makes his decisions without entering into lengthy discussions with man as to what is right, cf. v. 24ᵃ. To be emended accordingly אֵל cf. ψ 143,2.
(β) V. 18 is an interpolation, since הַאֹמֵר relates to God. V. 19 is evidently to be connected directly with v. 17.

26ʳ (3) 𝔐 תִבְחַר. 𝔊 ἀπαναίνει. The object is wanting. To be emended, therefore, תִּמְאַס.
(15) 𝔐 אַף כִּי־תֹאמַר לֹא תְשׁוּרֶנּוּ is entirely void of sense; see the Commentaries.
(17) 𝔐 פָּקַד אַפּוֹ is without sense.
(19) 𝔐 תִּשְׁבֹּר mars the sense of the entire passage. We would propose יְשַׁלֵּם *shall*

20r 16) M Qerê וְהָיָה כְּמִדְבָּר

(19) The subject after וְיִתְיַצְּבוּ is wanting, as the רְשָׁעִים in v. 13b can hardly be meant. DILLM. supplies *the terrestrial things*, but this would be a somewhat too violent ellipsis. EWALD's emendation וְיִצְטַבְּעוּ *they become shining*, does not supply a subject and presupposes that all garments are bright. MERX reads בִּלְבוּשׁ *they stand clothed in garment*. Who? Probably something has been omitted.

21 HITZIG, *Begriff der Kritik*, p. 121 emends יִכָּבֵד. This could be suitably applied to the waters stored up in the heavens (v. 34), but not to those of the ocean.

(30 M מַעֲדַנּוֹת. Better with G δεσμοὺς μα. מַעֲנַדּוֹת.

(40) M אוֹר, ΑΘ φῶς. Light was, however, already mentioned in v. 19. EWALD and MERX emend אֵד in accordance with the parallelism (cf. 24b קָדִים). G πάχνη points to כְּפוֹר.

α M רְשָׁעִים. According to MICH. *ad loc.* in several MSS. without ע *suspensum*. Vers 13b is an interpolation which seriously mars the splendid description of the dawn.

β) M מֵרְשָׁעִים. V. 15 is a gloss.

20l (12) In M the two verbs וְיֵלֵכוּ and וְיֹאמְרוּ are misplaced.

(18 M בַּטֻּחוֹת, Θ ἄξιε. A καθοδηγήσεις. Read with J. D. MICHAELIS לַטֻּחוֹת.

27 For בְּהִלָּבֵשׁ cf. OLSHAUSEN, *Lehrbuch* § 110, note.

(44 OLSHAUSEN emends יְשַׁוְּעוּן

21r (10) EW., HITZ., MERX יָתוּר, ΘG κατασκέψεται *he spieth out* (the mountains). The wild-ass?

15 M בְּתֶלֶם עֲבֹתוֹ הֲתִקְשָׁר. BAER תֶּלֶם. *Canst thou bind the wild ox to the furrow of his harness-rope*. But what is the furrow of a harness-rope, and has the latter furrows? We conjecture: *Wilt thou bind them* (the wild oxen) *to the furrow with harness-rope*, scil. to hold them fast with traces in order that they may not overstep the furrow.

16) HITZIG reads עֲנָקִים *necklace* (?).

19 Kethib יָשׁוּב; Qerê יָשִׁיב is preferable.

23) HITZIG reads תִּרְנֶה.

28) M נְעֱלָסָה. EWALD reads נֶעֱלָצָה.

(32) יַחְפֹּר HITZIG.

39) M תַּחְנֶה, S ܬܥܢܐ. To be emended accordingly.

21l 6) So Kethib, Qerê וּמִשָּׁם ... cf. STADE § 518, I, note.

13 M יְעַלְּעוּ. It is better to transpose the radicals, and to derive from the stem לעע.

20 See the note on p. 19l, l. 37 (ch. 38,1).

22r (5 So Kethib, Qerê יָשׁוּב.

9 M הָעֹשׂוֹ. The article cannot stand before a noun with a possessive suffix. BOETTCHER, DILLM., HITZIG read הֶעָשׂוּ, cf. G πεποιημένος. MERX הֶעָשׂוּי, and supply in various ways the object for which he is created. We prefer to cancel the article: *He (God) created handed to him his sword* (עֹשׂוֹ instead of הָעֹשׂוֹ).

10) M הָרִים. It is difficult to see how the hippopotamus could get upon the mountains. Cf. יְאֹרִים *canals of the Nile* Is. 33,21, Ez. 31,4. These would furnish him with food by fertilizing the fields.

18 M יִקָּחֶנּוּ. HITZ., DILLM. *they capture him before his eyes*, i. e. *in open field*, which would not be advisable according to v. 32. Perhaps יִנְקְבוּ *they pierce his eye*, the only vulnerable part, which is aimed at still at the present day. After he is thus wounded, cords are drawn through his nose (v. 24b).

α Evidently an interpolation, perhaps intended as an antithesis to v. 10, where the hippopotamus was called רֵאשִׁית דַּרְכֵי אֵל, to emphasize the fact that man is his equal.

β Interpolation, ch. 41,5 connects directly with 40,32.

Concordance.

The Hebrew Text of the Book of Job is arranged here in the following order: chapters 1–12, 13,1–27, 14,4. 3. 6. 13. 15–17. 1–2. 13,28, 14,5. 7–12. 14. 18–22, 15–19, 20,1–15a. 23a. 15b–29, 21,1–8. 11. 10. 9. 12–34, 22–24,8. 10–25; 26,5–14. 1–4, 27–28, 29,1–6. 19–20. 7–11. 21–23. 12–13. 15–17. 24–25. 14. 18, 30,1–24. 26–31, 31,1–20, 30,25, 31,21–23. 38–40. 24–37. 40c; 38–42, 32–37.

The following passages, being later interpolations, are relegated from the text and appear in the foot-notes: ch. 4, vv. 10–11; 5,1 + 6–7, 6,10c, 8,6b; 9,21c, 10,3a (partly) 17c + 22c; 11,6b + 7–9 + 12 + 14, 12,3b + 4b + 6c + 11–12; 15,10 + 25–28 + 30a, 16,8c + 10–11 + 13a + 22, 17,1 + 11–16; 18,13a, 19,25–26 + 27a.b, 21,8a (partly) 22,8 + 18, 23,8–9, 24,6; 27,1, 28,3c; 30,1a (partly) + 2b, 38,13b + 15, 39,25, 40,15b, 41,1–4, 33,23b; 34,18, 37,6–8 + 12b + 23c.

The following passages, being *parallel compositions*, are printed in **blue**: 7,1–10, 10,18–22 + 22c (note β), 12,4–6 + 4 + 6c (notes ϑ & ι), 14,1–2, 13,28, 14,5. 7–8–12. 14. 18–22, 17,11–16 (p. 11r, n. β), 40,6–42,6.

The following passages, being *correcting interpolations conforming the speeches of Job to the orthodox doctrine of retribution*, are printed **in red**: 12,7–10. 13–25. 13,1 + 12,11–12 (p. 8r, n. ε); 21,16–18, 24,13–24, 27,7–23.

The following passages, being *polemical interpolations directed against the tendency of the poem*, are printed **in green**: 28,1–28 + 28,3 (p. 16, n. β) and the *Elihu speeches* (chapters 32–37), which are given in a special appendix, pp. 24–27.

The following **Concordance** will facilitate references to verses which appear here out of the traditional order:

Chapters,	Verses	Pages,	Lines
13,	28	= 9r,	23
14,	1–2	9r,	19–22.
14,	3	= 9r,	6.
14,	4	= 9r,	4.
14,	5	= 9r,	25
14,	6	= 9r,	8.
14,	7–12	= 9r,	27–40.
14,	13	9r,	10.
14,	14	9r,	41.
14,	15–17	9r,	13–18.
14,	18	9r,	44.
14,	19–22	9l,	1–6.
20,	23a	12l,	30.
21,	9	13l,	3
21,	10	= 13l,	1
21,	11	= 13r,	42
21,	12	13l,	5
23,	6	15r,	42

Chapters,	Verses	Pages,	Lines
26,	1–4	16r,	21–27.
26,	5	15l,	44
26,	6–14	= 16r,	1–10
29,	7–11	= 17l,	14–23.
29,	12–13	= 17l,	30–33
29,	14	17l,	45
29,	15–17	17l,	34–39.
29,	18	18r,	2
29,	19–20	17l,	10–13
30,	25	19r,	27
31,	21–23	19r,	30–35
31,	24	19r,	44
31,	38–40	= 19r,	37–42
31,	40c	= 19l,	35
32–37		= 24–27	
38,	1	= 19l,	37

26r *retribution proceed from thee, that thou shouldst reject* the wicked, *and then choose* (the righteous), *and not I?*

(26) 𝔐 אָבִי is without any sense whatever. It is better to emend with 𝔊 οὐ μὴν δὲ ἀλλά: אִילָם

(35) 𝔐 אָנִי. Only a very forced sense can be obtained if we retain this reading. The verb must be in the second person.

26l (3) 𝔐 אָמַר. The sense requires the verb to be in the plural. We must, therefore, read אָמְרוּ = אָמַר.

(11) 𝔐 לֹא תְשׁוּבֶתָּהּ. Unintelligible.

(13) 𝔐 אֵין פֹּקֵד can be vindicated only by a very forced exegesis.

27r (6) 𝔐 יְנַהֵל seems to be corruption of the text.

(7) 𝔐 כְּלָאֹת. To be read as a Piel.

(11) 𝔐 הֲיַעֲרֹךְ שׁוּעֲךָ לֹא בְצָר. Unintelligible.

(12) 𝔐 וְכֹל מַאֲמַצֵּי־כֹחַ. Unintelligible.

(13) 𝔐 אַל־תִּשְׁאַף הַלָּיְלָה. Unintelligible.

(14) 𝔐 לַעֲלוֹת עַמִּים תַּחְתָּם. Unintelligible.

(30) 𝔐 רָב *over many human beings.* Very improbable. It is better to point רֹב, taking it as an accusative of specification: *abundantly* = לָרֹב (so the Authorized Version).

(31) 𝔐 אַם clerical error for כִּי, cf. v. 23.

(38) 𝔐 עָלֶיהָ. But as אוֹר is masculine, it is better to emend עָלָיו.

(39) 𝔐 יַגִּיד עָלָיו רֵעוֹ. In this connection entirely void of sense; see the Commentaries.

(40) 𝔐 מִקְנֶה אַף עַל־עוֹלֶה. In this connection entirely void of sense; see the Commentaries.

27l (7) 𝔐 הֱוֵא. The explanation given by the greater number of commentators: *fall to the earth*, would meet the requirements of the sense. But the objections raised by KÖNIG, p. 598 tend to disprove the possibility of the usage of the verb in this sense. Since, however, a command addressed to the snow, *become earth!* could hardly have been carried out, the word itself must be rejected, and we must emend in accordance with ψ 65,11, Is. 55,10 רַוֵּה = *moisten* (the earth). — 𝔐 וְגֶשֶׁם gives no sense; to be emended הִגְשִׁים — *and the rain he maketh fall.*

(9) 𝔐 וּמִמְּזָרִים (cf. 𝔊 ἀπὸ ἀκρωτηρίων) is a corruption of the text.

(15) 𝔐 אִם is dittography, and is to be canceled. To be translated *whether as a rod of correction for his people or as a benefit.*

(21) 𝔐 בְּמִפְלְשֵׂי.

(22) 𝔐 מִפְלְאוֹת; clerical error.

(28) 𝔐 תַּשְׁ־.

(31) 𝔐 בָּהִיר הוּא.

(33) 𝔐 יֶאֱתֶה is not in keeping with the context; with regard to Jahveh's coming from the north cf. Ez. 1,4.

(α,1) These words are a gloss, intended to call the reader's attention to the fact that Jahveh's power is especially seen in the mighty down-pours of the rain.

(α,2) Verses 7—8 are an interpolation. After having described the rain in v. 6, the poet goes on v. 9 sqq. to storms and ice.

(β) These words seem to be a gloss, intended to explain the phrase לְפָעֳלָם. And אָרְצָה in 𝔐 is a still later gloss to עַל־פְּנֵי תֵבֵל, and is to be canceled.

(γ) Is a gloss, which mars the sense of the whole passage: *he does not oppress it,* scil. *justice.* Without it the hemistich reads: *great is he in power and judgment, and of much justice.*

איוב

1,א איש היה בארץ עוץ איוב שמו והיה האיש ההוא תם וישר וירא
3.2 אלהים וסר מרע׃ ויולדו לו שבעה בנים ושלוש בנות׃ ויהי מקנהו שבעת
אלפי צאן ושלשת אלפי גמלים וחמש מאות צמד בקר וחמש מאות אתונות
4 ועבדה רבה מאד ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם׃ והלכו בניו ועשו
משתה ◦ איש יומו ושלחו וקראו לשלשת אחיתיהם לאכל ולשתות עמהם׃
ה ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב ויקדשם והשכים בבקר והעלה
עלות מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם ככה
יעשה איוב כל הימים׃
6 ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן בתוכם׃
7 ויאמר יהוה אל השטן מאין תבא ויען השטן את יהוה ויאמר משוט בארץ
8 ומהתהלך בה׃ ויאמר יהוה אל השטן השמת לבך אל עבדי איוב כי אין
9 כמהו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע׃ ויען השטן את יהוה
י ויאמר החנם ירא איוב אלהים׃ הלא את שכת בעדו ובעד ביתו ובעד כל
11 אשר לו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ בארץ׃ ואולם שלח נא ידך
12 וגע בכל אשר לו אם לא על פניך יברכך׃ ויאמר יהוה אל השטן הנה כל
אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך ויצא השטן מעם פני יהוה׃
14.13 ויהי היום ובניו ובנתיו אכלים ושתים יין בבית אחיהם הבכור׃ ומלאך
טו בא אל איוב ויאמר הבקר היו חרשות והאתנות רעות על ידיהם׃ ותפל שבא
16 ותקחם ואת הנערים הכו לפי חרב ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך׃ עוד
זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים נפלה מן השמים ותבער בצאן ובנערים
17 ותאכלם ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך׃ עוד זה מדבר וזה בא ויאמר
כשדים שמו שלשה ראשים ויפשטו על הגמלים ויקחום ואת הנערים הכו
18 לפי חרב ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך׃ עד זה מדבר וזה בא ויאמר
19 בניך ובנותיך אכלים ושתים יין בבית אחיהם הבכור׃ והנה רוח גדולה
באה מעבר המדבר ויגע בארבע פנות הבית ויפל על הנערים וימותו
כ ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך׃ ויקם איוב ויקרע את מעלו ויגז את ראשו
21 ויפל ארצה וישתחו׃ ויאמר ערם יצתי מבטן אמי וערם אשוב שמה יהוה
22 נתן ויהוה לקח יהי שם יהוה מברך׃ בכל זאת לא חטא איוב ולא נתן תפלה
לאלהים׃

2,א ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה ויבוא גם השטן בתכם
2 להתיצב על יהוה׃ ויאמר יהוה אל השטן אי מזה תבא ויען השטן את
3 יהוה ויאמר משט בארץ ומהתהלך בה׃ ויאמר יהוה אל השטן השמת לבך
אל עבדי איוב כי אין כמהו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע
4 ועדנו מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעו חנם׃ ויען השטן את יהוה ויאמר
ה עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו׃ אולם שלח נא ידך וגע אל

BERICHT

ÜBER DEN

ORIENTALISCHEN VERLAG

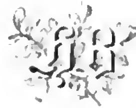
DER

J. C. HINRICHS'SCHEN

BUCHHANDLUNG

ZU

LEIPZIG.

Abgeschlossen März 1893.

Druck von August Pries in Leipzig

Aegyptologie.

Werke von Dr. Heinrich Brugsch-Pascha.

Hieroglyphisch-demotisches Wörterbuch enthaltend in wissenschaftlicher Anordnung und Folge den Wortschatz der Heiligen und der Volks-Sprache und -Schrift der Alten Aegypter nebst Erklärung der einzelnen Stämme und der davon abgeleiteten Formen unter Hinweis auf ihre Verwandtschaft mit den entsprechenden Wörtern des Koptischen und der semitischen Idiome 7 Bände. 4°. 1867—1882. M. 820 —

I—IV. XII, IX, 1728 S. 1867 u. 68. M. 420
V—VII. (VII, 1418 S. 1880—82. „ 400 —

Hieroglyphische Grammatik oder übersichtliche Zusammenstellung der graphischen, grammatischen und syntaktischen Regeln der heiligen Sprache und Schrift der alten Aegypter. 4°. (VI, 148 S. 1872. kart. M. 21

Auf Schreibpapier, durchschossen, in Halbjuchten geb. „ 32

Grammaire hiéroglyphique contenant les principes généraux de la langue et de l'écriture sacrées des Anciens Égyptiens. 4°. (VIII, 136 S.) 1872. kart. M. 21

Verzeichniss der Hieroglyphen mit Lautwerth in der gewöhnlichen und in der geheimen Schrift sowie der allgemeinen Deutzeichen in dem Schriftsystem der Alten Aegypter mit Hinweis auf das hieroglyphische Wörterbuch zusammengestellt. 4°. 23 S. 1872. M. 3.00

Sonderabdruck aus der Grammatik.

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG IN LEIPZIG.

Index des hiéroglyphes phonétiques y compris des valeurs de l'écriture sécrète et des signes déterminatifs qui se rencontrent dans le système graphique des Anciens Égyptiens composé et appliqué au dictionnaire hiéroglyphique. 4°. (23 S.) 1872. M. 3.60
Sonderabdruck aus Grammaire.

Dictionnaire géographique de l'ancienne Égypte contenant par ordre alphabétique la nomenclature comparée des noms propres géographiques qui se rencontrent sur les monuments et dans les papyrus, notamment les noms des préfectures et de leurs chefs-lieux, des temples et sanctuaires, des villes, bourgs et nécropoles, des mers, du Nil et de ses embouchures, des lacs, marais, canaux, bassins et ports, des vallées, grottes, montagnes, des iles et îlots, etc. Folio. (7, XVI, u. 1420 autogr. S.) 1879. Supplement 1880. kart. M. 450 —
in Halbjuchten geb. „ 460 —

La géographie des „nomes“ ou division administrative de la Haute et de la Basse Égypte aux époques des Pharaons, des Ptolémées et des empereurs romains. Folio. (29 S.) 1879. M. 6 —
Sonderabdruck aus Dictionnaire géographique.

Thesaurus inscriptionum Aegyptiacarum. Altägyptische Inschriften. Gesammelt, verglichen, übertragen, erläutert und autographiert. 4°. 1883—91. M. 404 —

I. Astronomische u. Astrologische Inschriften. (VII u. autogr. S. 1—194.) 1883. M. 50 —
II. Kalendarische Inschriften. (VIII u. autogr. S. 195—530.) 1883. M. 84 —
III. Geographische Inschriften. (VII u. autogr. S. 531—618.) 1884. M. 22 —
IV. Mythologische Inschriften. (VIII u. autogr. S. 619—850.) 1884. M. 58 —
V. Historisch-Biographische Inschriften. (XII u. autogr. S. 851—1234.) 1891. M. 100 —
VI. Bautexte u. Inschriften verschiedenen Inhalts. (XVI u. autogr. S. 1235—1578.) 1891. M. 90 —

Geographische Inschriften altägyptischer Denkmäler, gesammelt während der auf Befehl Sr. Maj. d. Königs Friedrich Wilhelm IV. v. Preussen unternommenen wissenschaftl. Reise in Aegypten. 3 Bde. 4°. 1857—60. kart. M. 126 —

I. Die Geographie d. alten Aegyptens nach den altägyptischen Denkmälern zum ersten Male zusammengestellt und

verglichen mit den geograph. Angaben der Heil. Schrift u. der griech., röm., kopt. u. arab. Schriftsteller. (IV, 304 S., 58 Tafeln u. 2 Karten.) 1857. M. 75 —

2. Die Geographie der Nachbarländer Aegyptens nach den altägyptischen Denkmälern zum ersten Male zusammengestellt u. verglichen mit den geograph. Angaben der Heil. Schrift u. der griech., röm., kopt. u. arab. Schriftsteller. (X, 96 S., 23 Tafeln u. 2 Karten.) 1858. M. 25 —

3. Die Geographie nach den Denkmälern aus den Zeiten der Ptolemäer und Römer. Nebst e. Nachtrage zum 1. u. 2. Bande, enth. die geograph. Ergebnisse einer zweiten Reise nach Aegypten in den Jahren 1857 u. 1858 u. vollständ. Register zu dem ganzen Werke. (XII, 125 S., 17 Tafeln u. 1 Karte.) 1860. M. 20 —

Recueil de Monuments Egyptiens dessinés sur lieux et publiés sous les auspices de Son Altesse le Vice-Roi d'Égypte Mohammed Saïd-Pacha. 2 Teile. 4°. (120 S. u. 108 autogr. Tafeln.) 1862 u. 63. *Vergriffen.* kart. (M. 50)

Fortsetzung siehe: Dümichen, geogr. Inschriften.

Drei Festkalender des Tempels von Apollinopolis Magna in Ober-Aegypten zum ersten Male veröffentlicht und sammt den Kalendern von Dendera und Esne vollständig übersetzt. 4°. (X, 20 S. u. 10 Tafeln Inschriften.) 1877. M. 20

A. H. Rhind's zwei bilingue Papyri hieratisch und demotisch. Nebst Uebersetzung. 4°. (VI, 49 S. u. 44 Tafeln.) 1865. kart. M. 36

Geschichte Aegyptens unter den Pharaonen nach den Denkmälern bearbeitet. Erste deutsche Ausgabe. 8°. (XIII, 836 S., 2 Karten, 1 geneaolog. Tafeln u. 1 Tabelle.) 1877, Zusätze 1878. M. 18.40

Histoire d'Égypte. 2. édition. 1. Partie: Introduction. Histoire des Dynasties I–XVII. 8°. (180 S.) 1875. M. 4.50

Wurde nicht fortgesetzt.

Religion und Mythologie der alten Aegypter. Nach den Denkmälern. Zweite mit Namenregister vermehrte Ausgabe. 8°. (XXVI, 772 S. mit 65 Holzschnitten und 1 Steintafel.) 1891. M. 16.50

Aegyptus antiqua.
Karte von Oberägypten. 22 Nomoi. 1877. Folio. Chromolith. M. 1 —
Karte von Unterägypten. 20 Nomoi. 1877. Folio. Chromolith. „ 2 —
Aus der Geschichte Aegyptens.

Der Bau des Tempels Salomo's nach der koptischen Bibelversion. 8°. (35 S.) 1877. M. 1 —

Calendrier des Anciens Égyptiens. Matériaux pour servir à la reconstruction. Partie théorique. 4°. (XII, 111 S. u. 13 Tafeln. 1864. kart. M. 20 —

L'Exode et les Monuments Égyptiens. 8°. (35 S. u. 1 Karte) 1875. M. 1 —

Die ägyptische Gräberwelt. Vortrag. 8°. (50 S.) 1868. M. 1 —

Sieben Jahre der Hungersnoth nach dem Wortlaut einer altägyptischen Felseninschrift. 8°. (162 S. mit 32 autogr. Tafeln u. 5 Holzschn.) 1891. M. 5 —

Entzifferung der meroïtischen Schriftdenkmäler.
I. Abteilung: Die Priesterschrift von Meroë. Allgemeiner Teil. 4°. (56 S.) 1887. M. 7 —
Sonderabdruck aus der Zeitschrift für Aegypt. Sprache etc.

Notice raisonnée d'un traité médical datant du XIVme siècle avant notre ère et contenu dans un papyrus hiératique du Musée royal de Berlin. 4°. (20 S. u. 1 col. Tafel.) 1863. M. 3 —
Sonderabdruck aus Recueil de Monuments.

Reise nach der grossen Oase El-Khargeh in der libyschen Wüste, Beschreibung ihrer Denkmäler und Untersuchungen über das Vorkommen der Oasen in den altägyptischen Inschriften auf Stein und Papyrus. 4°. (VI, 93 S. u. 27 Tafeln enth. 1 Karte, Pläne, Ansichten u. Inschriften.) 1878. kart. M. 18 —
Ausgabe ohne Tafeln. „ 10 —

Wanderung nach den Türkis-Minen und der Sinai-Halbinsel. 2. Auflage. 8°. (V, 96 S. mit 3 Tafeln sinaitischer Inschriften.) 1868. M. 1.80
1. Auflage 1866.

Werke von Dr. Joh. Dümichen.

Professor an der Universität Strassburg i. E.

Die Flotte einer Aegyptischen Königin aus dem 17. Jahrhundert vor unsrer Zeitrechnung und Altägyptisches Militär im festlichen Aufzuge auf einem Monumente aus derselben Zeit abgebildet; beides zum erstenmale veröffentlicht nach einer vom Herausgeber im Terrassentempel von Dêr-el Bah'eri genommenen Kopie. Nebst einem Anhange enth. die unterhalb der Flotte als Ornament angebrachten Fische des rothen Meeres in der Originalgrösse des Denkmals, eine chronologisch geordnete Anzahl von Abbildgn. altägyptischer Schiffe etc. Imp.-Folio. (22 S. u. 33 Tafeln.) 1868. kart. M. 112.50

The fleet of an Egyptian queen from the XVIIth century before our era and ancient Egyptian military on parade, represented on a monument of the same age. Both published for the first time by the author after a copy, taken from the Terrace-Temple of Dêr-el Bah'eri. With an appendix, containing the fishes of the Red Sea in the original size of the monument, as ornaments beneath the fleet; a number, chronologically arranged of representations of ancient Egyptian ships etc. Translated from the German by Anna Dümichen. Imp.-Folio. (14 u. 5 S. nebst 33 Tafeln.) 1868. kart. M. 112.50

Der Grabpalast des Patuamenap in der Thebanischen Nekropolis. In vollständiger Kopie seiner Inschriften und bildlichen Darstellungen, und mit Uebersetzung und Erläuterungen.

I. Abteilung. Folio. (XVI, 47 S. nebst e. Grundriss u. 26 Tafeln.) 1884. kart. M. 50 —

II. Abteilung. Folio. (III, 56 S. u. 29 Tafeln.) 1885. „ „ 60

Geographische Inschriften altägyptischer Denkmäler. An Ort und Stelle gesammelt.

Abtlg. I u. II. 4°. (je 100 Tafeln u. 10 bez. 71 S. Text.) 1865 u. 66. kart. M. 120

Abtlg. III. 4°. (VI, 12 S. u. 98 Tafeln.) 1885. „ „ 60

Abtlg. IV. 4°. (7 S. u. Tafel 99—190.) 1885. „ „ 60

auch u. d. Titel: Recueil de Monuments Égyptiens publié par Henri Brugsch et Joh. Dümichen. Abtlg. III—VI.

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG IN LEIPZIG.

Historische Inschriften altägyptischer Denkmäler. 1863—1866 an Ort und Stelle gesammelt.

I. Band. Folio. (37 Tafeln.) 1867. kart M. 38 —

II. Band. Nebst einigen geograph. u. mytholog. Inschriften. Imp.-Folio. (80 Tafeln.) 1869. M. 150 —

Altägyptische Kalenderinschriften. 1863—1865 an Ort und Stelle gesammelt. Folio. (120 Tafeln) 1866. kart. M. 120 —

Die Kalendarischen Opferfestlisten im Tempel von Medinet-Habu. 4°. und Folio (XVI S. u. 10 Tafeln.) 1881. M. 30 —

Altägyptische Tempelinschriften. 1863—1865 an Ort und Stelle gesammelt.

I. Weihinschriften aus dem Horustempel von Edfu. (Apollinopolis Magna.) Folio. (113 Tafeln.) 1867. kart. M. 113 —

II. Desgl. aus dem Hathortempel von Dendera (Tentyra). Folio. (47 Tafeln.) 1867. kart. M. 47 —

Resultate der Archäologisch-Photographischen Expedition nach Aegypten entsendet im Sommer 1868 auf Befehl Sr. Majestät des Königs Wilhelm I. von Preussen. I. (Archäologischer Teil. Folio. (IV, 30 S. u. 57 Tafeln.) 1869. kart. M. 75 —

Text: Ueber das Seewesen der alten Aegypter von **Bernh. Graser.**

Einige Bemerkungen zu den mitgetheilten Thierdarstellungen von **Rob. Hartmann.**

Bauurkunde der Tempelanlagen von Dendera 4°. (16 S. u. 19 Tafeln) 1865. M. 12 —

Werke von Dr. Aug. Eisenlohr.

Professor an der Universität Heidelberg

Ein mathematisches Handbuch der alten Aegypter (Papyrus Rhind des British Museum) übersetzt und erklärt.

I. Kommentar. 4°. (II, 296 S.) 1877.
II. 21 Tafeln. Folio. 1877.
} kart. M. 63

Zweite Ausgabe ohne Tafeln 4°. (II, 278 S. 1891. M. 12

Der grosse Papyrus Harris. Ein wichtiger Beitrag zur ägyptischen Geschichte, ein 3000 Jahr altes Zeugniss für die mosaische Religionsstiftung enthaltend. Vortrag 8°. (38 S.) 1872. M. 1 —

Analytische Erklärung des demotischen Theiles der Rosettana. Teil I. 4°. (64 autogr. S.) 1869. M. 4

Die thebanischen Tafeln stündlicher Sternaufgänge aus den Gräbern der Könige Ramses VI. und Ramses IX. Für die 24 halbmonatlichen Epochen des Jahres 1262—61 v. Chr. nach inductiver Methode erklärt von Dr. **Friedr. W. C. Gensler.** 4°. (XX, 67 S. mit 2 Tafeln u. 5 Tabellen) 1872. M. 5 —

Der demotische Roman von Stne-ha-m-us. Text, Uebersetzung, Commentar u. Glossar nebst e. Verzeichniss der demotischen u. der ihnen entsprechenden hieratischen u. hieroglyphischen Schriftzeichen von Dr. **J. J. Hess,** Professor an der Universität Freiburg i. d. Schweiz. 8°. (18 u. 205 autogr. S.) 1888 M. 14 —

Verwandtschaft des Altägyptischen mit dem Semitischen von Dr. **F. Hommel,** Professor an der Universität München, siehe: Beiträge zur Assyriologie u. vergleich. semitischen Sprachwissenschaft S. 13 dieses Verz.

Werke von Dr. Oscar von Lemm.

Dozent an der Universität St. Petersburg

Aegyptische Lesestücke zum Gebrauch bei Vorlesungen und zum Privatstudium mit Schrifttafel und Glossar. I. Teil. 2 Hefte. 4°. (VII u. 128 autogr. S.) 1883. M. 16 —

Das Ritualbuch des Ammondienstes. Ein Beitrag zur Geschichte der Kultusformen im alten Aegypten. 8°. (XIV, 77 S.) 1882. M. 8 —

Werke von Dr. J. Lieblein.

Professor an der Universität Christiania

Dictionnaire de noms hiéroglyphiques en ordre généalogique et alphabétique. Publié d'après les monuments Égyptiens. Supplément — Livraisons 3 et 4. 8°. (IV u. autogr. S. 557—1156.) 1891 u. 92. M. 18 —

Livraisons 1 et 2 (IV u. autogr. S. 1—555) 1871 (*fast vergriffen.*) M. 60 —
auch u. d. Titel: Hieroglyphisches Namenwörterbuch etc.

Handel und Schiffahrt auf dem Rothen Meere in alten Zeiten. Nach ägyptischen Quellen. 8°. (151 S.) 1886. M. 4 —

Deux Papyrus hiératiques du musée de Turin. Publiés en facsimile. Avec la traduction et l'analyse de l'un de ces 2 Papyrus par *F. Chabas.* 8°. (13 S. u. 5 Tafeln.) Christiania 1868. M. 9 —

Gammelægyptisk Religion populært fremstillet. 3 Teile. 8°. (162, 171 u. 118 S. mit eingedr. Holzschn.) Christiania 1881, 82, 83. M. 8 —

Egyptian Religion. 8°. (16 S.) 1884. M. 1.50

Werke von Dr. Auguste Mariette-Pascha.

Deir-El-Bahari documents topographiques, historiques et ethnographiques recueillis dans ce temple pendant les fouilles. (IV, 40 S. in Quarto u. 16 Tafeln in Folio.) 1877. kart. M. 80 —

Karnak. Étude topographique et archéologique avec un appendice comprenant les principaux textes hiéroglyphiques découverts ou recueillis pendant les fouilles exécutées à Karnak. (88 S. in Quarto u. 56 Tafeln in Folio.) 1875. kart. M. 150 —

Les listes géographiques des Pylônes de Karnak. Comprenant la Palestine, l'Éthiopie, le Pays des Somâl. (66 S. in Quarto u. 3 Tafeln in Folio.) 1875. kart. M. 30 —

Das chronologische System Manetho's. Von **Heinrich von Pessl**, Lycealrector in Dillingen. 8°. (XI, 268 S.) 1878. M. 3

Werke von Dr. Karl Piehl.

Professor an der Universität Upsala.

Inscriptions hiéroglyphiques recueillies en Europe et en Égypte. Publiées, traduites et commentées. Série I et II. 4°. 1886—92. M. 132

I. Série.	1. Planches	(194 Tafeln.)	1886.	M. 40	
I. „	2. Commentaire	(IV, 130 S.)	1888.	„ 28	
II. „	1. Planches.	(154 Tafeln.)	1890.	„ 40 —	
II. „	2. Commentaire	(III, 101 S.)	1892.	„ 24 —	

Dictionnaire du Papyrus Harris No. I publié par S. Birch d'après l'original du British Museum. 8°. (VIII, 116 S.) 1882. M. 16 —

Vorlesungen über Ursprung und Entwickelung der Religion der alten Aegypter von **P. Le Page Renouf**. Autorisirte Uebersetzung. 8°. (VIII, 240 S.) 1882. M. 5 —

Lettres à Mr. Lepsius sur un décan du ciel Égyptien par **A. Romieu**, Professeur d'Hydrographie à Agde. 4°. (13 S. u. 2 Tafeln.) 1870. M. 6 —

Die keilschriftliche Wiedergabe ägyptischer Eigennamen von Dr. **Georg Steindorff**, Privatdozent an der Universität Berlin siehe: Beiträge zur Assyriologie u. vergleich. semitischen Sprachwissenschaft S. 13 dieses Verz.

Zeitschrift für Aegyptische Sprache und Alterthumskunde. Gegründet 1863 von **H. Brugsch**. Herausgegeben und weitergeführt 1864—1884 von **R. Lepsius**. Fortgesetzt von **H. Brugsch** und **A. Erman**.

Die Bände 1 (1863), 2 (1864), 3 (1865), 4 (1866), 5 (1867), 9 (1871), 10 (1872) sind nur noch in wenigen Exemplaren zu erhöhten Preisen vorrätig. Von den Bänden 6 (1868), 7 (1869), 8 (1870) sind nur noch einzelne Bogen vorhanden.

Band 11—30 (1873—1892) je M. 15 —; zusammengenommen M. 200

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG IN LEIPZIG.

Assyriologie.

Assyriologische Bibliothek herausgegeben von **Friedr Delitzsch** und **Paul Haupt.** 4°. Band I 1–4. II. III 1–2. IV. V. VI. VII 1–3. VIII. IX. XI. M. 493.50

I.	**Haupt,** Keilschrifttexte. Lfg. 1–4.	M.	36
II.	**Bezold,** Achämenideninschriften.	„	24 —
III.	**Haupt.** Nimrodepos. Abtg. 1 u. 2.	„	38 —
IV.	**Strassmaier,** Wörterverzeichniss	„	150 —
V.	**Lyon,** Sargontexte.	„	24 —
VI.	**Zimmern,** babylon. Busspsalmen.	„	30 —
VII.	**Delitzsch,** Wörterbuch. Lfg. 1–3.	„	91.50
VIII.	**Lehmann,** Šamaššumukin.	„	40
IX.	**Weissbach,** Achämenideninschriften.	„	30 —
XI.	**Meissner,** Privatrecht.	„	30 —

Die ausführlichen Titel sind unter den einzelnen Autoren verzeichnet. Band X wird später erscheinen und enthalten:

Weissbach u. **Bang**, altpers. Keilschrifttexte.

Beiträge zur Assyriologie und vergleichenden semitischen Sprachwissenschaft. Herausgegeben von **Friedrich Delitzsch** und **Paul Haupt.** Lex.-8°. Band I u. II 1–2. 1889–92. M. 77 —

I. Band. Heft 1. (S. 1–368 [davon 4 autogr. Tafeln], 1 Lichtdruck u. Porträt von G. F. Grotefend.) 1889. M. 23

I. Band. Heft 2 (S. 369–636 u. Porträt von Hiob Ludolf.) 1890. M. 17 —

II. Band. Heft 1. (S. 1–273 [davon 24 autogr. Tafeln], 2 Lichtdrucktafeln u. Porträt von Sir Henry Rawlinson). 1891 M. 17 —

II. Band. Heft 2. (S. 273–556 [davon 32 autogr. u. 10 Lichtdruck-Tafeln] u. Porträt von Jul. Oppert.) 1892. M. 20 —

Das Schlussheft des zweiten Bandes erscheint im Herbst 1893.

Inhalt von Band **I** und **II,** Heft 1–2:

Belser, C. W., Babylonische Kudurru-Inschriften. (*Mit 24 Tafeln autographirt von F. Weissbach.*) II, 1. S. 111–203

Delitzsch, Friedrich, Zur assyrisch-babylonischen Briefliteratur. I, 1. S. 185–248. I, 2. S. 613–631. II, 1. S. 19–62

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG IN LEIPZIG.

Delitzsch, Friedrich, Ein Thonkegel Sin-idinnam's *(Mit [illegible] in Lichtdruck u. 1 Tafeln)* I, 1 S. 301–311

— Nachträgliches zu Hagen's Cyrus-Texten. II, 1 S. 248–257

— — Der Berliner Merodachbaladan-Stein II, 1 S. 258–273

Flemming, Joh., Der literarische Nachlass G. F. Grotefend's *(Mit Portrait)* I, 1. S. 80–93

— — Hiob Ludolf. Ein Beitrag zur Geschichte der orientalischen Philologie. *Mit Portrait* I, 2 S. 537–582 II, 1 S. 63–110

— Sir Henry Rawlinson und seine Verdienste um die Assyriologie. *(Mit Portrait* II, 1. S. 1–18

Hagen, O. E., Keilschrifturkunden zur Geschichte des Königs Cyrus. *Mit 2 Tafeln der Nabûna'id-Inschriften.* II, 1 S. 205–248

Harper, Edward T., Die babylonischen Legenden von Etana, Zu, Adapa und Dibbarra *(Mit 32 Tafeln Keilschrifttexte autographirt von H. Zimmern u. 10 Lichtdrucken nach photograph. Aufnahmen von E. F. Harper)* II, 2. S. 390–521

Haupt, Paul, Das Nominalpräfix *na* im Assyrischen I, 1. S. 1–20

— Die zwölfte Tafel des babylonischen Nimrod-Epos. *(Mit 4 Tafeln)* I, 1 S. 48–79

— Ergebnisse einer neuen Collation der Izdubar-Legenden I, 1 S. 94–152

— Zur assyrischen Nominallehre I, 1. S. 158–184

— Die semitischen Sprachlaute und ihre Umschrift I, 1. S. 249–267

Haupt, Paul, Die beiden Halbvocale ụ und ị I, 1. S. 293–300

— Makkuxu oder makkuru I, 2. S. 631

Hommel, F., Über den Grad der Verwandtschaft des Altägyptischen mit dem Semitischen II, 2. S. 342–358

Jäger, Martin, Der Halbvocal ị im Assyrischen I, 2. S. 443–491

— — Das babylonische Hiatuszeichen I, 2 S. 589–592

— — Assyrische Räthsel und Sprichwörter II, 2 S. 274–305

Jeremias, Johannes, Die Cultustafel von Sippar I, 1 S. 268–292

Knudtzon, J. A., Textkritische Bemerkungen zu Lay. 17 18 II, 2. S 306–311

Kraetzschmar, Richard, Relativpronomen und Relativsatz im Assyrischen. I, 2 S. 379–442

— Die Präposition *ina* im Assyrischen I, 2 S. 583–588

Muss-Arnolt, W., The Works of Jules Oppert *Mit Portrait* II, 2. S 523–556

Nestle, Eb., Die Verba mediae א im Syrischen. I, 1 S. 153–157

Philippi, F., Die semitische Verbal- und Nominalbildung in ihrem Verhältniss zu einander. II, 2 S 359–389

Praetorius, Franz, Zur äthiopischen Grammatik und Etymologie I, 1 S. 21–47 I, 2 S. 369–378

— — Ueber die hamitischen Sprachen Ostafrikas. II, 2. S. 312–341

Steindorff, Georg, Die keilschriftliche Wiedergabe ägyptischer Eigennamen. I, 1 S. 330–364 I, 2 S. 593–612

Zehnpfund, Rudolf, Babylonische Weberrechnungen I, 2 S. 492–536

Zimmern, H., Zusatzbemerkungen zur Legende von Adapa II, 2 S. 437–438

Die Achämeniden-Inschriften. Transscription des babylonischen Textes nebst Uebersetzung, textkritischen Anmerkungen und einem Wörter- und Eigennamenverzeichniss von **Carl Bezold.** Mit dem Keilschrifttexte der kleineren Achämeniden-Inschriften, autographirt von Paul Haupt. 4°. XVI, 96 S. 1882. M. 24 — Assyriolog. Bibliothek Band II.

Assyrische Lesestücke nach den Originalen theils revidirt theils zum ersten Male herausgegeben, nebst Paradigmen, Schrifttafel, Textanalyse und kleinem Wörterbuch zum Selbstunterricht wie zum akad. Gebrauch. Von **Friedrich Delitzsch.** Dritte neu bearbeitete Auflage. Folio (XVI u. 148 S. [wovon 136 autographirt]). 1885. kart. M. 30 —

Assyrisches Wörterbuch zur gesamten bisher veröffentlichten Keilschriftliteratur unter Berücksichtigung zahlreicher unveröffentlichter Texte von **Friedrich Delitzsch.** Lieferung 1—3. 4°. (S. 1—488 autogr.) 1887—1890. M. 91.50

Vollständig in ca. 8 Lieferungen zu je ca. 20 Bogen.

Assyriolog. Bibliothek Band VII.

Studien über indogermanisch-semitische Wurzelverwandtschaft. Inaugural-Dissertation 1873. Von **Friedrich Delitzsch.** Neue Lichtdruck-Ausgabe. 8°. (119 S.) 1884. M. 4 —

Die Sprache der Kossäer. Linguistisch-historische Funde und Fragen. Von **Friedrich Delitzsch.** 8°. (VI, 76 S.) 1884. geh. M. 10

Assyrische Thiernamen. Mit vielen Excursen und einem assyrischen und akkadischen Glossar. Von **Friedrich Delitzsch.** 8°. (VIII, 189 S.) 1874. M. 8

Assyrische Studien. Heft 1.

Wo lag das Paradies? Eine biblisch-assyriologische Studie. Mit zahlreichen assyriolog. Beiträgen zur biblischen Länder- und Völkerkunde. Von **Friedrich Delitzsch.** 8°. (XI, 346 S. u. 1 Karte Babyloniens.) 1881. M. 20 —

Akkadische und sumerische Keilschrifttexte nach den Originalen im Britischen Museum copirt und mit einleitenden Zusammenstellungen sowie erklärenden Anmerkungen herausgeg. von **Paul Haupt.** 1.—4. Lfg. 4°. 1881/2. M. 36 —

Inhalt: 1. Lfg. Einleit. Zusammenstellungen. [Schrifttafel, Zeichensammlg., Vocabularien, Monatsnamen] (44 autgr. S.) M. 7

2. Lfg. Akkadische Texte (S. 45—106). „ 10

3. Lfg. Sumerische Texte (S. 107—132). „ 5 —

4. Lfg. Erklärende Anmerkungen. [1. Grundzüge der akkad. Grammatik. 2. Kurzes akkad. Glossar. 3. Anmerkungen zur Schrifttafel. 4. Belegstellen zur Zeichensammlung] (S. 133 bis 220). M. 14 —

Die 5. (Schluss-) Lfg. wird nach Abschluss der Ausgabe des Nimrod-Epos erscheinen.

Assyriolog. Bibliothek Band I.

Das babylonische Nimrodepos. Keilschrifttexte der Bruchstücke der sog. Izdubarlegenden mit dem keilinschriftlichen Sintfluthberichte. Nach den Originalen im Britischen Museum copirt und herausgegeben von **Paul Haupt**. Abt. I u. II. 4°. 1884 u. 91. M. 38 —

I. Abt. Der Keilschrifttext der ersten 10 Tafeln. (S. 1—78 autogr.) 1884. M. 20 —

II. Abt. Der Keilschrifttext der XI. Tafel mit dem Sintfluthbericht, sowie die seit 1882 neu gefundenen oder vervollständigten Fragmente. 1. Lfg. (S. 79—150 autogr.) 1891. M. 18 —

Assyriolog. Bibliothek Band III.

Der keilinschriftliche Sintfluthbericht. Eine Episode des babylonischen Nimrodepos. Habilitations-Vorlesung von **Paul Haupt.** Mit dem autograph. Keilschrifttext des babylon. Sintfluthfragmentes. 8°. (VI, 30 S.) 1881. M. 2 —

Die sumerischen Familiengesetze in Keilschrift, Transcription und Uebersetzung nebst ausführlichem Commentar und zahlreichen Excursen. Eine assyriologische Studie von **Paul Haupt.** 4°. (XII, 75 S.) 1879. M. 12 —

Zwei Jagdinschriften Asurbanibal's nebst einem Excurs über die Zischlaute im Assyrischen wie im Semitischen überhaupt von **Fritz Hommel.** 8°. (VIII, 63 S. u. 1 Lichtdruck.) 1879. M. 3 —

Abriss der babylonisch-assyrischen und israelitischen Geschichte von den ältesten Zeiten bis zur Zerstörung Babels. In Tabellenform zusammengestellt von **Fritz Hommel.** Imp.-8°. (20 S.) 1880. M. 1.50

Die babylonisch-assyrischen Vorstellungen vom Leben nach dem Tode. Nach den Quellen mit Berücksichtigung der alttestamentlichen Parallelen dargestellt von **Alfred Jeremias.** 8°. (VI, 126 S.) 1887. M. 6 —

De la race et de la langue des Hittites par **Leon de Lantsheere.** 8°. (VIII, 132 S.) 1892. M. 3.20

Šamaššumukîn, König von Babylonien. (668—648 v. Chr.) Inschriftliches Material über den Beginn seiner Regierung grossentheils zum ersten Male herausgegeben, übersetzt und erläutert von **C. F. Lehmann.** 4°. (XIV, 173 u. 118 Seiten, 1 Lichtdruck u. 47 autogr. Tafeln.) 1892. M. 40 —

Assyriolog. Bibliothek Band VIII.

Die Inschriften Tiglathpileser's I in transskribiertem assyrischem Grundtext mit Uebersetzung und Kommentar von **Wilhelm Lotz**. Mit Beigaben von Friedrich Delitzsch. Lex.-8°. (XVI, 224 S.) 1880. M. 20 —

Keilschrifttexte Sargon's, Königs von Assyrien. (722—705 v. Chr.) Nach den Originalen neu herausgegeben, umschrieben, übersetzt u. erklärt von **David Gordon Lyon**. 4°. (XVI, 93 S. 1883. M. 24 —

Assyriolog. Bibliothek Band V.

Beiträge zum altbabylonischen Privatrecht von **Bruno Meissner**. 4°. VIII, 160 S. Druck u. VIII, 58 S. Autographie. 1893. M. 30 —

Assyriolog. Bibliothek Band XI.

Chaldäische Genesis. Keilinschriftliche Berichte über Schöpfung, Sündenfall, Sintfluth, Thurmbau u. Nimrod, nebst vielen anderen Fragmenten ältesten babylonisch-assyrischen Schriftthums. Von **George Smith.** Autorisierte Uebersetzung von Hermann Delitzsch. Nebst Erläuterungen und fortgesetzten Forschungen von Friedrich Delitzsch. 8°. (XIV, 321 S. mit 27 Abbildgn.) 1876. M. 10 —; geb. M. 11.40

Alphabetisches Verzeichniss der assyrischen und akkadischen Wörter im zweiten Bande der *Cuneiform Inscriptions of Western Asia*, sowie mehrerer anderer meist unveröffentlichter Inschriften mit zahlreichen Ergänzungen u. Verbesserungen der Texte nach den Thontafeln des Britischen Museums von **J. N. Strassmaier.** 4°. (IV u. 1144 sowie III u. 66 S.) 1886. M. 150 —

Assyriolog. Bibliothek Band IV.

Wörterverzeichniss zu den babylonische Inschriften im Museum zu Liverpool nebst anderen aus der Zeit von Nebukadnezar bis Darius, veröffentlicht in den Verhandlungen des VI. Orientalisten-Congresses zu Leiden. Von **J. N. Strassmaier.** 4°. (III, 66 S.) 1886. M. 8

Sonderausgabe aus dem vorstehenden Werke.

Die Achämenideninschriften zweiter Art herausgegeben u. bearbeitet von **F. H. Weissbach.** 4°. (VIII, 126 S. u. 16 autogr. Tafeln.) 1890. M. 30 —

Assyriolog. Bibliothek Band IX.

Die Altpersischen Keilschrifttexte von **F. H. Weissbach** und **W. Bang.**

Befindet sich im Druck.

ASSYRIOLOG. BIBLIOTHEK BAND X.

Babylonische Busspsalmen. Umschrieben, übersetzt und erklärt von **Heinrich Zimmern.** [illegible] X, 120 S. [illegible] 1885. M. [illegible]

ASSYRIOLOG. BIBLIOTHEK BAND VI.

Porträt von Jules Oppert mit Facsimile-Unterschrift [illegible] cm. 1892. M. 1.50

Verschiedenes.

(Siehe Inhalt auf Seite 23.)

Anonyme arabische Chronik, Band XI, vermuthlich das Buch der Verwandtschaft und Geschichte der Adligen v. Abulhasan ahmed ben jahja ben gabir ben dawud elbeladori elbagdadi. Aus der arabischen Handschrift der königl. Bibliothek zu Berlin Petermann II 633 autographirt und herausgegeben von **W. Ahlwardt.** 8°. XXXVII, 148 S. 1883. M. 16

Aethiopische Lesestücke. Inedita aethiopica für den Gebrauch in Universitäts-Vorlesungen herausgegeben von **Joh. Bachmann.** 8°. 50 S. 1893. M. 3

Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen von **J. Barth.** 8°. XX, XXXII, 192 S. 1889 u. 1891. M. 20

Ta'lab's Kitâb al-Faṣîḥ. Nach den Handschriften von Leiden, Berlin und Rom herausgegeben, mit kritischen und erläuternden Noten versehen von **J. Barth.** 8°. [illegible] u. [illegible] S. 1876. M. [illegible]

Sindban oder die sieben weisen Meister. Syrisch und deutsch von **Friedrich Baethgen.** 8°. 38 u. 26 S. 1879. M. 2.80

Syrische Grammatik des Mar Elias von Tirhan. Herausgegeben und übersetzt von **Friedrich Baethgen.** 8°. [illegible] u. [illegible] S. 1880. M. 10

Evangelienfragmente. Der griechische Text des Cureton'schen Syrers wiederhergestellt von **Friedrich Baethgen.** 8°. [illegible] u. 92 S. 1885. M. 10

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG IN LEIPZIG.

Die Schatzhöhle, syrisch und deutsch herausgegeben von **Carl Bezold.**

1. Teil: Die Schatzhöhle, aus 3 unedirten Handschriften ins Deutsche übersetzt und mit Anmerkungen versehen. 8°. (XI, 82 S.) 1883. M. 8 —

2. Teil: Syrischer Text nach den Handschriften zu Berlin, London u. Rom, nebst einer arabischen Version nach den Handschriften zu Rom, Paris und Oxford. 8°. (XX, 273 S.) 1888. M. 20

Die mandäische Religion, ihre Entwickelung und geschichtliche Bedeutung erforscht, dargestellt und beleuchtet von **A. J. H. Wilhelm Brandt.** 8°. (XII, 237 S.) 1889. M. 8

Prolegomena eines neuen hebräisch-aramäischen Wörterbuchs zum Alten Testament. Von **Friedrich Delitzsch.** 8°. (IX, 218 S.) 1886. M. 8 —

Inhalt: Kap. I: Aeusserlichkeiten. Kap. II: Das Hebräische im Verhältniss zu den übrigen semitischen Sprachen. Kap. III: Die Bedeutung des Assyrischen für die hebräische Wortforschung. Kap. IV: Die semitischen Lautgesetze. Kap. V: Die Wurzeltheorie. Kap. VI: Die hebräischen Personennamen.

Die Philosophie der Araber im X. Jahrhundert n. Chr. aus den Schriften der lauteren Brüder herausgegeben von **Fr. Dieterici.**

I. Einleitung u. Makrokosmos (die Welt). 8°. (VIII, 228 S. 1876. M. 8 —

II. Mikrokosmos (der Mensch). 8°. (VIII, 204 S.) 1879. „ 7.00

IV. Die Logik und Psychologie. 8°. (XII, 196 S.) 1868. „ 7.00

V. Die Naturanschauung und Naturphilosophie. 8°. *2. Ausg.* (XVI, 216 S.) 1876. M. 4 —

VII. Die Anthropologie. 8°. (IX, 222 S.) 1871. „ 7.00

VIII. Die Lehre von der Weltseele. 8°. (XII, 196 S.) 1872. „ 7.00

III u. VI erschienen bei E. S. Mittler & Sohn in Berlin.

Der Darwinismus im zehnten und neunzehnten Jahrhundert. Von **Fr. Dieterici.** kl. 8°. (XII, 228 S.) 1878. M. 3 —

Thier und Mensch vor dem König der Genien. Ein arabisches Märchen aus den Schriften der lauteren Brüder in Basra. Im Urtext herausgegeben von **Fr. Dieterici.** *2. Ausgabe.* 8°. (IV, 116 S.) 1881. M. 1.50

Arabisch-deutsches Handwörterbuch zum Koran und Thier und Mensch. Von **Fr. Dieterici**. 8°. (IV, 180 S.) 1881. M. 5.50

Die sogenannte Theologie des Aristoteles aus arabischen Handschriften zum ersten Mal herausgegeben, übersetzt und mit Anmerkungen versehen von **Fr. Dieterici**.

I. Text. 8°. (VIII, 180 S.) 1882. M. 6.—

II. Uebersetzung m. Anmerkgn. 8°. (XVIII, 224 S.) 1883. „ 8.—

Die Abhandlungen der Ichwân es-safâ in Auswahl. Zum ersten Mal aus arabischen Handschriften herausgegeben von **Fr. Dieterici**. 3 Hefte. 8°. (XIX, 637 S.) 1883–86. M. 20.—

1. Heft. S. 1–170. 1883. M. 6.—

2. „ („ 171–382. 1884. „ 6.—

3. „ XIX, „ 383–637. 1886. „ 8.—

Die Edessenische Chronik. Untersuchungen. Mit dem syrischen Text u. einer Uebersetzung herausgegeben von **Ludw. Hallier**. 8°. (VI, 170 S.) 1892. M. 8.50

Zusammen mit Raabe, Apologie des Aristides.

De Hermeneuticis apud Syros Aristoteleis. Adiectis textibus et glossario scripsit **Jo. Georg. Ern. Hoffmann**. 2. *Auflage*. 8°. (218 S.) 1873. M. 6.—

Die Aethiopische Uebersetzung des Physiologus nach je einer Londoner, Pariser und Wiener Handschrift herausgegeben, verdeutscht und mit einer historischen Einleitung versehen von **Fritz Hommel**. 8°. (XLV, 108 S.) 1877. M. 8.—

Die Namen der Säugethiere bei den südsemitischen Völkern als Beiträge zur arab. und äthiop. Lexicographie, zur semitischen Kulturforschung und Sprachvergleichung und zur Geschichte der Mittelmeerfauna. Mit steter Berücksicht auch der assyrischen u. hebräischen Thiernamen und geogr. und literaturgeschichtl. Excursen von **Fritz Hommel**. 8°. (XX, 472 S.) 1879. M. 20.—

Die Canones Jacobs von Edessa. Uebersetzt u. erläut. zum Theil auch zuerst im Grundtext veröffentlicht von **C. Kayser**. 8°. (IV, 185 u. 31 S.) 1886. M. 8.—

Das Buch von der Erkenntniss der Wahrheit oder der Ursache aller Ursachen. Nach den syrischen Handschriften zu Berlin, Rom, Paris und Oxford herausgegeben von **C. Kayser**. 4°. (VI, 272 S.) 1889. M. 25.—

Die hebräische Sprache. Historisch-kritisches Lehrgebäude. Mit steter Beziehung auf Qimchi und die anderen Auctoritäten. Von **Frdr. Ed. König.** 1. Hälfte. Lehre von der Schrift, der Aussprache, dem Pronomen und dem Verbum. 8°. (X, 710 S.) 1881. M. 16 —

Fortsetzung wird 1893 erscheinen.

Neue Studien über Schrift, Aussprache und allgemeine Formenlehre des Aethiopischen. Aus den Quellen geschöpft, comparativ und physiologisch erläutert von **Frdr. Ed. König.** 8°. (XII, 164 S. nebst 2 Tabellen.) 1877. M. 12 —

Bruchstücke einer Sahidischen Bibelübersetzung nach Handschriften der Kaiserl. öff. Bibliothek zu St. Petersburg herausgeg. von **Osc. v. Lemm.** 4°. (XXIII, 32 S.) 1885. M. 8 —

Das Classenbuch des Ibn Saʿd. Einleitende Untersuchungen über Authentie und Inhalt nach den handschriftlichen Ueberresten von **Otto Loth.** 8°. (81 S.) 1869. M. 2 —

Ueber Leben und Werke des ʿAbdallah ibn ul Muʿtazz. Von **Otto Loth.** 8°. (VI, 75 S.) 1882. M. 8 —

Die Apologie des Aristides aus dem Syrischen übersetzt und mit Beiträgen zur Textvergleichung und Anmerkungen herausgegeben von **Rich. Raabe.** 8°. (IV, 97 S.) 1892. M. 8.50

Zusammen mit Hallier, Edessenische Chronik.

Gnostische Schriften in koptischer Sprache aus dem codex Brucianus herausgegeben, übersetzt und bearbeitet von **Carl Schmidt.** Gedruckt mit Unterstützung des Königl. Preuss. Kultusministeriums u. der Königl. Preuss. Akademie der Wissenschaften zu Berlin. 8°. (XII, 692 S.) 1892. M. 22 —

Die Waffen der alten Araber aus ihren Dichtern dargestellt. Ein Beitrag zur arabischen Alterthumskunde, Synonymik und Lexicographie. Nebst Registern. Von **Friedrich Wilhelm Schwarzlose.** 8°. (XVI, 392 S.) 1886. M. 12 —

Zur Geschichte Abu'l-Ḥasan Al-Ašʿari's. Von **Wilh. Spitta-Bey.** 8°. (VIII, 148 S.) 1876. M. 3 —

Grammatik des arabischen Vulgärdialectes von Aegypten von **Wilh. Spitta-Bey.** 8°. (XXXI, 519 S.) 1880. M. 25
geb. „ 26

Aegyptologie.

Assyriologie.

Verschiedenes.

Inhalt nach Verfassern geordnet.

List of Contributors.

Genesis: C. J. Ball (London).
Exodus: Herbert E. Ryle (Cambridge).
Leviticus: S. R. Driver and H. A. White (Oxford).
Numbers: J. A. Paterson (Edinburgh).
5 Deuteronomy: Geo. A. Smith (Aberdeen).
Joshua: W. H. Bennett (London).
Judges: Geo. F. Moore (Andover).
Samuel: K. Budde (Strassburg).
Kings: B. Stade (Giessen) and F. Schwally (Strassburg).
10 Isaiah: T. K. Cheyne (Oxford).
Jeremiah: C. H. Cornill (Königsberg).
Ezekiel: C. H. Toy (Cambridge, Mass.).
Hosea: A. Socin (Leipzig).
Joel: Francis Brown (New York).
15 Amos: John Taylor (Keswick).
Obadiah: Andrew Harper (Melbourne, Australia).
Jonah: Friedrich Delitzsch (Leipzig).
Micah: J. F. McCurdy (Toronto).
Nahum: Alfred Jeremias (Leipzig).
20 Habakkuk: W. H. Ward (New York).
Zephaniah: E. L. Curtis (New Haven).
Haggai: G. A. Cooke (Oxford).
Zechariah: W. R. Harper (Chicago).
Malachi: C. G. Montefiore and I. Abrahams (London).
25 Psalms: J. Wellhausen (Marburg).
Proverbs: A. Müller (Halle).
Job: C. Siegfried (Jena).
Song of Songs: Russell Martineau (London).
Ruth: C. A. Briggs (New York).
30 Lamentations: M. Jastrow, Jr. (Philadelphia).
Ecclesiastes: Paul Haupt (Baltimore).
Esther: T. K. Abbott (Dublin).
Daniel: A. Kamphausen (Bonn).
Ezra: } H. Guthe (Leipzig).
35 Nehemiah }
Chronicles: R. Kittel (Breslau).

Died, September [illegible]

† [illegible]
[illegible] December [illegible]

